

Estats financers intermedis
consolidats resumits
del Grup CaixaBank
corresponents al període de
sis mesos finalitzat el
30 de juny de 2019

Traducció dels comptes anuals emesos originalment en castellà i preparats d'acord amb les Normes internacionals d'informació financera adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE). En cas de discrepància, preval la versió en castellà.

La versió del nostre informe és una traducció de l'original, el qual va ser preparat en castellà. S'han pres totes les mesures necessàries per tal que la traducció sigui una representació el més acurada possible. Tot i això, en tots els aspectes d'interpretació de la informació, punts de vista i opinions, la versió original del nostre informe preval per davant d'aquesta traducció.

INFORME DE REVISIÓ LIMITADA SOBRE ESTATS FINANCERS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

Als accionistes de CaixaBank, S.A., per encàrrec del Consell d'Administració:

Introducció

Hem realitzat una revisió limitada dels estats financers intermedis resumits consolidats adjunts (d'ara en endavant els estats financers intermedis) de CaixaBank, S.A. (d'ara en endavant la societat dominant) i societats dependents (d'ara en endavant, el grup), que comprenen el balanç a 30 de juny de 2019 i el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i les notes explicatives, tots ells resumits i consolidats, corresponents al període de sis mesos acabat en l'esmentada data. Els administradors de la societat dominant son responsables de l'elaboració dels esmentats estats financers intermedis d'acord amb els requeriments establerts a la Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 34, Informació Financera Intermèdia, adoptada per la Unió Europea, per la preparació d'informació financera intermèdia resumida, d'acord amb el que preveu l'article 12 del Reial Decret 1362/2007. La nostra responsabilitat és expressar una conclusió sobre aquests estats financers intermedis basada en la nostra revisió limitada.

Abast de la revisió

Hem realitzat la nostra revisió limitada d'acord amb la Norma Internacional de Treballs de Revisió 2410, Revisió d'Informació Financera Intermèdia realitzada per l'Auditor Independent de l'Entitat. Una revisió limitada d'estats financers intermedis consisteix en la realització de preguntes, principalment al personal responsable dels assumptes financers i comptables, i en l'aplicació de procediments analítics i altres procediments de revisió. Una revisió limitada té un abast substancialment menor que el d'una auditoria realitzada d'acord amb la normativa reguladora de l'auditoria de comptes vigent a Espanya i, per consegüent, no ens permet assegurar que hagin arribat al nostre coneixement tots els assumptes importants que es podrien haver identificat en una auditoria. Per tant, no expressem una opinió d'auditoria de comptes sobre els estats financers intermedis adjunts.

Conclusió

Com a resultat de la nostra revisió limitada, que en cap moment pot ser entesa com una auditoria de comptes, no ha arribat al nostre coneixement cap assumpte que ens faci concloure que els estats financers intermedis adjunts del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2019 no han estat preparats, en tots els seus aspectes significatius, d'acord amb els requeriments establerts a la Norma Internacional de Comptabilitat (NIC) 34, Informació Financera Intermèdia, adoptada per la Unió Europea, d'acord amb el que preveu l'article 12 del Reial Decret 1362/2007, per a la preparació d'estats financers intermedis resumits.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L., P^o de la Alameda, 35 Bis, 46023 Valencia, España
Tel.: +34 963 036 900 / +34 902 021 111, Fax: +34 963 036 901, www.pwc.es

1

Paràgraf d'èmfasi

Cridem l'atenció sobre la nota 1 adjunta, en la qual s'esmenta que els citats estats financers intermedis adjunts no inclouen tota la informació que requeririen uns estats financers consolidats complets preparats d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, per la qual cosa els estats financers intermedis adjunts hauran de ser llegits juntament amb els comptes anuals consolidats del grup corresponents a l'exercici acabat el 31 de desembre de 2018. La nostre conclusió no ha estat modificada respecte aquesta qüestió.

Altres qüestions

Informe de gestió intermedi consolidat

L'informe de gestió intermedi consolidat adjunt del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2019 conté les explicacions que els administradors de la societat dominant consideren oportunes sobre els fets importants produïts en aquest període i la seva incidència en els estats financers intermedis presentats, dels quals no forma part, com també sobre la informació requerida d'acord amb el que preveu l'article 15 del Reial Decret 1362/2007. Hem verificat que la informació comptable que conté l'esmentat informe de gestió concorda amb la dels estats financers intermedis del període de sis mesos acabat el 30 de juny de 2019. El nostre treball es limita a la verificació de l'informe de gestió intermedi consolidat amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de CaixaBank, S.A. i societats dependents.

Preparació d'aquest informe de revisió

Aquest informe ha estat preparat a petició del Consell d'Administració de la societat dominant en relació amb la publicació de l'informe financer semestral requerit per l'article 119 del Reial Decret Legislatiu 4/2015, del 23 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei del Mercat de Valors desenvolupat pel Reial Decret 1362/2007, del 19 d'octubre.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L.

Original en castellà signat per
Ramón Aznar Pascua

26 de juliol de 2019

BALANÇOS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

ACTIU

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018 (*)
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	17.067.074	19.158.213
Actius financers mantinguts per negociar	12.806.100	9.810.096
Derivats	10.819.432	8.706.727
Instruments de patrimoni	411.748	347.933
Valors representatius de deute	1.574.920	755.436
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	572.580	703.761
Instruments de patrimoni	212.027	231.502
Valors representatius de deute	91.791	144.988
Préstecs i bestretes	268.762	327.271
Clientela	268.762	327.271
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	1.392	
Valors representatius de deute	1.392	
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (Nota 8)	20.358.825	21.888.237
Instruments de patrimoni	2.750.704	3.564.945
Valors representatius de deute	17.608.121	18.323.292
Actius financers a cost amortitzat (Nota 8)	251.348.004	242.582.138
Valors representatius de deute	17.000.386	17.059.634
Préstecs i bestretes	234.347.618	225.522.504
Bancs centrals	5.000	5.000
Entitats de crèdit	6.642.182	7.550.115
Clientela	227.700.436	217.967.389
Derivats – Comptabilitat de cobertures (Nota 10)	2.034.249	2.056.204
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura de risc de tipus d'interès	874.697	232.451
Inversions en negocis conjunts i associades (Nota 11)	3.962.018	3.878.906
Negocis conjunts	157.827	168.319
Entitats associades	3.804.191	3.710.587
Actius afectes al negoci assegurador (Nota 9)	70.774.105	61.688.347
Actius tangibles (Nota 12)	7.478.472	6.021.724
Immobilitzat material	4.828.417	3.209.485
D'ús propi	4.828.417	3.209.485
Inversions immobiliàries	2.650.055	2.812.239
Actius intangibles (Nota 13)	3.820.470	3.847.778
Fons de comerç	3.050.845	3.050.845
Altres actius intangibles	769.625	796.933
Actius per impostos	11.229.247	11.339.607
Actius per impostos corrents	1.094.699	1.222.638
Actius per impostos diferits (Nota 19)	10.134.548	10.116.969
Altres actius (Nota 14)	2.394.839	2.175.328
Existències	62.766	56.735
Resta dels altres actius	2.332.073	2.118.593
Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda (Nota 15)	1.284.967	1.239.460
TOTAL ACTIU	406.007.039	386.622.250
Promemòria		
Instruments financers prestats o lliurats com a garantia amb dret de venda o pignoració		
Actius financers mantinguts per negociar	430.425	469.158
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	4.147.129	2.801.468
Actius financers a cost amortitzat	93.989.338	97.766.628
Actiu material – Adquirit en arrendament (Nota 1)	1.502.790	
Exposicions fora de balanç		
Compromisos de préstecs concedits (Nota 23)	66.878.723	63.952.973
Garanties financeres concedides (Nota 23)	5.706.435	5.734.730
Altres compromisos concedits (Nota 23)	20.938.579	19.338.662

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1).

BALANÇOS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

PASSIU

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018 (*)
Passius financers mantinguts per negociar (Nota 16)	11.513.776	9.014.720
Derivats	10.944.368	8.615.817
Posicions curtes de valors	569.408	398.903
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	1.392	
Altres passius financers	1.392	
Passius financers a cost amortitzat (Nota 16)	289.772.809	282.459.670
Dipòsits	250.867.745	247.640.182
Bancs centrals	16.732.854	29.406.062
Entitats de crèdit	10.231.640	8.034.212
Clientela	223.903.251	210.199.908
Valors representatius de deute emesos	32.751.010	29.243.307
Altres passius financers	6.154.054	5.576.181
Derivats – Comptabilitat de cobertures (Nota 10)	1.146.276	793.409
Canvis del valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura del risc de tipus d'interès	1.770.691	1.243.503
Passius afectes al negoci assegurador (Nota 9)	68.297.962	60.452.025
Provisions (Nota 17)	5.483.739	4.610.395
Pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació	2.192.457	1.988.802
Altres retribucions als empleats a llarg termini	1.921.655	1.072.097
Qüestions processals i litigis per impostos pendents	682.878	713.993
Compromisos i garanties concedits	309.447	354.662
Resta de provisions	377.302	480.841
Passius per impostos	1.369.657	1.269.049
Passius per impostos corrents	294.542	235.785
Passius per impostos diferits (Nota 19)	1.075.115	1.033.264
Altres passius (Nota 14)	2.584.707	2.638.774
Passius inclosos en grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	82.086	82.260
TOTAL PASSIU	382.023.095	362.563.805
Promemòria		
Passius subordinats – Passius financers a cost amortitzat	5.445.959	5.456.302

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1).

PATRIMONI NET

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018 (*)
FONS PROPIS (Nota 18)	25.217.872	25.384.370
Capital	5.981.438	5.981.438
Prima d'emissió	12.032.802	12.032.802
Altres elements de patrimoni net	19.151	19.205
Guany acumulats	7.783.835	7.299.634
Altres reserves	(1.210.793)	(1.505.300)
Reserves o pèrdues acumulades d'inversions en negocis conjunts i associades	368.744	223.937
Altres	(1.579.537)	(1.729.237)
(-) Accions pròpies	(10.101)	(9.539)
Resultat del període atribuït als propietaris de la dominant	621.540	1.984.647
(-) Dividends a compte	0	(418.517)
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT (Nota 18)	(1.262.036)	(1.355.419)
Elements que no es reclassificaran en resultats	(1.557.646)	(1.451.973)
Guany o (-) pèrdues actuàries en plans de pensions de prestacions definides	(695.656)	(512.152)
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	(79.120)	(74.949)
Canvis en el valor raonable d'instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(782.862)	(864.872)
Ineficàcia de la cobertura de cobertures de valor raonable per a instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(8)	0
Canvis en el valor raonable d'instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global [instrument cobert]	(2.605)	0
Canvis en el valor raonable d'instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global [instrument cobertura]	2.597	0
Elements que es poden reclassificar en resultats	295.610	96.554
Conversió en divises	1.295	1.647
Derivats de cobertura. Reserves de cobertura de fluxos d'efectiu [part eficaç]	(17.490)	22.103
Canvis en el valor raonable dels valors representatius de deute mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	328.989	126.837
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts d'inversions en negocis conjunts i associades	(17.184)	(54.033)
INTERESSOS MINORITARIS (participacions no dominants)	28.108	29.494
Un altre resultat global acumulat	109	181
Altres partides	27.999	29.313
TOTAL PATRIMONI NET	23.983.944	24.058.445
TOTAL PASSIU I PATRIMONI NET	406.007.039	386.622.250

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1).

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

(Milers d'euros)

	30-06-2019	30-06-2018 (*)
Ingressos per interessos	3.524.640	3.464.229
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global (1)	982.168	940.485
Actius financers a cost amortitzat (2)	2.477.321	2.431.293
Resta d'ingressos per interessos	65.151	92.451
Despeses per interessos	(1.046.861)	(1.032.060)
MARGE D'INTERESSOS	2.477.779	2.432.169
Ingressos per dividends	161.130	120.958
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	209.208	502.594
Ingressos per comissions	1.418.113	1.446.830
Despeses per comissions	(170.233)	(154.108)
Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets	213.850	153.116
Actius financers a cost amortitzat	(355)	118
Resta d'actius i passius financers (Notes 8 i 9)	214.205	152.998
Guanys o pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets	93.371	31.435
Altres guanys o pèrdues	93.371	31.435
Guanys o pèrdues per actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats, nets	(32.868)	73.735
Altres guanys o pèrdues	(32.868)	73.735
Guanys o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures, nets (Nota 11)	48.888	36.202
Diferències de canvi, netes	(62.007)	(1.352)
Altres ingressos d'explotació	294.632	269.234
Altres despeses d'explotació	(470.595)	(539.013)
Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	551.047	618.796
Despeses de passius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	(287.158)	(336.937)
MARGE BRUT	4.445.157	4.653.659
Despeses d'administració (Nota 1)	(3.126.084)	(2.111.059)
Despeses de personal	(2.500.873)	(1.470.282)
Altres despeses d'administració	(625.211)	(640.777)
Amortització	(260.371)	(200.855)
Provisions o reversió de provisions (Nota 17)	(45.188)	(263.128)
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o guanys nets per modificació	(249.947)	(267.192)
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	1.200	(2)
Actius financers a cost amortitzat	(251.147)	(267.190)
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades (Nota 11)	1.028	(53.587)
Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers	(9.220)	(12.466)
Actius tangibles	(9.631)	(6.675)
Actius intangibles	1.031	(15)
Altres	(620)	(5.776)
Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers, nets	18.848	42.524
Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (net)	(48.265)	(47.060)
GUANYS O PÈRDUES ABANS D'IMPOSTOS PROCEDENTS DE LES ACTIVITATS CONTINUADES	725.958	1.740.836
Despeses o ingressos per impostos sobre els resultats de les activitats continuades	(103.803)	(400.760)
GUANYS O PÈRDUES DESPRÉS D'IMPOSTOS PROCEDENTS DE LES ACTIVITATS CONTINUADES	622.155	1.340.076
Guanys o pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes	1.138	905
RESULTAT DEL PERÍODE	623.293	1.340.981
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	1.753	42.737
Atribuïble als propietaris de la dominant	621.540	1.298.244

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1).

(1) També s'inclouen els interessos dels actius financers disponibles per a la venda (NIC 39) del negoci assegurador.

(2) També s'inclouen els interessos dels préstecs i partides a cobrar (NIC 39) del negoci assegurador.

ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (PART A)
ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

(Milers d'euros)

	30-06-2019	30-06-2018 (*)
RESULTAT DEL PERÍODE	623.293	1.340.981
UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	93.311	(717.312)
Elements que no es reclassificaran en resultats	(105.746)	(313.771)
Guany o pèrdues actuàrials en plans de pensions de prestacions definides	(258.858)	118.896
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades	(4.171)	(83.141)
Canvis del valor raonable dels instruments de patrimoni valorats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	81.472	(346.362)
Ineficàcia de la cobertura de cobertures de valor raonable per a instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	(9)	
Canvis en el valor raonable d'instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en patrimoni [instrument cobert]	(2.606)	
Canvis en el valor raonable d'instruments de patrimoni mesurats a valor raonable amb canvis en patrimoni [instrument cobertura]	2.597	
Canvis en el valor raonable de passius financers a valor raonable amb canvis en resultats atribuïbles a canvis en el seu risc de crèdit		
Impost sobre els guanys relatiu a elements que no es reclassificaran	75.820	(3.164)
Elements que es poden reclassificar en resultats	199.057	(403.541)
Conversió de divises	(1.006)	(180.184)
Guanys/(pèrdues) per canvi de divises comptabilitzats en el patrimoni net	(1.006)	(180.184)
Cobertures de fluxos d'efectiu (part eficaç)	(41.990)	(151.911)
Guanys/(pèrdues) de valor comptabilitzats en el patrimoni net	(4.391)	(131.230)
Transferit a resultats	(37.599)	(20.681)
Instruments de deute a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	366.854	(160.227)
Guanys/(pèrdues) de valor comptabilitzats en el patrimoni net	549.059	(41.430)
Transferit a resultats	(182.205)	(118.797)
Participació en altres ingressos i despeses reconeguts de les inversions en negocis conjunts i associades	36.849	19.312
Impost sobre els guanys relatiu als elements que es poden reclassificar en resultats	(161.650)	69.469
RESULTAT GLOBAL TOTAL DEL PERÍODE	716.604	623.669
Atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants)	1.681	26.916
Atribuïble als propietaris de la dominant	714.923	596.753

(*) Es presenta exclusivament a efectes comparatius (vegeu Nota 1).

ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS (PART B)
ESTATS TOTAIS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS

(Milers d'euros)

	PATRIMONI NET ATRIBUÏT A L'ENTITAT DOMINANT									INTERESSOS MINORITARIS			
	FONS PROPIS									UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT	UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT	ALTRES PARTIDES	TOTAL
	CAPITAL	PRIMA D'EMISSIÓ	ALTRES ELEMENTS DEL PATRIMONI NET	GUANYES ACUMULATS	ALTRES RESERVES	MENYS: ACCIONS PRÒPIES	RESULTAT ATRIBUÏBLE ALS PROPIETARIS DE LA DOMINANT	MENYS: DIVIDENDS A COMPTE					
SALDO D'OBERTURA 31-12-2018	5.981.438	12.032.802	19.205	6.785.624	(1.539.281)	(9.539)	1.984.647	(418.517)	(807.428)	181	29.313	24.058.445	
Efectes dels canvis en les polítiques comptables				514.010	33.981				(547.991)				
Compromisos per pensions (Nota 1)				514.010	33.981				(547.991)				
SALDO A 01-01-2019	5.981.438	12.032.802	19.205	7.299.634	(1.505.300)	(9.539)	1.984.647	(418.517)	(1.355.419)	181	29.313	24.058.445	
RESULTAT GLOBAL TOTAL DEL PERÍODE							621.540		93.383	(72)	1.753	716.604	
ALTRES VARIACIONS DEL PATRIMONI NET			(54)	484.201	294.507	(562)	(1.984.647)	418.517			(3.067)	(791.105)	
Dividends (o remuneracions als socis)				(597.783)							(2.674)	(600.457)	
Compra d'accions pròpies (Nota 18)						(7.641)						(7.641)	
Venda o cancel·lació d'accions pròpies (Nota 18)					(225)	7.079						6.854	
Transferències entre components del patrimoni net				1.185.656	380.510		(1.984.647)	418.517			(36)		
Altres augments/disminucions del patrimoni net			(54)	(103.672)	(85.778)						(357)	(189.861)	
SALDO DE TANCAMENT A 30-06-2019	5.981.438	12.032.802	19.151	7.783.835	(1.210.793)	(10.101)	621.540		(1.262.036)	109	27.999	23.983.944	

	PATRIMONI NET ATRIBUÏT A L'ENTITAT DOMINANT									INTERESSOS MINORITARIS			
	FONS PROPIS									UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT	UN ALTRE RESULTAT GLOBAL ACUMULAT	ALTRES PARTIDES	TOTAL
	CAPITAL	PRIMA D'EMISSIÓ	ALTRES ELEMENTS DEL PATRIMONI NET	GUANYES ACUMULATS	ALTRES RESERVES	MENYS: ACCIONS PRÒPIES	RESULTAT ATRIBUÏBLE ALS PROPIETARIS DE LA DOMINANT	MENYS: DIVIDENDS A COMPTE					
SALDO D'OBERTURA 31-12-2017	5.981.438	12.032.802	10.054	5.553.704	(628.066)	(11.753)	1.684.167	(418.451)	45.366	25.760	408.260	24.683.281	
Efectes dels canvis en les polítiques comptables				484.456	(504.170)				(541.438)	(47.310)	52.553	(555.909)	
Primera aplicació de NIIF 9					(538.438)				(22.714)	(3.965)	9.208	(555.909)	
Compromisos per pensions (Nota 1)				484.456	34.268				(518.724)	(43.345)	43.345		
SALDO A 01-01-2018	5.981.438	12.032.802	10.054	6.038.160	(1.132.236)	(11.753)	1.684.167	(418.451)	(496.072)	(21.550)	460.813	24.127.372	
RESULTAT GLOBAL TOTAL DEL PERÍODE							1.298.244		(701.491)	(15.821)	42.737	623.669	
ALTRES VARIACIONS DEL PATRIMONI NET			675	695.423	181.745	1.957	(1.684.167)	418.451			(266.102)	(652.018)	
Dividends (o remuneracions als socis)				(478.305)							(3.916)	(482.221)	
Compra d'accions pròpies						(1.505)						(1.505)	
Venda o cancel·lació d'accions pròpies					802	3.462						4.264	
Transferències entre components del patrimoni net				1.282.391	250.355		(1.684.167)	418.451			(267.030)		
Altres augments/disminucions del patrimoni net			675	(108.663)	(69.412)						4.844	(172.556)	
SALDO DE TANCAMENT A 30-06-2018	5.981.438	12.032.802	10.729	6.733.583	(950.491)	(9.796)	1.298.244		(1.197.563)	(37.371)	237.448	24.099.023	

ESTATS DE FLUXOS D'EFECTIU CONSOLIDATS (MÈTODE INDIRECTE)

(Milers d'euros)

	30-06-2019	30-06-2018 (**)
A) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ	(3.655.797)	2.757.264
Resultat del període (*)	623.293	1.340.981
Ajustos per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	2.259.083	1.900.468
Amortització	260.371	200.855
Altres ajustos	1.998.712	1.699.613
Augment/(Disminució) net dels actius d'explotació	(14.149.869)	(12.672.752)
Actius financers mantinguts per negociar	(2.996.005)	(436.594)
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats		
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	131.181	77.466
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	2.010.180	(790.524)
Actius financers a cost amortitzat	(9.299.177)	(9.946.086)
Altres actius d'explotació	(3.996.048)	(1.577.014)
Augment/(Disminució) net dels passius d'explotació	7.492.093	11.993.785
Passius financers mantinguts per negociar	2.499.056	723.319
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	0	(116)
Passius financers a cost amortitzat	3.510.301	10.858.203
Altres passius d'explotació	1.482.736	412.379
Cobraments/(Pagaments) per impost sobre els guanys	119.603	194.782
B) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ	(66.922)	625.713
Pagaments:	(370.691)	(580.091)
Actius tangibles	(255.454)	(246.570)
Actius intangibles	(77.370)	(98.119)
Inversions en negocis conjunts i associades	(4.300)	(5.115)
Entitats dependents i altres unitats de negoci	0	(204.568)
Actius no corrents i passius que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	(33.567)	(25.719)
Cobraments:	303.769	1.205.804
Actius tangibles	150.626	512.279
Actius intangibles	9.923	13.012
Inversions en negocis conjunts i associades	510	40.057
Actius no corrents i passius que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	142.710	640.456
C) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT	1.631.755	(863.357)
Pagaments:	(2.757.324)	(5.742.622)
Dividends	(600.457)	(482.221)
Passius subordinats	0	(2.072.000)
Adquisició d'instruments de patrimoni propi	(7.641)	(1.505)
Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament	(2.149.226)	(3.186.896)
Cobraments:	4.389.079	4.879.265
Passius subordinats	0	2.250.000
Alienació d'instruments de patrimoni propi	7.079	4.265
Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament	4.382.000	2.625.000
D) EFECTE DE LES VARIACIONS DELS TIPUS DE CANVI	(175)	(4.615)
E) AUGMENT/(DISMINUCIÓ) NET DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS (A+B+C+D)	(2.091.139)	2.515.005
F) EFECTIU I EQUIVALENTS A L'INICI DEL PERÍODE	19.158.213	20.155.318
G) EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE (E+F)	17.067.074	22.670.323
COMPONENTS DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE		
Efectiu	2.201.368	1.716.806
Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals	13.917.933	20.005.581
Altres actius financers	947.773	947.936
TOTAL EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE	17.067.074	22.670.323
(*) Del qual: interessos percebuts (en milions d'euros).	3.478	3.542
Del qual: interessos pagats (en milions d'euros).	1.144	1.265
Del qual: dividends percebuts (en milions d'euros).	274	251
(**) Es presenta exclusivament a efectes comparatius.		

NOTES ALS ESTATS FINANCERS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS DEL GRUP CAIXABANK A 30 DE JUNY DE 2019

Índex de notes explicatives	Pàgina
1. Naturalesa de l'Entitat, bases de presentació i altra informació	11
2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats	16
3. Gestió del risc	18
4. Gestió de la solvència	34
5. Retribució a l'accionista i beneficis per acció	36
6. Combinacions de negocis, adquisició i venda de participacions en el capital d'entitats dependents	37
7. Retribucions del «personal clau de la direcció»	38
8. Actius financers	40
9. Actius i passius del negoci assegurador	44
10. Derivats – Comptabilitat de cobertures (actiu i passiu)	45
11. Inversions en negocis conjunts i associades	46
12. Actius tangibles	47
13. Actius intangibles	48
14. Altres actius i passius	49
15. Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda	50
16. Passius financers	51
17. Provisions	52
18. Patrimoni net	55
19. Situació fiscal	56
20. Transaccions amb parts vinculades	58
21. Informació per segments de negoci	59
22. Plantilla mitjana i nombre d'oficines	62
23. Garanties i compromisos contingents concedits	63
24. Informació sobre el valor raonable	64
25. Informació requerida per la Llei del Mercat Hipotecari	69

NOTES EXPLICATIVES ALS ESTATS FINANCERS INTERMEDIS RESUMITS CONSOLIDATS CORRESPONENTS AI PERÍODE DE SIS MESOS FINALITZAT EL 30 DE JUNY DE 2019

D'acord amb la normativa vigent sobre el contingut dels estats financers intermedis resumits consolidats, aquestes notes explicatives completen, amplien i comenten el balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat d'ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net i l'estat de fluxos d'efectiu, tots ells intermedis, resumits i consolidats, amb l'objectiu de facilitar la informació suficient per assegurar la seva comparació amb els estats financers consolidats anuals, alhora que pretenen donar la informació i les explicacions necessàries per permetre la comprensió adequada dels canvis significatius produïts durant el primer semestre.

1. Naturalesa de l'Entitat, bases de presentació i altra informació

1.1. Naturalesa de l'Entitat

CaixaBank, SA (d'ara endavant, «CaixaBank» o l'«Entitat») i les seves societats dependents integren el Grup CaixaBank (d'ara endavant, «Grup CaixaBank» o «el Grup»). CaixaBank, amb NIF A08663619 i domicili social i fiscal a València, carrer Pintor Sorolla, 2-4, és una entitat cotitzada des de l'1 de juliol de 2011 i inscrita en el Registre d'Entitats de Crèdit del Banc d'Espanya.

CaixaBank és l'empresa matriu del conglomerat financer integrat per les entitats del grup que tenen la condició de regulades. CaixaBank es classifica com a entitat supervisada significativa i forma, juntament amb les entitats de crèdit del seu Grup, un grup supervisat significatiu del qual CaixaBank és l'entitat al màxim nivell de consolidació prudencial.

L'objecte social de CaixaBank consisteix principalment en:

- la realització de tota classe d'activitats, operacions, actes, contractes i serveis propis del negoci de banca en general, incloent-hi la prestació de serveis d'inversió i serveis auxiliars, i la realització d'activitats d'agència d'assegurances;
- la recepció de fons del públic en forma de dipòsit irregular o en altres d'anàlogues, per a la seva aplicació per compte propi a operacions actives de crèdit i de microcrèdit, i a altres inversions i la prestació a la clientela de serveis de gir, transferència, custòdia, mediació i altres; i
- l'adquisició, tinença, gaudi i alienació de tota classe de títols valor i la formulació d'oferta pública d'adquisició i venda de valors, així com de tota classe de participacions en qualsevol societat o empresa.

Com a entitat bancària cotitzada, està subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu i de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), per bé que les entitats del Grup estan subjectes a la supervisió d'organismes complementaris i sectorials.

1.2. Bases de presentació

El 21 de febrer de 2019, el Consell d'Administració de CaixaBank va formular els comptes anuals consolidats del Grup de l'exercici 2018 d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup, que és l'establert a les Normes Internacionals d'Informació Financera (d'ara endavant, «NIIF-UE»). Tant aquests comptes anuals com la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2018 van ser aprovats a la Junta General Ordinària d'Accionistes que va tenir lloc el dia 5 d'abril de 2019.

En la formulació dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2018 es van aplicar els principis de consolidació, polítiques comptables i criteris de valoració descrits a la Nota 2 de la Memòria dels comptes anuals consolidats esmentats, de manera que mostraven la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera consolidada del Grup a 31 de desembre de 2018, així com dels resultats de les seves operacions, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu, consolidats, que es van produir en l'exercici anual finalitzat en aquella data.

Els estats financers intermedis resumits consolidats del Grup corresponents al primer semestre que s'adjunten s'han elaborat amb els mateixos principis, polítiques comptables i criteris que els aplicats en els comptes anuals consolidats de l'exercici 2018, en particular la NIC 34 («Informació financera intermèdia»), exceptuant els canvis normatius que han entrat en vigor l'1 de gener de 2019 i es detallen a l'apartat «Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor durant l'exercici 2019». En la seva preparació s'ha tingut en compte la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya, de 27 de novembre, i modificacions posteriors, que constitueix l'adaptació de les NIIF-UE al sector de les entitats de crèdit espanyoles. Els estats financers intermedis resumits consolidats esmentats han estat formulats pel Consell d'Administració de CaixaBank en la sessió celebrada el 25 de juliol de 2019.

D'acord amb el que estableix la NIC 34, la informació financera intermèdia es prepara amb el propòsit d'incloure explicacions dels successos i variacions significatives per a la comprensió dels canvis en la posició i el rendiment de l'Entitat des dels últims comptes anuals consolidats formulats, posant èmfasi en les noves activitats, esdeveniments i circumstàncies ocorreguts durant el període esmentat, sense duplicar la informació continguda en els últims comptes anuals consolidats formulats. Per aquest motiu, i per tal d'aconseguir la comprensió adequada de la informació dels estats financers intermedis resumits consolidats, cal llegir-los juntament amb els comptes anuals consolidats del Grup corresponents a l'exercici 2018.

Les xifres es presenten en milers d'euros, llevat que s'indiqui una altra unitat monetària alternativa. Determinada informació financera d'aquesta memòria ha estat arrodonida i, consegüentment, les xifres mostrades com a totals en aquest document poden

variar lleugerament de l'operació aritmètica exacta de les xifres anteriors. Així mateix, a l'hora de determinar la informació que s'ha de revelar en aquesta memòria, s'ha tingut en compte la seva importància relativa en relació amb el període comptable anual.

Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor durant l'exercici 2019

En data 1 de gener de 2019, el Grup ha adoptat la normativa comptable següent (vegeu Nota 2):

NORMES I INTERPRETACIONS QUE HAN ENTRAT EN VIGOR EL 2019

NORMES I INTERPRETACIONS	TÍTOL
NIIF 16	Arrendaments
Modificació de la NIIF 9	Característiques de Cancel·lació Anticipada amb Compensació Negativa
Interpretació CINIIF23*	Incertesa respecte a tractaments fiscals
Modificació de la NIC 28*	Participacions de Llarg Termini en Associades i Negocis Conjunts
Modificació de la NIC 19*	Modificació, Reducció o Liquidació del Pla

(*) No han tingut un impacte significatiu en el Grup.

■ NIIF 16 «Arrendaments»

Aquesta norma estableix els principis aplicables al reconeixement, la valoració i la presentació dels arrendaments, així com a la informació que cal revelar sobre aquesta qüestió. La seva data de primera aplicació és l'1 de gener de 2019, moment en què ha substituït la NIC 17 «Arrendaments» i la CINIIF 4 «Determinació de si un acord conté un arrendament», que van ser aplicables fins al 31 de desembre de 2018. Hi ha diferències rellevants respecte a aquestes normes, fonamentalment en el tractament comptable per a l'arrendatari, ja que la comptabilització d'aquests contractes per l'arrendador es manté sense canvis rellevants.

L'impacte de l'adopció d'aquesta norma en el Grup queda descrit a la Nota 1.4; s'ha tingut en compte el que estableixen les disposicions transitòries d'aplicació de la mateixa norma (vegeu l'apartat «Comparació de la informació»).

■ Modificació de la NIIF 9 «Característiques de Cancel·lació Anticipada amb Compensació Negativa»:

L'IASB va modificar la NIIF 9 de tal manera que els actius financers que incorporen clàusules d'amortització o cancel·lació anticipades que puguin donar lloc a una compensació negativa raonable per la finalització anticipada del contracte són elegibles per ser mesurats a cost amortitzat o a valor raonable amb canvis en un altre resultat integral.

El Grup ja va prendre en consideració aquestes modificacions en la implementació de la NIIF 9, incloent-hi l'estimació d'impactes que es detalla en els comptes anuals de l'exercici 2018.

Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents

En la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats, les normes més significatives que havien estat publicades per l'IASB però que encara no han entrat en vigor, bé perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data dels estats financers intermedis resumits consolidats, o bé perquè encara no han estat aprovades per la Unió Europea, són les següents:

NORMES I INTERPRETACIONS EMESES PER L'IASB NO VIGENTS

NORMES I INTERPRETACIONS	TÍTOL	APLICACIÓ OBLIGATÒRIA PER A EXERCICIS INICIATS A PARTIR DE:
NO APROVADES PER SER APLICADES		
Modificació de la NIIF 3*	Combinacions de negoci	1 de gener de 2020
NIIF 17	Contractes d'assegurança	1 de gener de 2021

(*) Sense impacte en el Grup.

1.3. Responsabilitat de la informació i estimacions efectuades

En l'elaboració dels Estats financers intermedis resumits consolidats s'han utilitzat judicis, estimacions i assumpcions efectuats pel Consell d'Administració per quantificar alguns actius, passius, ingressos, despeses i compromisos que hi apareixen registrats. Aquests judicis i estimacions es refereixen, principalment, a:

- El criteri d'imputació temporal en el compte de resultats dels ingressos obtinguts per activitats accessòries prestades.
- El valor raonable de determinats actius i passius financers (Nota 24).
- Les pèrdues per deteriorament d'actius financers, i del valor raonable de les garanties associades a aquests, en funció de la seva classificació comptable, fet que suposa fer judicis rellevants amb relació a: i) la consideració d'«increment significatiu en el risc de crèdit» (SICR, per les sigles en anglès), ii) la definició de *default*; i iii) la incorporació d'informació *forward-looking* (Nota 8).
- La valoració de les participacions dels negocis conjunts i associades (Nota 11).
- La determinació dels resultats de les participacions en societats associades (Nota 11).
- Les hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul dels passius per contractes d'assegurança (Nota 9).
- La vida útil i les pèrdues per deteriorament d'actius tangibles, incloent-hi els actius per dret d'ús, i actius intangibles (Notes 12 i 13).
- La valoració dels fons de comerç i dels actius intangibles (Nota 13).
- Les pèrdues per deteriorament dels actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda (Nota 15).
- Les hipòtesis actuàries utilitzades en el càlcul de passius i compromisos postocupació (Nota 17).
- La valoració de les provisions necessàries per a la cobertura de contingències laborals, legals i fiscals (Nota 17).
- La despesa de l'impost de societats determinat sobre el tipus impositiu esperat a final d'any i l'activació dels crèdits fiscals i la seva recuperabilitat (Nota 19).
- El termini dels contractes d'arrendament i el tipus de descompte utilitzat en la valoració del passiu per arrendament (Nota 2).

Aquestes estimacions s'han fet en funció de la millor informació disponible en la data de preparació dels Estats financers intermedis resumits consolidats, per bé que és possible que esdeveniments futurs obliguin a modificar-les en propers exercicis, la qual cosa, de conformitat amb la normativa aplicable, es faria de manera prospectiva, reconeixent els efectes del canvi d'estimació en el compte de pèrdues i guanys corresponent.

1.4. Comparació de la informació

Les xifres corresponents al 31 de desembre de 2018, així com al període de sis mesos finalitzat el 30 de juny de 2018, incloses en els estats financers intermedis resumits consolidats adjunts es presenten únicament a efectes comparatius.

NIIF 16 – Arrendaments

Tal com s'indica en aquesta mateixa nota, a l'apartat «Bases de presentació», el Grup ha aplicat la NIIF 16 a partir de l'1 de gener de 2019. En aquest sentit, s'ha optat per no avaluar novament si un contracte és un arrendament o conté un component d'arrendament d'acord amb els criteris de la norma i aplicar-la exclusivament als contractes que havien estat identificats com a arrendaments d'acord amb la normativa anterior.

Per a aquells arrendaments en què el Grup intervé com a arrendatari, prèviament classificats com a arrendaments operatius, el Grup ha decidit aplicar els nous criteris d'arrendaments de forma retroactiva, utilitzant l'enfocament retrospectiu modificat, que permet estimar el valor del dret d'ús per referència al passiu financer en les operacions. No es genera cap ajust a les reserves a 1 de gener de 2019. A més, s'ha decidit excloure de l'abast, d'acord amb les simplificacions previstes en el nou marc normatiu d'informació financera, els contractes d'arrendament el termini dels quals expira durant els dotze mesos següents a la data d'aplicació inicial.

La principal tipologia de contractes identificada que ha requerit estimar un actiu per dret d'ús i un passiu per arrendament a 1 de gener de 2019 són els arrendaments de béns immobles (destinats a oficines) que estan afectes a la seva activitat d'explotació.

Per a les transaccions de venda amb arrendament posterior fetes abans de l'1 de gener de 2019 en què el Grup ha actuat com a venedor-arrendatari, s'ha comptabilitzat l'arrendament posterior com qualsevol altre arrendament operatiu existent a 1 de gener de 2019.

Els desglossaments a 31 de desembre de 2018 de les partides de balanç referides a contractes d'arrendament en aquesta memòria no s'han reexpressat, motiu pel qual no es poden comparar amb la informació referida a 30 de juny de 2019.

La conciliació entre els compromisos d'arrendament operatiu a 31 de desembre de 2018 i els passius per arrendament reconeguts l'1 de gener de 2019 en aplicació de la NIIF 16 és la següent:

COMPROMISOS PER ARRENDAMENT OPERATIU
(Milers d'euros)

COMPROMISOS PER ARRENDAMENT OPERATIU A 31 DE DESEMBRE DE 2018		1.889.709
Diferent tractament del termini de l'arrendament		(307.629)
Separació de components no arrendament		(65.603)
Altres ajustos (inclou el descompte financer pels pagaments futurs)		(107.770)
PASSIU PER ARRENDAMENT A 1 DE GENER DE 2019		1.408.707
Tipus de descompte aplicat (segons el termini)		
Espanya		[0,10% - 1,66%]

Reconeixement de les pèrdues i els guanys actuaries

Per tal de millorar la imatge fidel dels estats financers del Grup, durant l'exercici 2019 s'ha modificat el criteri comptable de reconeixement de les pèrdues i els guanys actuaries en considerar que la nova presentació reflecteix de manera més adequada els impactes en el patrimoni net derivats de la valoració dels actius i passius vinculats amb els compromisos per pensions del Grup. En aquest sentit, les pèrdues i els guanys actuaries prèviament reconeguts en cada data de tancament a l'epígraf de «Fons Propis – Guanys Acumulats» passen a presentar-se a l'epígraf d'«Un altre Resultat Global Acumulat – Elements que no es reclassificaran a resultats – Guanys o pèrdues actuaries en plans de pensions de prestacions definides».

Com a conseqüència d'aquest canvi de criteri comptable, les xifres del patrimoni net corresponents al 31 de desembre de 2018 s'han reexpressat a efectes comparatius. S'ha reclassificat un import de 514 milions d'euros de l'epígraf de «Fons Propis – Guanys Acumulats» i 34 milions d'euros de l'epígraf «Fons Propis – Altres Reserves» a l'epígraf d'«Un altre Resultat Global Acumulat – Elements que no es reclassificaran a resultats – Guanys o pèrdues actuaries en plans de pensions de prestacions definides». L'import de la reclassificació esmentada a l'1 de gener de 2018 puja a 562 milions d'euros i es recull dins l'epígraf d'«Efectes dels canvis en les polítiques comptables» de l'Estat Total de Canvis en el Patrimoni Net Consolidat corresponent a l'exercici 2018. Atès que l'impacte d'aplicar aquest canvi de presentació a l'inici de l'exercici 2018 no és significatiu, el Grup ha optat per no presentar el balanç referit a 1 de gener de 2018.

1.5. Estacionalitat de les transaccions

Les activitats del Grup no tenen un caràcter cíclic o estacional rellevant, exceptuant les transaccions que es presenten a continuació el tractament de les quals és particular, en aplicació de la interpretació CNIIF 21, i de les quals es presenta l'import registrat fins a la data en el compte de pèrdues i guanys dels períodes respectius:

CASOS PARTICULARS EN APLICACIÓ CNIIF 21

(Millions d'euros)

	2019	2018	DATA DE RECONeixEMENT DE L'OBLIGACIÓ
Fons Únic de Resolució (FUR) (*) – CaixaBank	85	80	En rebre's la notificació de pagament (2n Trimestre)
Fons Únic de Resolució (FUR) (*) i Fons de Resolució Nacional (FRN) – Banco BPI	18	17	En rebre's la notificació de pagament (2n Trimestre)

(*) Respecte al FUR, addicionalment s'instrumenta un 15% de la contribució anual mitjançant l'entrega d'efectiu, en tenir naturalesa de compromís de pagament irrevocable. L'import desemborsat per aquest concepte a 30 de juny de 2019 i 2018 puja a 17 i 16 milions d'euros, respectivament, i està registrat a l'epígraf «Actius financers a cost amortitzat».

1.6. Acord laboral de reestructuració

En data 8 de maig de 2019, CaixaBank va formalitzar un acord laboral amb els representants sindicals que tenia en compte una reducció de la plantilla de 2.023 empleats. El cost associat a aquesta reestructuració s'ha registrat a l'epígraf «Despeses d'administració» del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt i puja a 978 milions d'euros.

1.7. Fets posteriors

Entre el 30 de juny de 2019 i la data de formulació d'aquests estats financers intermedis resumits consolidats no s'ha produït cap fet addicional no descrit a la resta de notes explicatives que afecti els estats financers adjunts de manera significativa.

2. Principis, polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

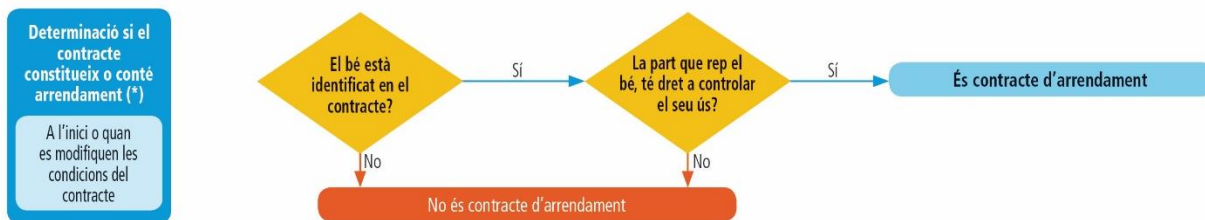
Llevat de pel que s'indica a continuació, els estats financers intermedis resumits consolidats del Grup s'han elaborat amb els mateixos principis, polítiques comptables i criteris que els aplicats en els comptes anuals consolidats de l'exercici 2018.

En l'elaboració dels estats financers intermedis resumits consolidats s'han aplicat tots els principis i criteris de valoració que podien tenir un efecte significatiu.

Per a totes les àrees no detallades en aquests estats financers intermedis continuen sent aplicables les definicions, els criteris i les polítiques descrits a la Nota 2 de la memòria dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2018.

2.1. Arrendaments

Durant el primer trimestre de 2019, el Grup ha adoptat la NIIF 16 «Arrendaments». Com a conseqüència d'això, s'han revisat les polítiques comptables en les àrees que s'indiquen en aquesta nota, aplicables des de l'1 de gener de 2019. A continuació es detallen els principals canvis en les polítiques comptables del Grup, derivats d'aquest canvi normatiu:

(*) En el supòsit de contractes que tinguessin un component d'arrendament i un o més components addicionals d'arrendament o d'altres que no són d'arrendament, es distribuïria la contraprestació del contracte a cada component de l'arrendament sobre la base de preu relatiu independent del component de l'arrendament i del preu agregat independent dels components que no són arrendament.

	Arrendaments financers	Arrendaments operatius
Comptabilització com arrendador Segons el fons econòmic de l'operació, independentment de la seva forma jurídica	<ul style="list-style-type: none"> Operacions en què, substancialment, tots els riscos i avantatges que recauen sobre el bé objecte de l'arrendament es transfereixen a l'arrendatari. 	<ul style="list-style-type: none"> Operacions en què, substancialment, tots els riscos i avantatges que recauen sobre el bé objecte de l'arrendament, i també la seva propietat, es mantenen per a l'arrendador.
	<ul style="list-style-type: none"> Es registren com un finançament prestat en el capítol «Actius financers a cost amortitzat» del balanç per la suma del valor actualitzat dels cobraments a rebre de l'arrendatari durant el termini de l'arrendament i qualsevol valor residual no garantit que correspongui a l'arrendador. Inclouen tant els cobraments fixos (menys els pagaments realitzats a l'arrendatari) com els cobraments variables determinats amb referència a un índex o tipus, així com el preu d'exercici de l'opció de compra, si es té la certesa raonable que serà exercida per l'arrendatari i les penalitzacions per rescissió per l'arrendatari, si el termini de l'arrendament reflecteix l'exercici de l'opció de rescindir. 	<ul style="list-style-type: none"> El cost d'adquisició dels béns arrendats figura registrada en l'epígraf «Actius tangibles» del balanç.
	<ul style="list-style-type: none"> Els ingressos financers obtinguts com arrendador es registren en el compte de pèrdues i guanys a l'epígraf «Ingressos per interessos». 	<ul style="list-style-type: none"> S'amortitzen amb els mateixos criteris que per a la resta d'actius tangibles d'ús propi. Els ingressos es reconeixen al capítol «Altres ingressos d'explotació» del compte de pèrdues i guanys.

Comptabilització com arrendatari	Termini del contracte	<ul style="list-style-type: none"> • Contractes de durada determinada amb o sense opció de cancel·lació anticipada a favor de l'Entitat sense permís de l'altra part (amb només una indemnització no significativa): En general, el termini d'arrendament coincideix amb la durada inicial establerta. • Contractes de durada determinada amb opció de renovació per part de l'Entitat, sense permís de l'altra part: S'ha estimat que s'exercirà aquesta opció entenen que existeixen incentius econòmics i considerant igualment la pràctica passada de l'Entitat. • El termini de determinats contractes d'arrendament pot versar afectat com a conseqüència dels possibles plans de reestructuració que emprengui l'Entitat. 		
	Registre comptable	En data de començament del contracte	Posteriorment	
		Contractes amb un termini superior a 12 mesos o en què l'actiu subjacent no sigui d'escàs valor (fixat en 6.000 euros)	Passiu per arrendament («Altres passius financers»)	Es valora a cost amortitzat utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu i es reavalua (amb el corresponent ajust en l'actiu per dret d'ús relacionat) quan hi ha un canvi en els pagaments per arrendament futurs en cas de renegociació, canvis d'un índex o tipus o en el cas d'una nova avaluació de les opcions del contracte.
		Actiu per dret d'ús («Actius tangibles - Terrenys i edificis»)	Es valora al cost i inclou l'import de la valoració inicial del passiu per arrendament, els pagaments efectuats en la data de començament o abans d'aquesta, els costos directes inicials, de desmantellament o rehabilitació quan existeixi obligació de suportar-los.	S'amortitza de manera lineal i està subjecte a qualsevol pèrdua per deteriorament, si n'hi hagués, d'acord amb el tractament establert per a la resta d'actius tangibles i intangibles.
Resta de contractes	Es comptabilitzen com a arrendament operatiu.			

(*) El Grup ha calculat aquest tipus de finançament addicional prenent com a referència els instruments de deute emesos - cèdules hipotecàries i deute sènior - ponderats en funció de la capacitat d'emissió de cadascun. El Grup utilitza un tipus específic en funció del termini de l'operació i del negoci (Espanya o Portugal) on es trobin els contractes.

Transaccions de venda amb arrendament posterior	<ul style="list-style-type: none"> • Quan el Grup actua com venedor-arrendatari: <ul style="list-style-type: none"> - Si el Grup no reté el control del bé: <ul style="list-style-type: none"> • Dona de baixa l'actiu venut • Valora l'actiu per dret d'ús que es deriva de l'arrendament posterior per un import igual a la part de l'import en llibres previ de l'actiu arrendat que es correspon amb la proporció que representa el dret d'ús retingut sobre el valor de l'actiu venut • Es reconeix un passiu per arrendament - Si el Grup reté el control del bé: <ul style="list-style-type: none"> • No dona de baixa l'actiu venut • Reconeix un passiu financer per l'import de la contraprestació rebuda • Els resultats generats en l'operació es reconeixen immediatament en el compte de pèrdues i guanys si es determina que ha existit una venda (només per l'import del guany o pèrdua relativa als drets sobre el bé transferits), de manera que el comprador-arrendador adquireix el control del bé. • En les operacions de venda i posterior arrendament, el Grup té establert un procediment per fer un seguiment prospectiu de l'operació, i presta especial atenció a l'evolució en el mercat dels preus de lloguer d'oficines en comparació amb les rendes fixades contractualment i a la situació dels actius venuts.
--	---

2.2. Compromisos per pensions

Durant l'exercici 2019 s'ha modificat el criteri comptable de reconeixement de les pèrdues i els guanys actuarials en el patrimoni net derivats de la valoració dels actius i passius vinculats amb els compromisos per pensions del Grup. En aquest sentit, les pèrdues i els guanys actuarials prèviament reconeguts a l'epígraf de «Fons Propis – Guanys Acumulats» i a «Fons Propis – Altres Reserves» passen a presentar-se a l'epígraf d'«Un altre Resultats Global Acumulat – Elements que no es reclassificaran a resultats – Guanys o pèrdues actuarials en plans de pensions de prestacions definides».

3. Gestió del risc

A la Nota 3 dels comptes anuals consolidats del Grup de l'exercici 2018 es descriu el Govern, gestió i control de riscos, així com les polítiques de seguiment, mesurament i mitigació dels riscos. A continuació es recullen els aspectes més rellevants de la Gestió del risc en el primer semestre del 2019:

3.1. Entorn i factors de risc

■ Context econòmic:

◆ Economia global

- ▲ Les tensions entre els Estats Units i la Xina es mantenen en primer pla en prosseguir les amenaces mútues d'ampliació de les barreres comercials. La trobada entre Trump i Xi a la cimera del G20 a finals de juny podria representar el punt de partida per a la represa de les negociacions, però és probable que la incertesa geopolítica persisteixi a mitjà termini.
- ▲ Els Estats Units mostren un acompliment sòlid, i s'espera que la desacceleració del creixement, que és fruit de l'esvaniment de l'efecte de l'impuls fiscal i la fase de cicle tardà de l'economia, sigui suau.
- ▲ La persistència dels riscos baixistes porta els bancs centrals a suggerir una política més acomodaticia en els propers mesos. Tant la Fed com el BCE han coincidit a reafirmar un escenari central positiu a mitjà termini, però han apuntat a una probabilitat significativa de relaxar la política monetària en els propers mesos per oferir una salvaguarda davant la prevalença del risc a la baixa.

◆ Eurozona

- ▲ Malgrat un PIB del primer trimestre per damunt de l'esperat, els indicadors d'activitat de la zona de l'euro segueixen apuntant a un creixement moderat. Els riscos continuen inclinant-se a la baixa principalment davant l'escenari geopolític (per exemple, tensions comercials, Brexit, Itàlia).
- ▲ El risc d'un Brexit desordenat ha augmentat davant la possibilitat que un *hard brexiteer* sigui nomenat Primer Ministre. No obstant això, a la House of Commons s'ha demostrat diverses vegades l'existència d'una majoria clara en contra d'una sortida sense acord.

◆ Espanya

- ▲ L'economia manté un acompliment dinàmic i taxes de creixement superiors a les del conjunt de l'eurozona. Així, la desacceleració cap a unes taxes de creixement més sostenibles s'està produint de manera molt gradual.
- ▲ Davant el dinamisme de la demanda domèstica, el superàvit del sector exterior s'està deteriorant per la desacceleració de l'economia mundial i un clima de més incertesa a escala global. Així, la demanda externa probablement mantindrà una contribució al creixement més moderada mentre aquestes forces segueixin pesant sobre l'entorn exterior.

◆ Portugal

- ▲ L'economia lusitana també està resistint millor la desacceleració de l'eurozona. Els indicadors d'activitat apunten a un creixement de prop del 2% el 2019, tot i que possiblement una mica inferior. Tanmateix, l'acompliment positiu de la demanda interna contrasta amb el deteriorament del saldo extern, i en part n'és responsable.

■ Context regulatori. Tot seguit es destaquen els principals desenvolupaments i consultes obertes des de l'àmbit de riscos:

- ◆ Aprovació i publicació al Diari Oficial de la Unió Europea, DOUE, del «**Proposal of CRDV Package**»: una vegada finalitzat el diàleg a tres durant els primers mesos de l'any, el 16 d'abril es va aprovar al ple del Parlament Europeu la revisió, iniciada el novembre de 2016 per la Comissió Europea, del denominat «paquet bancari», que comprèn els textos CRD V CRR II, BRRD II i SRMR II¹. Fonamentalment, la revisió transposa els estàndards acordats pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea (previs a l'acord sobre la finalització de Basilea III de 2017, l'adaptació del qual s'abordarà a partir del segon semestre de

¹ Les sigles responen a *Capital Requirements Regulation and Directive (CRR/CRD)*, *Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD)* i *Single Resolution Mechanism Regulation (SRMR)*.

2019). El 27 de juny de 2019 va entrar en vigor aquest paquet legislatiu; el desembre de 2020 és la data límit per a l'adaptació de les directives, mentre que la major part dels canvis inclosos en el reglament CRR II són aplicables a partir del juny de 2021.

- ◆ **Brexit, Pla d'Acció de Contingència:** l'1 de març de 2019, el Govern Espanyol va aprovar el Reial Decret Llei 5/2019, pel qual s'adopten mesures de contingència davant la retirada del Regne Unit de la UE en cas de *Hard Brexit* i sempre que hi hagi reciprocitat passats 2 mesos des de l'entrada en vigor. Addicionalment, l'European Banking Association (EBA), Prudential Regulation Authority (PRA) i la Financial Conduct Authority (FCA) van acordar un model d'acord de memoràndum d'entesa, o MoU per les seves sigles en anglès, en què s'estableixen les bases en termes de cooperació i intercanvi d'informació entre les autoritats de la UE i el Regne Unit.
- ◆ L'ECB va llançar el 6 de febrer de 2019 l'exercici de l'**stress test de liquiditat** amb l'objectiu d'avaluar la capacitat de reacció dels bancs sota la seva supervisió davant de *shocks* de liquiditat idiosincràtics. El resultat de l'exercici nodrirà el procés de supervisió regular de l'ECB, incloent-hi l'SREP.
- ◆ El 21 de febrer de 2019, el Congrés dels Diputats va aprovar la **Llei reguladora dels contractes de crèdit immobiliari** per la qual es redueixen les despeses associades a canvis en els contractes hipotecaris i s'estableixen mesures per millorar la transparència en les condicions; d'aquesta manera, culmina el procés de transposició de la directiva UE. Així mateix, el 26 d'abril el Ministeri d'Economia i Empresa va completar la llei amb l'aprovació d'un **Reial Decret** i una **Ordre Ministerial** per desplegar aspectes com la transparència de la informació; càlcul de la pèrdua financera i índexs i tipus de referència a aplicar; requisits de formació i competències del personal comercialitzador, i criteris aplicables a la comercialització vinculada.
- ◆ **Exposicions associades a grans riscos:** l'EBA va publicar les directrius finals que seran aplicables a partir de l'1 de juliol de 2019, sobre l'especificació del tipus d'exposicions que s'han d'associar a riscos especialment elevats segons l'article 128 (3) de la CRR, als quals els correspondria una ponderació de risc del 150% segons el mètode estàndard.
- ◆ El 25 de febrer, l'EBA va publicar les noves **Guies d'Externalització**, que integren i deroguen les Guies d'externalització al *Cloud*. Aquestes guies són aplicables des del 30 de setembre de 2019, i afecten tots els contractes d'externalització que se signin, revisin o modifiquin a partir d'aquesta data. Per als contractes ja existents en aquesta data, les guies començaran a aplicar-se des de la data de revisió dels contractes o, com a molt tard, a partir del 31 de desembre de 2021.
- ◆ El 25 de maig va finalitzar el procés de consulta de les **Guies EBA sobre tècniques de mitigació de risc de crèdit en models interns avançats amb estimacions pròpies de LGD**. Les guies pretenen eliminar diferències existents en les tècniques de mitigació de riscos, derivades de pràctiques supervisores o d'eleccions específiques de l'entitat.
- ◆ El 6 de març, l'EBA va publicar la versió final de les **Directrius per a l'estimació de LGD en el supòsit d'una desaceleració econòmica (LGD downturn)**, addenda a les Directrius de l'EBA sobre estimació de PD i LGD. D'aplicació a partir de l'1 de gener de 2021, les Directrius diferencien 3 tipus d'enfocaments en funció de la informació disponible: **i)** calibratge basat en l'impacte observat, **ii)** calibratge basat en l'impacte estimat a través de dades de pèrdua històriques, i **iii)** flexibilitat en la modelització amb un *add-on* mínim fix.
- ◆ El 13 de març va finalitzar el període de consulta de la **Guia EBA sobre riscos tecnològics i de seguretat** vinculada a totes les activitats de les entitats de crèdit i empreses d'inversió. Estableix els requeriments aplicables a les entitats de crèdit, les empreses de serveis d'inversió i els proveïdors de serveis de pagament en relació amb el govern, la mitigació i la gestió dels riscos tecnològics i de seguretat.
- ◆ Publicació en el DOUE del Reglament 2019/630, que modifica el Reglament (UE) 575/2013 (CRR) pel que fa a la **cobertura mínima de pèrdues derivades d'exposicions dubtoses (NPL) o prudential backstop**. S'hi estableixen els nivells mínims de cobertura per als nous préstecs que esdevenen NPL, que en cas de no ser assolits implicaran deduccions en els fons propis. La norma estableix una definició de NPE comú, de conformitat amb la utilitzada a l'efecte de *reporting* supervisor. En vigor i d'aplicació des del 26 d'abril de 2019.
- ◆ El 2 de maig, l'EBA va sotmetre a consulta pública l'esborrany d'Estàndards Tècnics de Regulació (RTS) sobre l'**enfocament estàndard per al risc de contrapartida**. L'article fa una proposta metodològica per a la identificació d'operacions amb un únic factor de risc, més d'un factor de risc i la seva discriminació, així com per al risc específic de tipus d'interès, i suggereix una formulació compatible amb un entorn de tipus d'interès negatiu.
- ◆ El 7 de juny, la FSB (Financial Stability Board) va sotmetre a consulta pública l'**avaluació de la regulació financera en el finançament de les pimes** i va examinar els efectes en termes d'impacte en l'economia real de les reformes regulatòries del G20 després de la crisi.

- ◆ El 18 de juny es va anunciar l'extensió del mandat del **Grup Tècnic d'Experts en finances sostenibles**, que té com a objectiu assistir la Comissió Europea en el desplegament del Pla d'Acció per al finançament d'un desenvolupament sostenible. Simultàniament, dins el mateix marc, la Comissió ha publicat les noves **Directrius sobre divulgació relacionada amb el clima**.
- ◆ El 19 de juny, l'EBA va iniciar el procés de consulta de l'esborrany de la **Guia d'origenació i seguiment de crèdit** amb l'objectiu d'assegurar que les institucions disposen d'uns estàndards robustos i prudents en termes d'admissió, gestió i control de crèdit. La proposta vetlla per l'alineació amb la regulació vigent sobre la protecció del consumidor i prevenció de blanqueig de capitals.
- ◆ El 26 de juny, l'EBA va publicar i sotmetre a debat l'esborrany de la metodologia, les plantilles i les guies de l'**Stress Test europeu de 2020**. A l'exercici hi participaran en principi 50 bancs, 38 de la zona euro. La metodologia es basa en la desplegada durant l'exercici 2018, i incorpora millores derivades de l'exercici anterior. La versió final es publicarà a finals d'any, l'exercici s'iniciarà el gener de 2020 i els resultats es publicaran a finals de juliol de 2020.

3.2. Risc de crèdit
3.2.1. Informació relativa al finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària, l'adquisició d'habitatge i els actius adquirits en pagament de deutes

A continuació es presenta la informació rellevant sobre el finançament destinat a la promoció immobiliària, l'adquisició d'habitatge i els actius adquirits en pagament de deutes.

Finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària

A continuació es detalla el finançament destinat a promotors i promocions, incloent-hi les promocions fetes per no promotors, negoci a Espanya:

FINANÇAMENT DESTINAT A LA CONSTRUCCIÓ I PROMOCIÓ IMMOBILIÀRIA – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	IMPORT BRUT	CORRECCIONS DE VALOR PER DETERIORAMENT	VALOR EN LLIBRES	EXCÉS DE L'EXPOSICIÓ BRUTA SOBRE L'IMPORT MÀXIM RECUPERABLE DE LES GARANTIES EFICACES
Finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	5.837.532	(304.312)	5.533.220	842.605
<i>Dels quals: dubtosos</i>	<i>574.479</i>	<i>(225.564)</i>	<i>348.915</i>	<i>218.888</i>
Promemòria: actius fallits	2.684.657			
Promemòria: préstecs a la clientela, excloent-ne les Administracions públiques (negocis a Espanya) (import en llibres)	192.013.812			

FINANÇAMENT DESTINAT A LA CONSTRUCCIÓ I PROMOCIÓ IMMOBILIÀRIA – 31-12-2018

(Milers d'euros)

	IMPORT BRUT	CORRECCIONS DE VALOR PER DETERIORAMENT	VALOR EN LLIBRES	EXCÉS DE L'EXPOSICIÓ BRUTA SOBRE L'IMPORT MÀXIM RECUPERABLE DE LES GARANTIES EFICACES
Finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.004.037	(428.031)	5.576.006	896.876
<i>Dels quals: dubtosos</i>	<i>862.283</i>	<i>(346.724)</i>	<i>515.559</i>	<i>354.355</i>
Promemòria: actius fallits	2.783.766			
Promemòria: préstecs a la clientela, excloent-ne les Administracions públiques (negocis a Espanya) (import en llibres)	185.670.424			

Es presenta a continuació la distribució per tipus de garantia del finançament destinat a promotors i promocions, incloent-hi les promocions efectuades per no promotors:

FINANÇAMENT DESTINAT A PROMOTORS I PROMOCIONS PER TIPUS DE GARANTIA

(Milers d'euros)

	IMPORT BRUT	
	30-06-2019	31-12-2018
Sense garantia hipotecària	497.582	477.468
Amb garantia hipotecària	5.339.950	5.526.569
Edificis i altres construccions acabats	3.578.064	3.773.663
Habitatge	2.351.125	2.556.079
Resta	1.226.939	1.217.584
Edificis i altres construccions en construcció	1.226.979	1.185.054
Habitatge	1.167.538	1.056.075
Resta	59.441	128.979
Sòl	534.907	567.852
Sòl urbà consolidat	375.767	345.480
Resta de sòl	159.140	222.372
TOTAL	5.837.532	6.004.037

A continuació es facilita informació sobre les garanties rebudes de les operacions de finançament a la promoció immobiliària en funció de la classificació del risc d'insolvència del client:

GARANTIES REBUDES EN GARANTIA D'OPERACIONS DE PROMOCIÓ IMMOBILIÀRIA (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Valor de les garanties reals	13.870.486	13.471.229
<i>Del qual: garanteix riscos dubtosos</i>	<i>1.035.127</i>	<i>1.382.641</i>
TOTAL	13.870.486	13.471.229

A continuació es detallen les garanties financeres concedides en relació amb la construcció i promoció immobiliària, que recull el màxim nivell d'exposició al risc de crèdit, que és l'import que hauria de pagar el Grup si s'executés la garantia.

GARANTIES FINANCERES

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Garanties financeres concedides en relació amb la construcció i promoció immobiliària	98.433	93.087
Import registrat en el passiu del balanç	0	0

Informació relativa al finançament destinat a l'adquisició d'habitatge.

El desglossament a aquestes dates dels crèdits a les llars per a l'adquisició d'habitatges amb garantia hipotecària segons el percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible (LTV) és el següent:

CRÈDITS A LES LLARS PER A L'ADQUISICIÓ D'HABITATGES PER LTV (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2019		31-12-2018	
	IMPORT BRUT DEL QUAL:	DUBTÓS	IMPORT BRUT DEL QUAL:	DUBTÓS
Sense hipoteca immobiliària	724.691	12.158	761.510	12.152
Amb hipoteca immobiliària, per rangs de LTV (*)	78.856.217	3.012.272	79.917.182	3.102.849
LTV ≤ 40%	21.567.907	216.580	21.373.882	223.814
40% < LTV ≤ 60%	29.374.681	387.427	30.022.075	411.948
60% < LTV ≤ 80%	20.011.926	561.564	20.668.259	595.188
80% < LTV ≤ 100%	4.186.246	563.076	4.347.918	591.313
LTV > 100%	3.715.457	1.283.625	3.505.048	1.280.586
TOTAL	79.580.908	3.024.430	80.678.692	3.115.001

(*) LTV calculat a partir de les últimes taxacions disponibles. S'actualitzen per a les operacions dubtoses d'acord amb la normativa en vigor.

A continuació es detallen els actius adjudicats tenint en compte la seva procedència i la tipologia de l'immoble:

ACTIUS IMMOBILIARIS ADJUDICATS 30-06-2019 (*)

(Milers d'euros)

	CORRECCIONS DE VALOR PER DETERIORAMENT D'ACTIU (**)		DEL QUAL: CORRECCIONS DE VALOR PER DETERIORAMENT D'ACTIU (***)		VALOR COMPTABLE NET
	VALOR COMPTABLE BRUT	VALOR PER DETERIORAMENT D'ACTIU (**)	DEL QUAL: CORRECCIONS DE VALOR PER DETERIORAMENT D'ACTIU (***)	VALOR COMPTABLE NET	
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i la promoció immobiliària	1.686.423	(466.337)	(203.220)	1.220.086	
Edificis i altres construccions acabats	1.537.082	(404.100)	(179.208)	1.132.982	
Habitatge	1.297.190	(318.418)	(125.611)	978.772	
Resta	239.892	(85.682)	(53.597)	154.210	
Edificis i altres construccions en construcció	30.788	(16.569)	(8.945)	14.219	
Habitatge	12.700	(7.733)	(3.233)	4.967	
Resta	18.088	(8.836)	(5.712)	9.252	
Sòl	118.553	(45.668)	(15.067)	72.885	
Sòl urbà consolidat	63.496	(19.113)	(5.628)	44.383	
Resta de sòl	55.057	(26.555)	(9.439)	28.502	
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	2.339.457	(527.842)	(223.664)	1.811.615	
Resta d'actius immobiliaris o rebuts en pagament de deutes	483.216	(151.108)	(47.133)	332.108	
TOTAL	4.509.096	(1.145.287)	(474.017)	3.363.809	

(*) Inclou els adjudicats classificats a l'epígraf «Actius tangibles – Inversions immobiliàries» per un import de 2.329 milions d'euros nets i també inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per un import de 172 milions d'euros nets. No inclou els adjudicats de Banco BPI, que pugen a 21 milions d'euros de valor comptable net, en no ser negoci a Espanya.

(**) L'import total del deute cancel·lat associat als actius adjudicats puja a 5.720 milions d'euros, i el sanejament total d'aquesta cartera puja a 2.356 milions d'euros, dels quals 1.145 milions d'euros són correccions de valor registrades en balanç.

(***) Des del moment de l'adjudicació.

ACTIUS IMMOBILIARIS ADJUDICATS 31-12-2018 (*)

(Milers d'euros)

	VALOR COMPTABLE BRUT	CORRECCIONS DE VALOR PER DETERIORAMENT D'ACTIU (**)	DEL QUAL: CORRECCIONS DE VALOR PER DETERIORAMENT D'ACTIUS (***)	VALOR COMPTABLE NET
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i la promoció immobiliària	1.787.216	(494.264)	(215.276)	1.292.952
Edificis i altres construccions acabats	1.646.011	(435.707)	(193.414)	1.210.304
Edificis i altres construccions en construcció	29.206	(15.903)	(8.363)	13.303
Sòl	111.999	(42.654)	(13.499)	69.345
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	2.313.925	(495.648)	(200.863)	1.818.277
Resta d'actius immobiliaris o rebuts en pagament de deutes	467.581	(146.480)	(46.020)	321.101
TOTAL	4.568.722	(1.136.392)	(462.159)	3.432.330

(*) Inclou els adjudicats classificats a l'epígraf «Actius Tangibles — Inversions immobiliàries» per un import de 2.479 milions d'euros nets i també inclou els drets de rematada d'immobles procedents de subhasta per un import de 213 milions d'euros nets. No inclou els adjudicats de Banco BPI, que puguen a 27 milions d'euros de valor comptable net, en no ser negoci a Espanya.

(**) L'import total del deute cancel·lat associat als actius adjudicats puja a 5.852 milions d'euros i el sanejament total d'aquesta cartera puja a 2.420 milions d'euros, 1.136 milions d'euros dels quals són correccions de valor registrades en balanç.

(***) Des del moment de l'adjudicació.

3.2.2. Refinançaments

El detall dels refinançaments per sectors econòmics és el següent:

REFINANÇAMENTS – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	TOTAL						
	SENSE GARANTIA REAL				AMB GARANTIA REAL		DETERIORAMENT DE VALOR ACUMULAT EN EL VALOR RAONABLE DEGUT AL RISC DE CRÈDIT (*)
	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	IMPORT MÀXIM DE LA GARANTIA REAL QUE ES POT CONSIDERAR		
					GARANTIA IMMOBILIÀRIA	RESTA DE GARANTIES REALS	
Administracions Públiques	24	182.636	433	69.616	47.695	0	(4.438)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	39	6.243	7	1.961	1.867	25	(854)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	4.917	2.045.180	11.161	2.049.518	1.390.894	13.279	(1.377.588)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	323	93.696	3.200	703.535	496.339	371	(216.531)
Resta de llars	39.246	364.865	90.412	4.818.972	3.995.424	9.378	(988.416)
TOTAL	44.226	2.598.924	102.013	6.940.067	5.435.880	22.682	(2.371.296)

Promemòria: finançament classificat com a ANCV (*).

(Milers d'euros)

	DELS QUALS DUBTOSOS						
	SENSE GARANTIA REAL				AMB GARANTIA REAL		DETERIORAMENT DE VALOR ACUMULAT EN EL VALOR RAONABLE DEGUT AL RISC DE CRÈDIT (*)
	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	IMPORT MÀXIM DE LA GARANTIA REAL QUE ES POT CONSIDERAR		
					GARANTIA IMMOBILIÀRIA	RESTA DE GARANTIES REALS	
Administracions Públiques	13	4.556	143	14.355	8.042	0	(4.424)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	27	1.001	6	1.370	1.290	25	(667)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	2.955	1.164.726	7.411	1.283.924	727.578	6.131	(1.274.541)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	233	62.108	1992	392.807	247.966	347	(181.899)
Resta de llars	21.290	222.459	53.294	3.014.206	2.325.989	5.176	(870.880)
TOTAL	24.285	1.392.742	60.854	4.313.855	3.062.899	11.332	(2.150.512)

Promemòria: finançament classificat com a ANCV (*).

(*) Correspon a «Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda».

REFINANÇAMENTS – 31-12-2018

(Milers d'euros)

	TOTAL							DETERIORAMENT DE VALOR ACUMULAT O PÈRDUES ACUMULADES EN EL VALOR RAONABLE DEGUDES AL RISC DE CRÈDIT (*)
	SENSE GARANTIA REAL		AMB GARANTIA REAL					
	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	IMPORT MÀXIM DE LA GARANTIA REAL QUE ES POT CONSIDERAR	GARANTIA IMMOBILIÀRIA	RESTA DE GARANTIES REALS	
Administracions Públiques	51	144.761	445	72.668	39.958		0	(10.122)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	42	19.175	7	1.856	1.752		49	(13.189)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	5.360	2.003.645	11.483	2.547.230	1.748.372		16.321	(1.530.791)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	416	113.412	3.288	893.672	628.335		1.795	(293.594)
Resta de llars	37.914	360.498	92.879	5.013.104	4.234.605		10.137	(946.832)
TOTAL	43.367	2.528.079	104.814	7.634.858	6.024.687		26.507	(2.500.934)

Promemòria: Finançament classificat com a ANCV*.

	DEL QUAL: DUBTOSOS							DETERIORAMENT DE VALOR ACUMULAT O PÈRDUES ACUMULADES EN EL VALOR RAONABLE DEGUDES AL RISC DE CRÈDIT (*)
	SENSE GARANTIA REAL		AMB GARANTIA REAL					
	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	NOMBRE D'OPERACIONS	IMPORT EN LLIBRES BRUT	IMPORT MÀXIM DE LA GARANTIA REAL QUE ES POT CONSIDERAR	GARANTIA IMMOBILIÀRIA	RESTA DE GARANTIES REALS	
Administracions Públiques	13	5.523	144	14.977	3.391		0	(10.096)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	29	13.009	6	1.193	1.178		7	(13.031)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	3.207	1.173.904	7.481	1.660.821	956.535		8.144	(1.430.437)
<i>De les quals: finançament a la construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)</i>	289	77.993	2007	559.414	339.711		1.735	(263.591)
Resta de llars	20.507	235.114	53.896	3.094.018	2.431.506		5.198	(867.848)
TOTAL	23.756	1.427.550	61.527	4.771.009	3.392.610		13.349	(2.321.412)

Promemòria: finançament classificat com a ANCV*.

(*) Correspon a «Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda».

3.2.3. Risc de concentració
Concentració del risc per àrea geogràfica
CONCENTRACIÓ PER UBICACIÓ GEOGRÀFICA – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	TOTAL	ESPANYA	PORTUGAL	RESTA DE LA UNIÓ EUROPEA	AMÈRICA	RESTA DEL MÓN
Bancs centrals i entitats de crèdit	35.168.388	16.696.587	5.162.550	10.921.111	879.177	1.508.963
Administracions públiques	97.854.937	85.783.873	3.366.379	7.362.725	1.001.671	340.289
Administració central	83.130.279	72.313.992	2.175.261	7.362.725	938.816	339.485
Altres Administracions públiques	14.724.658	13.469.881	1.191.118	0	62.855	804
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	22.848.434	7.660.147	494.491	13.412.710	1.059.428	221.658
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	104.007.006	74.134.678	10.961.727	11.507.922	5.437.860	1.964.819
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	6.137.986	5.601.864	530.430	4.264	646	782
Construcció d'obra civil	4.730.096	3.985.400	274.743	196.431	273.481	41
Resta de finalitats	93.138.924	64.547.414	10.156.554	11.307.227	5.163.733	1.963.996
Grans empreses	57.676.027	36.555.027	6.355.194	8.925.504	4.468.352	1.371.950
Pimes i empresaris individuals	35.462.897	27.992.387	3.801.360	2.381.723	695.381	592.046
Resta de llars	122.352.171	108.384.501	12.224.318	1.102.548	165.834	474.970
Habitatges	94.146.443	81.959.742	10.860.721	858.696	142.078	325.206
Consum	16.049.401	14.853.795	990.734	159.477	8.304	37.091
Altres fins	12.156.327	11.570.964	372.863	84.375	15.452	112.673
TOTAL	382.230.936	292.659.786	32.209.465	44.307.016	8.543.970	4.510.699

CONCENTRACIÓ PER UBICACIÓ GEOGRÀFICA – 31-12-2018

(Milers d'euros)

	TOTAL	ESPANYA	PORTUGAL	RESTA DE LA UNIÓ EUROPEA	AMÈRICA	RESTA DEL MÓN
Bancs centrals i entitats de crèdit	38.170.974	18.932.281	4.775.675	12.118.699	744.391	1.599.928
Administracions públiques	89.495.669	77.926.403	3.325.694	6.991.798	909.069	342.705
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	16.159.225	7.153.786	488.741	7.602.756	725.938	188.004
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	99.032.221	74.371.047	11.041.410	7.376.865	4.597.053	1.645.846
Resta de llars	121.949.947	107.272.821	12.304.166	1.819.015	166.644	387.301
TOTAL	364.808.036	285.656.338	31.935.686	35.909.133	7.143.095	4.163.784

El detall del risc d'Espanya per Comunitats Autònomes és el següent:

CONCENTRACIÓ PER CA 30-06-2019

(Milers d'euros)

	TOTAL	ANDALUSIA	ILLES BALEARS	CANÀRIES	CASTELLA-LA MANXA	CASTELLA I LLEÓ	CATALUNYA	MADRID	NAVARRA	COMUNITAT VALENCIANA	PAÍS BASC	RESTA (*)
Bancs centrals i entitats de crèdit	16.696.587	154.338			2.695	1.815	493.203	13.614.174		346.687	1.569.414	514.261
Administracions públiques	85.783.873	1.407.740	342.422	165.476	364.093	156.522	4.356.180	3.549.363	444.992	925.879	651.650	1.105.564
Administració central	72.313.992											
Altres Administracions públiques	13.469.881	1.407.740	342.422	165.476	364.093	156.522	4.356.180	3.549.363	444.992	925.879	651.650	1.105.564
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	7.660.147	87.837	4.829	7.876	3.677	31.068	1.590.873	5.512.157	16.431	172.070	198.766	34.563
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	74.134.678	5.848.412	2.274.468	2.441.434	1.298.763	1.455.659	15.895.672	28.510.904	1.188.067	4.584.166	3.987.749	6.649.384
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	5.601.864	681.056	221.085	246.204	21.671	162.516	1.350.166	1.924.848	173.942	396.132	177.445	246.799
Construcció d'obra civil	3.985.400	236.713	59.855	94.587	65.002	55.519	1.082.352	1.578.437	105.595	200.027	137.310	370.003
Resta de finalitats	64.547.414	4.930.643	1.993.528	2.100.643	1.212.090	1.237.624	13.463.154	25.007.619	908.530	3.988.007	3.672.994	6.032.582
Grans empreses	36.555.027	1.017.591	970.841	963.311	333.161	360.184	6.278.393	19.422.623	427.848	1.249.294	2.745.228	2.786.553
Pimes i empresaris individuals	27.992.387	3.913.052	1.022.687	1.137.332	878.929	877.440	7.184.761	5.584.996	480.682	2.738.713	927.766	3.246.029
Resta de llars	108.384.501	17.771.942	4.178.114	6.190.223	2.672.581	3.752.153	31.656.420	16.352.834	3.311.145	8.602.985	3.513.696	10.382.408
Habitatges	81.959.742	12.817.095	3.239.545	4.941.055	2.063.642	2.981.891	22.908.774	13.048.001	2.686.582	6.529.988	2.821.358	7.921.811
Consum	14.853.795	2.689.410	551.164	865.983	349.586	401.251	4.845.831	1.733.757	350.200	1.229.269	396.051	1.441.293
Altres fins	11.570.964	2.265.437	387.405	383.185	259.353	369.011	3.901.815	1.571.076	274.363	843.728	296.287	1.019.304
TOTAL	292.659.786	25.270.269	6.799.833	8.805.009	4.341.809	5.397.217	53.992.348	67.539.432	4.960.635	14.631.787	9.921.275	18.686.180

CONCENTRACIÓ PER CA 31-12-2018

(Milers d'euros)

	TOTAL	ANDALUSIA	ILLES BALEARS	CANÀRIES	CASTELLA-LA MANXA	CASTELLA I LLEÓ	CATALUNYA	MADRID	NAVARRA	COMUNITAT VALENCIANA	PAÍS BASC	RESTA (*)
Bancs centrals i entitats de crèdit	18.932.281	133.237			1.697	875	532.397	16.149.594	960	1.243.623	541.504	328.394
Administracions públiques	77.926.403	1.159.098	145.077	193.927	191.811	264.267	4.009.423	3.631.076	533.106	668.312	658.804	378.562
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	7.153.786	55.269	1.951	9.456	3.917	60.843	1.346.046	5.300.785	17.505	142.388	179.930	35.696
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	74.371.047	5.798.397	2.053.756	2.413.846	1.267.270	1.522.190	15.873.105	29.105.095	1.149.538	4.706.367	3.881.685	6.599.798
Resta de llars	107.272.821	17.823.792	4.138.246	6.201.063	2.677.879	3.724.396	30.974.899	16.151.577	3.324.630	8.505.643	3.451.070	10.299.626
TOTAL	285.656.338	24.969.793	6.339.030	8.818.292	4.142.574	5.572.571	52.735.870	70.338.127	5.025.739	15.266.333	8.712.993	17.642.076

(*) Inclou les comunitats que en conjunt no representen més del 10% del total.

Concentració per sectors econòmics

A continuació s'informa de la distribució del crèdit a la clientela per activitat (excloent-ne les bestretes):

CONCENTRACIÓ PER ACTIVITAT DE PRÉSTECOS A LA CLIENTELA 30-06-2019

(Milers d'euros)

	TOTAL	DEL QUAL: GARANTIA IMMOBILIÀRIA	DEL QUAL: RESTA DE GARANTIES REALS	PRÉSTECOS AMB GARANTIA REAL. IMPORT EN LLIBRES SOBRE IMPORT DE L'ÚLTIMA TAXACIÓ DISPONIBLE (LOAN TO VALUE)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	> 100%
Administracions Públiques	13.326.658	416.588	363.492	118.733	202.532	212.788	149.487	96.540
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	2.157.056	277.196	582.700	652.959	147.745	29.404	9.365	20.423
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	85.941.393	21.702.162	5.213.416	10.147.714	7.938.162	4.126.742	2.167.035	2.535.925
Construcció i promoció immobiliària (incloent-hi sòl)	5.828.729	5.192.239	65.488	1.529.714	1.841.815	1.052.337	481.124	352.737
Construcció d'obra civil	4.311.773	531.841	74.257	233.069	168.780	131.480	23.595	49.174
Resta de finalitats	75.800.891	15.978.082	5.073.671	8.384.931	5.927.567	2.942.925	1.662.316	2.134.014
Grans empreses	42.167.667	4.575.052	3.096.190	2.803.554	1.633.728	1.104.271	729.275	1.400.414
Pimes i empresaris individuals	33.633.224	11.403.030	1.977.481	5.581.377	4.293.839	1.838.654	933.041	733.600
Resta de llars	121.784.290	102.156.690	1.056.784	30.557.811	37.306.122	27.275.854	5.349.807	2.723.880
Habitatges	94.074.984	92.896.181	309.911	26.209.279	34.248.401	25.620.776	4.805.866	2.321.770
Consum	16.049.400	3.427.057	414.966	1.802.584	1.138.714	578.919	211.517	110.289
Altres fins	11.659.906	5.833.452	331.907	2.545.948	1.919.007	1.076.159	332.424	291.821
TOTAL	223.209.397	124.552.636	7.216.392	41.477.217	45.594.561	31.644.788	7.675.694	5.376.768
Promemòria: operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	7.167.695	5.575.232	166.983	1.017.420	1.512.436	2.061.750	679.075	471.534

CONCENTRACIÓ PER ACTIVITAT DE PRÉSTECOS A LA CLIENTELA 31-12-2018

(Milers d'euros)

	TOTAL	DEL QUAL: GARANTIA IMMOBILIÀRIA	DEL QUAL: RESTA DE GARANTIES REALS	PRÉSTECOS AMB GARANTIA REAL. IMPORT EN LLIBRES SOBRE IMPORT DE L'ÚLTIMA TAXACIÓ DISPONIBLE (LOAN TO VALUE)				
				≤ 40%	> 40% ≤ 60%	> 60% ≤ 80%	> 80% ≤ 100%	> 100%
Administracions Públiques	11.424.525	438.640	387.023	107.368	223.364	253.628	148.325	92.978
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	1.539.638	362.855	582.847	616.512	239.087	79.052	8.963	2,088
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	81.844.107	21.578.055	4.266.629	9.247.236	7.921.958	3.994.721	2.243.164	2.437.605
Resta de llars	121.149.064	103.515.739	1.078.384	30.285.847	37.734.020	28.045.999	6.000.659	2.527.598
TOTAL	215.957.334	125.895.289	6.314.883	40.256.963	46.118.429	32.373.400	8.401.111	5.060.269
Promemòria: operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	7.662.003	6.195.186	200.220	1.155.599	1.547.972	2.279.549	796.567	615.719

Concentració per qualitat creditícia

Tot seguit s'informa de la concentració del risc per qualitat creditícia de les exposicions de risc de crèdit:

CONCENTRACIÓ PER QUALITAT CREDITÍCIA – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	GRUP (EXGRUP ASSEGUADOR)								GRUP ASSEGUADOR***				
	AF A COST AMORTITZAT				AF MANTINGUTS PER VRD	AF NO DESTINATS A NEGOCIACIÓ**	AF A VR AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	GARANTIES FINANCERES, COMPROMISOS DE PRÉSTEC I ALTRES COMPROMISOS CONCEDITS			AF MANTINGUTS PER NEGOCIAR*	AF DISPONIBLES PER A LA VENDA*	PRÉSTEC I PARTIDES A COBRAR*
	PRÉSTEC I BESTRETES A LA CLIENTELA			VRD				STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3			
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3										
AAA/AA+/AA/AA-	29.503.636	78.454	138		109.271		833.849	13.545.798	16.200	374		1.031.169	
A+/A/A-	27.874.550	249.414	435	11.539.758	664.857		8.443.030	9.937.575	36.913	736	628.845	52.338.771	15.012
BBB+/BBB/BBB-	27.015.119	369.073	430	3.145.323	552.991	1.043	7.438.325	17.593.383	59.938	787	285.377	5.305.680	163.265
«INVESTMENT GRADE»	84.393.305	696.941	1.003	14.685.081	1.327.119	1.043	16.715.204	41.076.756	113.051	1.897	914.222	58.675.620	178.277
Correcció de valor per deteriorament	(241.622)	(12.630)	(624)	(67)				(11.723)	(44)	(471)			
BB+/BB/BB-	39.403.473	3.008.021	1.760	710.360	9.354	57.040	742.565	17.045.550	611.461	1987		133.387	
B+/B/B-	13.280.587	5.050.484	8.519	0	119		0	6.066.345	952.206	4.726			
CCC+/CCC/CCC-	533.985	2.736.074	47.211	0	1.213		29.633	335.169	366.470	54.684			
Sense qualificació	70.269.401	3.756.268	9.870.211	1.609.421	237.115	33.708	120.719	26.003.769	294.408	595.258	52	41.621	405.562
«NON-INVESTMENT GRADE»	123.487.446	14.550.847	9.927.701	2.319.781	247.801	90.748	892.917	49.450.833	2.224.545	656.655	52	175.008	405.562
Correcció de valor per deteriorament	(427.328)	(718.851)	(3.955.752)	(4.409)				(57.459)	(19.915)	(219.835)			
TOTAL	207.211.801	14.516.307	5.972.328	17.000.386	1.574.920	91.791	17.608.121	90.527.589	2.337.596	658.552	914.274	58.850.628	583.839

CONCENTRACIÓ PER QUALITAT CREDITÍCIA – 31-12-2018

(Milers d'euros)

	GRUP (EXGRUP ASSEGUADOR)								GRUP ASSEGUADOR***				
	AF A COST AMORTITZAT				AF MANTINGUTS PER VRD	AF NO DESTINATS A NEGOCIACIÓ*	AF A VR AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	GARANTIES FINANCERES, COMPROMISOS DE PRÉSTEC I ALTRES COMPROMISOS CONCEDITS			AF MANTINGUTS PER NEGOCIAR*	AF DISPONIBLES PER A LA VENDA*	PRÉSTEC I PARTIDES A COBRAR*
	PRÉSTEC I BESTRETES A LA CLIENTELA			VRD				STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3			
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3										
AAA/AA+/AA/AA-	29.413.953	67.207	11		123		880.305	13.121.218	13.895	66		917.870	
A+/A/A-	27.145.951	261.793	149	10.190.331	623.149		10.186.734	10.385.733	33.220	283	392.732	45.451.984	
BBB+/BBB/BBB-	26.595.338	317.582	106	3.269.171	121.202	1.079	7.181.322	15.640.078	40.544	294	552.780	4.744.154	264.496
«INVESTMENT GRADE»	83.155.242	646.582	266	13.459.502	744.474	1.079	18.248.361	39.147.029	87.659	643	945.512	51.114.008	264.496
Correcció de valor per deteriorament	(262.002)	(5.552)	(168)	(22)				(9.831)	(25)	(139)			
BB+/BB/BB-	39.502.257	1.504.229	884	574.505	107	53.868	36.500	16.493.381	194.403	1.363		191.932	
B+/B/B-	15.011.255	4.063.405	7.019	30.003				5.901.868	611.117	2.985			8.408
CCC+/CCC/CCC-	620.866	2.791.359	70.845	0				277.894	307.736	52.456			
Sense qualificació	58.345.277	7.321.982	10.639.038	3.000.366	10.855	90.041	38.431	24.108.798	1.173.792	665.241	52	38.697	381.786
«NON-INVESTMENT GRADE»	113.479.655	15.680.975	10.717.786	3.604.874	10.962	143.909	74.931	46.781.941	2.287.048	722.045	52	230.629	390.194
Correcció de valor per deteriorament	(432.287)	(736.170)	(4.276.938)	(4.720)				(58.838)	(27.071)	(258.758)			
TOTAL	195.940.608	15.585.835	6.440.946	17.059.634	755.436	144.988	18.323.292	85.928.970	2.374.707	722.688	945.564	51.344.637	654.690

VRD: valors representatius de deute; AF: actius financers.; VR: valor raonable;

(*) Recull els valors representatius de deute de cadascuna de les carteres.

(**) Obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

(***) No s'inclouen els actius financers designats a valor raonable amb canvi en resultats, en recollir, principalment, les inversions lligades a l'operativa de productes d'assegurances de vida quan el risc d'inversió és assumit pel prenedor (Unit Links).

Risc sobirà

A continuació es presenta el valor en llibres de la informació rellevant amb relació a l'exposició al risc sobirà:

EXPOSICIÓ AL RISC SOBIRÀ – 30-06-2019

(Milers d'euros)

PAÍS	VENCIMENT RESIDUAL	GRUP (EXGRUP ASSEGUADOR)				GRUP ASSEGUADOR		
		AF A COST AMORTITZAT	AF MANTINGUTS PER NEGOCIAR	AF A VR AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	AF NO DESTINATS A NEGOCIACIÓ*	PF MANTINGUTS PER NEGOCIAR – POSICIONS CURTES	AF DISPONIBLES PER A LA VENDA	AF MANTINGUTS PER NEGOCIAR – VRD
Espanya	Menys de 3 mesos	1.709.383	38.555	307.596		(71.921)	248.312	205.531
	Entre 3 mesos i 1 any	4.915.096	202.852	1.979.140		(30.044)	1.141.091	423.260
	Entre 1 i 2 anys	2.562.224	74.516	2.519.301		(62.493)	1.387.941	
	Entre 2 i 3 anys	8.258.664	10.289	2.443.778		(83.112)	2.766.711	
	Entre 3 i 5 anys	729.293	93.538	3.372.115	213.658	(37.690)	2.096.350	
	Entre 5 i 10 anys	4.016.329	521.179	1.964.116		(168.747)	14.809.258	
	Més de 10 anys	1.899.962	53.955	272		(45.987)	28.536.314	
	TOTAL	24.090.951	994.884	12.586.318	213.658	(499.994)	50.985.977	628.791
Itàlia	Menys de 3 mesos		27			(3.023)		
	Entre 3 mesos i 1 any		1.492				459.011	101
	Entre 1 i 2 anys	501.518					339	
	Entre 2 i 3 anys		1988	224.160		(3.254)	346.938	
	Entre 3 i 5 anys		9.120			(2.381)	595.323	
	Entre 5 i 10 anys		128.150	545.242		(7.406)	763.999	
	Més de 10 anys		411	362.839			2.180.017	
	TOTAL	501.518	141.188	1.132.241		(16.064)	4.345.627	101
Portugal	Menys de 3 mesos		35	225.237				193.052
	Entre 3 mesos i 1 any		1.424	576.565				90.448
	Entre 1 i 2 anys	536.705	2.023					
	Entre 2 i 3 anys	55.051	1.894					
	Entre 3 i 5 anys	31.773	433	137.294				25
	Entre 5 i 10 anys	145.624	233					
	Més de 10 anys	104.687						339
	TOTAL	873.840	6.042	939.096				283.864
EUA	Entre 3 i 5 anys			912.046				
	TOTAL			912.046				
Resta**	Menys de 3 mesos	219.914		711				
	Entre 3 mesos i 1 any						1.186	
	Entre 1 i 2 anys	113.944					3.447	
	Entre 2 i 3 anys						10.581	
	Entre 3 i 5 anys	59.690	124				1996	
	Entre 5 i 10 anys	112.814					15.448	
	Més de 10 anys	3.534					33.977	
	TOTAL	509.896	124	711			66.635	
TOTAL PAÏSOS	25.976.205	1.142.238	15.570.412	213.658	(516.058)	55.398.239	912.756	

AF: actius financers.

PF: passius financers.

VR: valor raonable.

(*) Obligatòriament a valor raonable amb canvi en resultats.

(**) L'exposició al Regne Unit no és significativa.

EXPOSICIÓ AL RISC SOBIRÀ – 31-12-2018

(Milers d'euros)

PAÍS	GRUP (EXGRUP ASSEGUADOR)					GRUP ASSEGUADOR	
	AF A COST AMORTITZAT	AF MANTINGUTS PER NEGOCIAR	AF A VR AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL	AF NO DESTINATS A NEGOCIACIÓ*	PF MANTINGUTS PER NEGOCIAR – POSICIONS CURTES	AF DISPONIBLES PER A LA VENDA	AF MANTINGUTS PER NEGOCIAR – VRD
Espanya	22.105.678	604.887	14.194.402	273.171	(331.071)	44.261.920	392.843
Itàlia	501.958	17.527	1.342.277		(15.760)	3.958.696	1.723
Portugal	1.093.414	7.762	790.662			17.117	547.569
EUA			880.305			66.823	
Resta**	380.401	123	706				
TOTAL PAÏSOS	24.081.451	630.299	17.208.352	273.171	(346.831)	48.304.556	942.135

AF: actius financers.

PF: passius financers.

VR: valor raonable.

(*) Obligatòriament a valor raonable amb canvi en resultats.

(**) L'exposició al Regne Unit no és significativa.

3.3. Risc de mercat

A continuació consten els imports de VaR mitjà al 99% i horitzó temporal d'un dia atribuïbles als diferents factors de risc de CaixaBank. Els consums són moderats i es concentren en el risc de tipus d'interès, que inclou l'*spread* de crèdit del deute sobirà, *spread* de crèdit, inflació i volatilitat de preu d'accions. Els imports del risc per a la resta dels factors tenen menys importància. Respecte a l'exercici anterior, disminueix el risc de tipus d'interès, que inclou l'*spread* del deute sobirà, i augmenta l'*spread* de crèdit.

VAR PARAMÈTRIC PER FACTOR DE RISC

(Milers d'euros)

	TOTAL	TIPUS	TIPUS DE	PREU	PREU	SPREAD DE	VOLATILITAT	VOLATILITAT	VOLATILITAT	
		D'INTERÈS	CANVI	D'ACCIONS	INFLACIÓ	MERCADERIES	CRÈDIT	TIPUS D'INTERÈS	TIPUS DE CANVI	PREU D'ACCIONS
VaR mitjà 2019	1.035	323	132	161	254	0	377	51	127	291
VaR mitjà 2018	1.020	517	167	158	241	0	236	25	72	241

3.4. Risc estructural de tipus

Els quadres següents mostren, mitjançant un *gap* estàtic, la distribució de venciments i revisions de tipus d'interès de les masses sensibles del balanç del Grup:

MATRIU DE VENCIMENTS I REVALORACIONS DEL BALANÇ AMB SENSIBILITAT ALS TIPUS D'INTERÈS – 31-05-2019

(Milers d'euros)

	1 ANY	2 ANYS	3 ANYS	4 ANYS	5 ANYS	> 5 ANYS	TOTAL
ACTIU							
Interbancari i Bancs Centrals	28.882.100	150.000	1.050.000	80.000	0	25.000	30.187.100
Crèdit a la clientela*	167.556.569	17.094.227	5.260.663	3.868.575	4.113.071	18.197.384	216.090.489
Cartera de Renda Fixa	7.648.156	5.488.320	10.839.218	4.320.074	393.921	7.219.717	35.909.406
TOTAL ACTIU	204.086.825	22.732.547	17.149.881	8.268.649	4.506.992	25.442.101	282.186.995
PASSIU							
Interbancari i Bancs Centrals	13.875.562	28.779.219	137.560	96.015	34.973	199.701	43.123.030
Dipòsits de la clientela	125.042.960	20.051.419	10.198.009	9.184.614	9.272.728	42.679.381	216.429.111
Emissions	7.938.368	3.793.335	2.249.000	3.917.222	5.797.400	12.895.011	36.590.336
TOTAL PASSIU	146.856.890	52.623.973	12.584.569	13.197.851	15.105.101	55.774.093	296.142.477
DIFERÈNCIA ACTIU MENYS PASSIU							
	57.229.935	(29.891.426)	4.565.312	(4.929.202)	(10.598.109)	(30.331.992)	(13.955.482)
COBERTURES	(15.165.818)	4.249.646	2.164.278	1.870.740	4.386.679	2.472.617	(21.858)
DIFERÈNCIA TOTAL	42.064.117	(25.641.780)	6.729.590	(3.058.462)	(6.211.430)	(27.859.375)	(13.977.340)

(*) Inclou la modelització del crèdit *non performing* (stage 3 sota NIIF 9).

A continuació es presenta la sensibilitat del marge d'interessos i del valor econòmic de les masses sensibles del balanç per a un escenari de pujada i baixada de tipus d'interès instantani de 100 punts bàsics:

SENSIBILITAT DE TIPUS D'INTERÈS

(% incremental respecte a l'escenari base / tipus implícits de mercat)

	+100 PB	-100 PB (3)
Marge d'interessos (1)	7,7%	-6,4%
Valor patrimonial de les masses sensibles de balanç (2)	5,3%	3,5%

(1) Sensibilitat a 1 any del marge d'interessos de les masses sensibles de balanç.

(2) Sensibilitat del valor econòmic de les masses sensibles de balanç sobre TIER I.

(3) En el cas d'escenaris de baixades de tipus, la metodologia interna aplicada permet que els tipus d'interès siguin negatius. Aquesta metodologia permet, als nivells de tipus actuals, que el *shock* de baixada pugui arribar a ser aproximadament d'un -1%. Per exemple, si els tipus d'interès de la corba EONIA són del -0,40%, els nivells de tipus d'interès assolits, en el *shock* de -100 punts bàsics, per a aquesta corba podrien arribar a ser del -1,40%.

3.5. Risc de liquiditat

Tot seguit es presenta un detall de la composició dels actius líquids del Grup segons els criteris establerts per a la determinació dels actius líquids d'elevada liquiditat per al càlcul del numerador de la ràtio LCR (HQLA) i actius disponibles en pòlissa no formats per HQLAS:

ACTIUS LÍQUIDS

(Milers d'euros)

	30-06-2019		31-12-2018	
	VALOR DE MERCAT	IMPORT PONDERAT APLICABLE	VALOR DE MERCAT	IMPORT PONDERAT APLICABLE
Actius Level 1	51.815.352	51.815.345	54.841.393	54.770.920
Actius Level 2A	46.820	39.797	50.695	43.091
Actius Level 2B	4.262.729	2.256.362	4.308.277	2.279.136
TOTAL ACTIUS LÍQUIDS D'ALTA QUALITAT (HQLAS) (1)	56.124.900	54.111.504	59.200.365	57.093.147
Disponible en pòlissa no formada per actius HQLAS		33.462.676		22.437.200
TOTAL ACTIUS LÍQUIDS		87.574.179		79.530.347

(1) Actius afectes per al càlcul de la ràtio LCR (*Liquidity Coverage Ratio*). Correspon a actius disponibles d'elevada qualitat per fer front a les necessitats de liquiditat en un horitzó de 30 dies sota un escenari d'estrès.

A continuació es presenta el càlcul de la ràtio LCR per al Grup:

RÀTIO LCR (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Actius líquids d'alta qualitat – HQLA (numerador)	54.111.504	57.093.147
Sortides d'efectiu netes totals (denominador)	30.236.176	28.602.427
Sortides d'efectiu	37.667.923	33.819.467
Entrades d'efectiu	7.431.747	5.217.040
RÀTIO LCR (COEFICIENT DE COBERTURA DE LIQUIDITAT) (%)	179%	200%

(*) Segons el Reglament Delegat (UE) 2015/61 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014, pel qual es completa el Reglament (UE) núm. 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa al requisit de cobertura de liquiditat aplicable a les entitats de crèdit. El límit regulatori de la ràtio LCR és del 100% a partir de l'1 de gener de 2018.

Tot seguit es presenten els principals *ratings* de qualificació creditícia de CaixaBank:

RATINGS DE QUALIFICACIÓ CREDITÍCIA CAIXABANK

	DEUTE A LLARG TERMINI	DEUTE A CURT TERMINI	PERSPECTIVA	DATA D'AVALUACIÓ	CÈDULES HIPOTECÀRIES
Moody's Investors Service	Baa1	P-2	Estable	17-05-2019	Aa1
Standard & Poor's Global Ratings	BBB+	A-2	Estable	31-05-2019	AA
Fitch Ratings	BBB+	F2	Estable	08-10-2018	
DBRS Ratings Limited	A	R-1 (<i>low</i>)	Estable	29-03-2019	AAA

3.6. Resta de riscos

Durant el primer semestre de l'exercici 2019, no s'han produït canvis significatius en les polítiques i els nivells de risc estructural de balanç, operacional, actuarial i en l'exposició al risc sobirà que tinguin impactes significatius.

4. Gestió de la solvència

Al quadre següent es detallen els recursos propis computables del Grup:

RECURSOS PROPIS COMPUTABLES (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2019		31-12-2018	
	IMPORT	EN %	IMPORT	EN %
Patrimoni net comptable	23.983.944		24.058.445	
Fons Propis Comptables	25.217.872		25.384.370	
Capital	5.981.438		5.981.438	
Resultat	621.540		1.984.647	
Reserves i d'altres (1)	18.614.894		17.418.285	
Interessos minoritaris i OCI (2)	(1.233.928)		(1.325.925)	
Resta d'instruments de CET1	(550.209)		(800.976)	
Ajust computabilitat interessos minoritaris i OCI	(9.708)		(43.385)	
Altres ajustos (3)	(540.501)		(757.591)	
Instruments CET1	23.433.735		23.257.469	
Deduccions CET1	(6.417.725)		(6.457.791)	
Actius intangibles	(4.223.125)		(4.250.284)	
Actius per impostos diferits	(1.949.479)		(1.976.746)	
Resta de deduccions de CET1	(245.121)		(230.761)	
CET1	17.016.010	11,6%	16.799.678	11,5%
Instruments AT1	2.234.578		2.233.437	
Deduccions AT1	0		0	
TIER 1	19.250.588	13,1%	19.033.115	13,0%
Instruments T2	3.277.663		3.295.383	
Deduccions T2	0		0	
TIER 2	3.277.663	2,2%	3.295.383	2,3%
CAPITAL TOTAL	22.528.251	15,3%	22.328.498	15,3%
Altres instruments subordinats computables MREL (4)	4.682.134		2.302.517	
MREL SUBORDINAT	27.210.385	18,5%	24.631.015	16,9%
Altres instruments computables MREL	4.000.318		2.942.604	
MREL (5)	31.210.703	21,2%	27.573.619	18,9%
ACTIUS PONDERATS PER RISC (APR)	147.183.718		145.942.433	

(*) A partir de l'01-01-2019, les dades regulatòries i *fully loaded* són iguals. Les xifres a 31-12-2018 són les previstes al final del període transitori (*fully loaded*). El 2019 es recull l'impacte de -11 punts bàsics per la primera aplicació de NIIF 16.

(1) La variació en «Reserves i d'altres» durant l'any 2019 està motivada pels dividendes pagats i la incorporació del resultat de l'any anterior.

(2) Aquest epígraf recull, entre d'altres, la variació de la cotització de les participacions cotitzades comptabilitzades a valor raonable.

(3) Principalment previsió de dividendes pendents.

(4) Principalment deute *senior non-preferred*. Durant el primer trimestre de 2019 s'ha fet una nova emissió per un import de 1.000 milions d'euros, i durant el segon trimestre s'ha fet una altra emissió de 1.250 milions i dues més privades per 50 i 82 milions d'euros, aquesta última desemborsada el 3 de juliol de 2019.

(5) El 24 d'abril de 2019, el Banc d'Espanya va notificar a CaixaBank el requeriment de MREL. D'acord amb aquesta comunicació, CaixaBank haurà d'assolir, a partir de l'1 de gener de 2021, un volum de fons propis i passius elegibles que pugui aproximadament al 22,5% dels APR a nivell consolidat.

Les ràtios de CaixaBank a escala individual són del 13,3% CET1, 15,0% Tier 1 i 17,4% Capital Total, amb uns APRS de 132.943.446 milers d'euros.

Al quadre següent es resumeixen els requeriments mínims dels recursos propis computables:

REQUERIMENTS MÍNIMS

(Milers d'euros)

	30-06-2019		31-12-2018	
	IMPORT	EN %	IMPORT	EN %
Requeriments mínims BIS III (*)				
CET1	12.906.540	8,77%	11.767.338	8,063%
Tier 1	15.114.296	10,27%	13.956.475	9,563%
Capital Total	18.057.970	12,27%	16.875.324	11,563%

(*) A 30 de juny de 2019, el CET1 inclou el mínim regulatori del Pilar 1 (4,5%); el requeriment del Pilar 2 del BCE (1,5%); el coixí de conservació de capital (2,5%), el coixí AEIS (0,25%) i el coixí anticíclic per les exposicions en altres països (principalment el Regne Unit i Noruega) (0,02%). Anàlogament, partint dels requeriments mínims del Pilar 1 aplicables al Tier 1 (6%) i al Capital Total (8%), les exigències assolirien el 10,25% per al Tier 1 i el 12,25% per al Capital Total.

En el quadre següent es presenta un detall de la ràtio de palanquejament:

RÀTIO DE PALANQUEJAMENT (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Exposició	349.146.503	344.484.570
Ràtio de palanquejament (Tier 1/Exposició)	5,5%	5,5%

(*) Les xifres a 31 de desembre de 2018 són les previstes al final del període transitori (*fully loaded*).

5. Retribució a l'accionista i beneficis per acció
5.1. Retribució a l'accionista

En el marc de la política de remuneració a l'accionista, el Consell d'Administració va acordar el 23 de febrer de 2017 que la remuneració corresponent a l'exercici 2018 es fes mitjançant el pagament de dos dividendes semestrals en efectiu.

El 31 de gener de 2019, el Consell d'Administració va aprovar la modificació de la política de dividendes de conformitat amb la qual la remuneració a l'accionista es farà mitjançant el pagament d'un únic dividend en efectiu, que s'abonarà després del tancament de l'exercici, aproximadament el mes d'abril. Aquesta modificació ha començat a aplicar-se a partir del pagament de dividendes amb càrrec als beneficis de l'exercici 2019.

En línia amb el Pla Estratègic 2019-2021, CaixaBank reitera la seva intenció de remunerar els seus accionistes distribuint un import en efectiu superior al 50% del benefici net consolidat, fixant l'import màxim que s'ha de distribuir amb càrrec a l'exercici 2019 en el 60% del benefici net consolidat.

Els dividendes distribuïts en l'exercici han estat els següents:

DIVIDENDS PAGATS EL 2019

(Milers d'euros)

	EUROS PER ACCIÓ	IMPORT PAGAT EN EFECTIU	DATA D'ANUNCI	DATA DE PAGAMENT
Dividend complementari de l'exercici 2018	0,10	597.811	31-01-2019	15-04-2019
TOTAL	0,10	597.811		

5.2. Benefici per acció

A continuació es presenta el càlcul del benefici bàsic i diluït per acció del Grup, corresponent:

CÀLCUL DEL BENEFICI BÀSIC I DILUÏT PER ACCIÓ

(Milers d'euros)

	30-06-2019	30-06-2018
Numerador	555.452	1.262.319
Resultat atribuït a l'entitat dominant	621.540	1.298.244
Menys: import cupó participacions preferents (AT1)	(66.088)	(35.925)
Denominador (milers d'accions)	5.978.266	5.978.079
Nombre mitjà d'accions en circulació (1)	5.978.266	5.978.079
Nombre ajustat d'accions (benefici bàsic per acció)	5.978.266	5.978.079
Benefici bàsic per acció (en euros) (2)	0,09	0,21
Benefici diluït per acció (en euros) (3)	0,09	0,21

(1) Nombre d'accions en circulació a l'inici de l'exercici, exclouent-ne el nombre mitjà d'accions pròpies mantingudes en autocartera durant el període. S'han tingut en compte els ajustos retroactius de la NIC 33.

(2) Si s'hagués considerat el resultat individual de CaixaBank a 30 de juny de 2019, el benefici bàsic i diluït hauria estat de 0,08 euros per acció.

(3) Les participacions preferents no tenen impacte en el càlcul del benefici diluït per acció en ser remota la seva convertibilitat. Addicionalment, els instruments de patrimoni net associats a components retributius no són significatius.

6. Combinacions de negocis, adquisició i venda de participacions en el capital d'entitats dependents

A l'Annex 1 dels comptes anuals consolidats de 2018 es facilita la informació sobre les entitats dependents.

Durant el primer semestre del 2019 no s'han produït combinacions de negocis.

7. Retribucions del «personal clau de la direcció»
7.1. Remuneracions al Consell d'Administració

A la Nota 9 de la memòria dels comptes anuals consolidats del Grup corresponents a l'exercici 2018 es detallen les remuneracions i altres prestacions als membres del Consell d'Administració i l'Alta Direcció corresponents a l'exercici 2018.

A continuació es detallen les remuneracions i altres prestacions meritades, a favor de les persones que han integrat el Consell d'Administració de CaixaBank en la seva condició de consellers, pel període en què han format part d'aquest col·lectiu:

REMUNERACIONS AL CONSELL D'ADMINISTRACIÓ

(Milers d'euros)

	30-06-2019	30-06-2018
Remuneració per pertinença al Consell	1.730	1.812
Remuneració fixa	778	709
Remuneració variable (1)	454	496
<i>En efectiu</i>	177	219
<i>Sistemes de retribució basats en accions</i>	277	277
Altres prestacions a llarg termini (2)	259	194
Altres conceptes (3)	55	56
<i>dels quals primes d'assegurança de vida</i>	53	51
Altres càrrecs en societats del Grup	560	485
TOTAL	3.836	3.752
Remuneracions percebudes per representació de l'Entitat en Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres amb representació, fora del grup consolidable (4)	101	431
TOTA REMUNERACIONS	3.937	4.183
NOMBRE DE PERSONES A FINAL DEL PERÍODE	16	18

(1) La retribució variable correspon a la part proporcional del *bonus* objectiu de l'exercici, estimant una consecució del 100%, així com la part meritada del pla de retribució variable a llarg termini basat en accions aprovat per la Junta General d'Accionistes del 5 d'abril de 2019.

(2) Inclou les primes de l'assegurança de previsió i els beneficis discrecionals de pensió.

(3) Inclou la retribució en espècie (primes d'assegurança de salut i primes d'assegurança de vida pagades a favor dels consellers executius), interessos meritats sobre l'efectiu de la retribució variable diferida, altres primes d'asseguracions pagades i altres beneficis.

(4) Aquesta retribució consta registrada en el compte de resultats de les societats respectives.

En el marc de la política de nomenaments de Consellers, la Junta General d'Accionistes va aprovar, el 5 d'abril de 2019, la reducció de membres del Consell i va fixar en 16 el nombre de Consellers. A més, es van aprovar els següents canvis en la composició del Consell:

- No van ser renovats en els seus càrrecs: el senyor Alain Minc, el senyor Juan Rosell Lastortras, el senyor Antonio Sáinz de Vicuña y Barroso i el senyor Javier Ibarz Alegria.
- Es va nomenar la senyora Cristina Garmendia Mendizabal com a Consellera independent i el senyor Marcelino Armenter Vidal com a Conseller dominical.

CaixaBank no té contretes obligacions en matèria de compromisos per pensions amb els membres, antics i actuals, del Consell d'Administració per la seva condició de consellers.

No hi ha indemnitzacions pactades en cas de terminació de les funcions com a consellers, llevat de les condicions indemnitzatòries pactades per al Conseller Delegat.

7.2. Remuneracions a l'Alta Direcció

Al quadre següent es detallen les remuneracions totals meritades pels membres de l'Alta Direcció de CaixaBank (excloent-ne els que són membres del Consell d'Administració), per al període en què han format part del col·lectiu. Les remuneracions es registren al capítol «Despeses de personal» del compte de pèrdues i guanys del Grup.

REMUNERACIONS A L'ALTA DIRECCIÓ

(Milers d'euros)

	30-06-2019	30-06-2018
Retribucions salarials (1)	4.677	4.660
Prestacions postocupació (2)	815	704
Altres prestacions a llarg termini	125	92
Altres càrrecs en societats del Grup	569	247
TOTAL	6.186	5.703
Remuneracions percebudes per representació de l'Entitat en Consells d'Administració de societats cotitzades i d'altres amb representació, fora del grup consolidable (3)	52	53
TOTAL REMUNERACIONS	6.238	5.756
Composició de l'Alta Direcció	11	10
Directors Generals	3	3
Directors Generals Adjunts	-	1
Directors Executius	7	5
Secretari General i del Consell	1	1

(1) Aquest import inclou la retribució fixa, en espècie i variable total assignada als membres de l'Alta Direcció. La retribució variable correspon a la part proporcional del *bonus* objectiu de l'exercici, estimant una consecució del 100%, incloent-hi també la part meritada del pla de retribució variable a llarg termini basat en accions aprovat per la Junta General d'Accionistes del 5 d'abril de 2019.

(2) Inclou les primes de l'assegurança de previsió i els beneficis discrecionals de pensió.

(3) Registrat en el compte de resultats de les societats respectives.

Els contractes laborals amb els membres del Comitè de Direcció contenen clàusules sobre indemnitzacions en cas de cessament o rescissió anticipada d'aquests.

Tot seguit es presenta el valor de les obligacions meritades en concepte de compromisos postocupació d'aportació definida amb Consellers Executius i l'Alta Direcció:

COMPROMISOS D'APORTACIÓ DEFINIDA AMB CONSELLERS EXECUTIUS I ALTA DIRECCIÓ

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Compromisos postocupació d'aportació definida	13.793	15.904

8. Actius financers
8.1. Exposició al risc de crèdit de préstecs a la clientela

Tot seguit es detallen per activitat els epígrafs d'«Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats» i «Actius financers a cost amortitzat»:

DETALL DEL RISC DE CRÈDIT – PRÉSTECES A LA CLIENTELA (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2019		31-12-2018	
	EXPOSICIÓ COMPTABLE	COBERTURA	EXPOSICIÓ COMPTABLE	COBERTURA
Administracions Públiques	13.342.429	(15.770)	11.447.878	(23.353)
Altres societats financeres i empresaris individuals (activitat empresarial financera)	2.173.371	(16.315)	1.562.304	(22.666)
Societats no financeres i empresaris individuals (activitat empresarial no financera)	88.705.872	(2.764.479)	84.920.857	(3.076.750)
Resta de llars	124.352.182	(2.567.892)	123.747.600	(2.598.536)
Habitatges	95.535.227	(1.460.243)	96.499.154	(1.537.198)
Resta de finalitats	28.816.955	(1.107.649)	27.248.446	(1.061.338)
TOTAL	228.573.854	(5.364.456)	221.678.639	(5.721.305)
Cobertura determinada individualment		(1.095.100)		(1.404.696)
Cobertura determinada col·lectivament		(4.269.356)		(4.316.609)

(*) No inclou bestretes a la clientela.

8.2. Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global

El detall dels saldos d'aquest epígraf és el següent:

DETALL D'ACTIUS FINANCERS A VALOR RAONABLE AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Instruments de patrimoni	2.750.704	3.564.945
Accions de societats cotitzades	1.880.465	2.697.310
Accions de societats no cotitzades	870.239	867.635
Valors representatius de deute (*)	17.608.121	18.323.292
Deute Públic espanyol	12.586.318	14.194.402
Obligacions i bons de l'Estat	10.346.136	11.790.995
Resta d'emissions	2.240.182	2.403.407
Deute Públic estranger	2.984.094	3.013.950
Emesos per entitats de crèdit	212.419	144.203
Altres emissors espanyols	36.964	36.166
Altres emissors estrangers	1.788.326	934.571
TOTAL	20.358.825	21.888.237

(*) Durant el primer semestre de 2019 s'han efectuat vendes de cartera de renda fixa per un import de 6.625 milions d'euros d'import nominal amb un benefici de 156 milions d'euros, recollits a l'epígraf de «Guanyos o pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets».

El detall del moviment d'aquest epígraf és el següent:

MOVIMENTS D'INSTRUMENTS DE PATRIMONI – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	31-12-2018	COMPRES I AMPLIACIONS DE CAPITAL	VENDES I REDUCCIONS DE CAPITAL	GUANYNS (-) / AJUSTOS A VALOR PÈRDUES (+) TRANSFERIDES A RESERVES	DE MERCAT I DIFERÈNCIES DE CANVI	TRASPASSOS I ALTRES	30-06-2019
Telefónica, SA*	1.905.291	0	0	0	(30.634)		1.874.657
Repsol, SA	786.498		(943.183)	105.822	50.863		
Altres	873.156	1.736	(3.998)	(4.203)	1.307	8.049	876.047
TOTAL	3.564.945	1.736	(947.181)	101.619	21.536	8.049	2.750.704

(*) En la data de formulació d'aquests estats financers intermedis consolidats, hi ha una cobertura de valor raonable sobre un 1% de Telefónica, SA.

8.3. Actius financers a cost amortitzat
Valors representatius de deute

El detall dels saldos nets d'aquest epígraf és el següent:

DETALL DE VALORS REPRESENTATIUS DE DEUTE

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Deute públic espanyol	12.580.006	13.947.125
Altres emissors espanyols	1.269.442	1.269.523
Altres emissors estrangers	3.150.938	1.842.986
TOTAL	17.000.386	17.059.634

Préstecs i bestretes a la clientela

A continuació es detallen els epígrafs per Stage:

PRÉSTECES I BESTRETES – CLIENTELA PER STAGE – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	EXPOSICIÓ COMPTABLE			COBERTURA		
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Préstecs i bestretes – Clientela	207.880.751	15.247.788	9.928.704	(668.950)	(731.481)	(3.956.376)

PRÉSTECES I BESTRETES – CLIENTELA PER STAGE – 31-12-2018

(Milers d'euros)

	EXPOSICIÓ COMPTABLE			COBERTURA		
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Préstecs i bestretes – Clientela	196.634.897	16.327.557	10.718.052	(694.289)	(741.722)	(4.277.106)

A continuació s'ofereix el detall de les garanties rebudes per a la concessió d'operacions del Grup:

GARANTIES REBUDES (*)

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Valor de les garanties reals	349.067.023	330.487.177
Del qual: garanteix riscos dubtosos	14.547.138	15.604.700
TOTAL	349.067.023	330.487.177

(*) El valor de la garantia és l'import més baix entre la garantia rebuda i l'import del préstec, excepte per a les operacions dubtoses, que és el seu valor raonable.

El detall del moviment del valor en llibres brut és el següent:

MOVIMENTS DE CRÈDIT A LA CLIENTELA – 2019

(Milers d'euros)

	A STAGE 1:	A STAGE 2:	A STAGE 3:	TOTAL
Saldo a l'inici del període	196.634.897	16.327.557	10.718.052	223.680.506
Traspassos	(278.440)	(133.538)	411.978	0
De stage 1:	(3.042.381)	2.818.179	224.202	0
De stage 2:	2.706.457	(3.340.916)	634.459	0
De stage 3:	57.484	389.199	(446.683)	0
Nous actius financers	24.578.909	479.474	183.372	25.241.755
Baixes d'actius financers (diferents de fallits)	(13.054.615)	(1.425.705)	(554.489)	(15.034.809)
Fallits			(830.209)	(830.209)
SALDO AL TANCAMENT DEL PERÍODE	207.880.751	15.247.788	9.928.704	233.057.243

El moviment de la cobertura és el següent:

MOVIMENTS DEL FONS DE DETERIORAMENT DEL CRÈDIT A LA CLIENTELA – 2019

(Milers d'euros)

	A STAGE 1:	A STAGE 2:	A STAGE 3:	TOTAL
Saldo a l'inici del període	694.289	741.722	4.277.106	5.713.117
Dotacions netes	(25.339)	(10.241)	223.726	188.146
De stage 1:	(75.079)	13.207	88.714	26.842
De stage 2:	(3.880)	(23.789)	91.675	64.006
De stage 3:	(3.195)	(19.998)	(5.276)	(28.469)
Nous actius financers	84.002	32.425	83.778	200.205
Baixes	(27.187)	(12.086)	(35.165)	(74.438)
Utilitzacions			(486.798)	(486.798)
Traspassos i altres			(57.658)	(57.658)
SALDO AL TANCAMENT DEL PERÍODE	668.950	731.481	3.956.376	5.356.807

8.4. Actius fallits

A continuació es mostra el resum dels moviments en les partides donades de baixa del balanç perquè la seva recuperació es considera remota. Aquests actius financers estan registrats com a «Actius en suspens» en comptes d'ordre complementaris als balanços:

MOVIMENT D'ACTIUS FALLITS*(Milers d'euros)*

	30-06-2019
SALDO A L'INICI DEL PERÍODE	14.638.659
Altes:	820.620
Baixes:	749.816
Per recuperació en efectiu del principal	178.904
Per recuperació en efectiu dels productes vençuts i no cobrats	13.659
Per alienació de fallits	340.543
Per condonació, prescripció i altres causes	216.710
SALDO AL FINAL DEL PERÍODE	14.709.463

9. Actius i passius del negoci assegurador

El detall dels saldos vinculats al negoci assegurador és el següent:

ACTIUS I PASSIUS AFECTES AL NEGOCI ASSEGURADOR

(Milers d'euros)

	30-06-2019		31-12-2018	
	ACTIU	PASSIU	ACTIU	PASSIU
Actius financers afectes al negoci assegurador	70.774.105		61.688.347	
Actius financers mantinguts per negociar	914.410		945.693	
Instruments de patrimoni	136		129	
Valors representatius de deute	914.274		945.564	
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats*	9.991.340		7.990.023	
Instruments de patrimoni	6.719.403		5.265.108	
Valors representatius de deute	2.781.862		2.343.324	
Préstecs i bestretes – Entitats de crèdit	490.075		381.591	
Actius financers disponibles per a la venda	58.851.188		51.345.090	
Instruments de patrimoni	560		453	
Valors representatius de deute	58.850.628		51.344.637	
Préstecs i partides a cobrar	818.689		1.182.739	
Valors representatius de deute	583.839		654.690	
Préstecs i bestretes – Entitats de crèdit	234.850		528.049	
Actius emparats per contractes d'assegurances i reassegurances	198.478		224.802	
Passius afectes al negoci assegurador		68.297.962		60.452.025
Contractes designats a valor raonable amb canvis en resultats		10.557.273		9.052.749
Passius emparats per contractes d'assegurances		57.740.689		51.399.276
Primes no consumides		8.519		3.891
Provisions matemàtiques		57.053.482		50.705.052
Prestacions		656.631		668.271
Participació en beneficis i extorns		21.948		21.953
Altres provisions tècniques		109		109

(*) Incorpora i) les inversions vinculades a l'operativa de productes d'assegurances de vida quan el risc de la inversió és assumit pel prenedor de l'assegurança, denominats *Unit Link*, així com ii) les inversions afectes al producte Renda Vitalícia Immediata Flexible, en què part dels compromisos amb els prenedors de l'assegurança es calculen per referència al valor raonable dels actius afectes, la naturalesa dels quals és similar a l'operativa *Unit Link*.

9.1. Actius financers disponibles per a la venda

El detall dels saldos d'aquest apartat és el següent:

DETALL D'ACTIUS FINANCERS DISPONIBLES PER A LA VENDA

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Instruments de patrimoni	560	453
Accions de societats no cotitzades	560	453
Valors representatius de deute (*)	58.850.628	51.344.637
Deute Públic espanyol	50.985.977	44.261.920
Deute Públic estranger	4.412.262	4.042.636
Emesos per entitats de crèdit	2.480.712	2.410.696
Altres emissors espanyols	17.160	
Altres emissors estrangers	954.517	629.385
TOTAL	58.851.188	51.345.090

(*) Durant el primer semestre de 2019 s'han efectuat vendes de cartera de renda fixa per un import de 656 milions d'euros d'import nominal amb un benefici de 56 milions d'euros, recollits a l'epígraf de «Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets».

10. Derivats – Comptabilitat de cobertures (actiu i passiu)

El detall dels saldos d'aquests epígrafs és el següent:

DETALL DE DERIVATS DE COBERTURA

(Milers d'euros)

	30-06-2019		31-12-2018	
	ACTIU	PASSIU	ACTIU	PASSIU
Microcobertura	6.379	68.250	94.675	120.461
Macrocobertura*	2.017.959	956.605	1.748.590	332.976
TOTAL COBERTURA DE VALOR RAONABLE	2.024.338	1.024.855	1.843.265	453.437
Microcobertura	8.007	121.361	209.627	339.972
Macrocobertura	1.904	60	3.312	0
TOTAL COBERTURA DE FLUXOS D'EFECTIU	9.911	121.421	212.939	339.972
TOTAL	2.034.249	1.146.276	2.056.204	793.409

(*) La variació durant el primer semestre de 2019 es deu, principalment, a la variació dels tipus d'interès.

11. Inversions en negocis conjunts i associades

Als Annexos 2 i 3 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2018 es detallen les participacions en negocis conjunts i entitats associades.

El moviment que s'ha produït en les participacions en negocis conjunts i associades el 2019 és el següent:

MOVIMENTS DE PARTICIPACIONS – 2019

(Milers d'euros)

	31-12-2018		COMPRES I AMPLIACIONS DE CAPITAL	VENDES I REDUCCIONS DE CAPITAL	VALORACIÓ PEL MÈTODE DE LA PARTICIPACIÓ	TRASPASSOS I ALTRES	30-06-2019	
	VALOR COMPTABLE	% PART.					VALOR COMPTABLE (***)	% PART.
VALOR TEÒRIC COMPTABLE	3.368.329		0	(1.138)	130.626	(38.050)	3.459.767	
Erste Group Bank AG*	1.381.086	9,92%	0	0	20.021	(916)	1.400.191	9,92%
Coral Homes	1.081.766	20,00%	0	0	268	(34.551)	1.047.483	20,00%
SegurCaixa Adeslas, SA de Seguros Generales y Reaseguros	624.423	49,92%	0	0	90.724	(936)	714.211	49,92%
Resta	281.054			(1.138)	19.613	(1.647)	297.882	
FONS DE COMERÇ	360.875		0	0	0	0	360.875	
SegurCaixa Adeslas, SA de Seguros Generales y Reaseguros	299.618						299.618	
Resta	61.257						61.257	
FONS DE DETERIORAMENT	(18.617)		0	1.138	0	1.028	(16.451)	
Resta	(18.617)			1.138		1.028	(16.451)	
TOTAL ASSOCIATS	3.710.587		0	0	130.626	(37.022)	3.804.191	
VALOR TEÒRIC COMPTABLE	167.266		4.300	0	(10.777)	(4.046)	156.743	
Comercia Global Payments, Entidad de Pago, SL	123.188	49,00%	0	0	(10.952)	0	112.236	49,00%
Resta	44.078		4.300		175	(4.046)	44.507	
FONS DE COMERÇ	1.452		0	0	0	31	1.483	
Resta	1.452					31	1.483	
FONS DE DETERIORAMENT	(399)		0	0	0	0	(399)	
Resta	(399)						(399)	
TOTAL NEGOCIS CONJUNTS	168.319		4.300	0	(10.777)		157.827	

(*) En data 4 de març de 2019 s'ha cancel·lat la microcobertura de fluxos d'efectiu que CaixaBank tenia contractada sobre l'1,36% d'aquesta participació i s'ha generat un benefici de 49 milions d'euros, registrats a l'epígraf «Guanyos o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures, nets» del compte de pèrdues i guanyos consolidat adjunt.

A 30 de juny, el valor de mercat del 9,92% de la participació és d'1.391.582 milers d'euros.

Correcció de valor per deteriorament d'entitats associades i negocis conjunts

El Grup té establerta una metodologia, descrita a la Nota 16 de la Memòria dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2018, per a l'avaluació dels valors recuperables i dels possibles deterioraments de les seves participacions en associades i en negocis conjunts.

El Grup fa, com a mínim anualment, una comprovació del valor de les participacions mitjançant l'actualització dels fluxos d'efectiu projectats, amb anàlisi de sensibilitat sobre les variables més significatives. En la data de tancament de balanç, es fa una avaluació de revisió dels indicis de deteriorament, contrastant determinats indicadors amb fonts externes i internes. Si existís un indicatiu significatiu, l'entitat estimaria el valor recuperable dels actius.

A 30 de juny de 2019, no hi ha indicis que qüestionin que l'import recuperable de les participacions excedeix el valor comptable d'aquests.

12. Actius tangibles

Aquest epígraf dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts recull els immobles que, una vegada adquirits, es dediquen a la seva explotació en arrendament o ús propi.

En data 1 de gener de 2019 va entrar en vigor la NIIF 16 – Arrendaments, que va suposar un moviment d'alta de 1.409 milions d'euros d'actius per dret d'ús (vegeu Nota 1 – Comparació de la informació).

Durant els sis primers mesos de l'exercici 2019 no s'ha produït cap benefici/pèrdua per vendes individualment significatiu.

A 30 de juny de 2019, el Grup no manté compromisos rellevants de compra d'elements d'immobilitzat material.

Així mateix, l'immobilitzat material d'ús propi consta assignat a la unitat generadora d'efectiu (UGE) del Negoci bancari. El Grup fa, com a mínim anualment, una comprovació del valor dels actius fixos adscrits a la UGE del Negoci Bancari mitjançant l'actualització dels fluxos d'efectiu projectats, amb anàlisi de sensibilitat sobre les variables més significatives. En la data de tancament del balanç, es fa una avaluació de revisió dels indicis de deteriorament, contrastant determinats indicadors amb fonts externes i internes. Si existís un indicatiu significatiu, l'entitat estimaria el valor recuperable dels actius.

A 30 de juny de 2019 no hi ha indicis que qüestionin que l'import recuperable dels actius excedeix el seu valor comptable.

13. Actius intangibles**13.1. Fons de comerç**

A 30 de juny de 2019, el saldo d'aquest epígraf del balanç intermedi resumit consolidat adjunt no ha variat respecte a l'existent a 31 de desembre de 2018 (vegeu Nota 19 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2018).

Tal com es detalla a la Nota 19 dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2018, el Grup fa, com a mínim anualment, una comprovació del valor dels actius adscrits a la UGE del Negoci Bancari i del negoci assegurador mitjançant l'actualització dels fluxos d'efectiu projectats, amb anàlisi de sensibilitat sobre les variables més significatives. En la data de tancament del balanç, es fa una avaluació de revisió dels indicis de deteriorament, contrastant determinats indicadors amb fonts externes i internes. Si existís un indicatiu significatiu, l'entitat estimaria el valor recuperable dels actius.

A 30 de juny de 2019 no hi ha indicis que qüestionin que l'import recuperable dels actius excedeix el seu valor comptable.

13.2. Altres actius intangibles

No hi ha hagut moviments rellevants en aquest epígraf durant el primer semestre de l'exercici 2019.

14. Altres actius i passius

La composició del saldo d'aquests capítols dels balanços és la següent:

DETALL D'ALTRES ACTIUS I PASSIUS

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Existències	62.766	56.735
Resta d'altres actius	2.332.073	2.118.593
Periodificacions	990.943	710.258
Operacions en camí	324.544	434.954
Dividends de renda variable meritats no cobrats	10.227	23.501
Altres	1.006.359	949.880
TOTAL ALTRES ACTIUS	2.394.839	2.175.328
Periodificacions	1.066.952	1.036.403
Operacions en camí	943.025	1.026.862
Altres	574.730	575.509
TOTAL ALTRES PASSIUS	2.584.707	2.638.774

15. Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda

El resultat per vendes d'«Actius no corrents i grups alienables d'elements que s'han classificat com a mantinguts per a la venda» durant els primers sis mesos de 2019 no inclou operacions que siguin individualment significatives.

16. Passius financers

En data 1 de gener de 2019 va entrar en vigor la NIIF 16 – Arrendaments, i va suposar un moviment d'alta de 1.409 milions d'euros a l'epígraf «Altres passius financers – Passiu per arrendament» (vegeu Nota 1 – Comparació de la informació).

EMISSIONS DELS SIS PRIMERS MESOS DE 2019

(Milions d'euros)

EMISSION	IMPORT	VENCIMENT	Cost*
Deute sènior	1.000	7 anys	Cupó 1,195% (<i>midswap</i> + 0,90%)
Deute sènior no preferent	1.000	5 anys	Cupó 2,47% (<i>midswap</i> + 2,25%)
Deute sènior no preferent	50	10 anys	Cupó 2,00% (<i>midswap</i> + 1,56%)
Deute sènior no preferent	1.250	7 anys	Cupó 1,464% (<i>midswap</i> + 1,45%)
Cèdules hipotecàries**	500	15 anys	Cupó 1,40% (<i>midswap</i> + 0,442%)
<i>Obrigações hipotecárias</i>	500	5 anys	Cupó 0,343% (<i>midswap</i> + 0,25%)

(*) Correspon a la *yield* de l'emissió.

(**) Corresponen a 6 col·locacions privades, amb un cost mitjà ponderat de l'1,40%.

17. Provisions

El detall del moviment del saldo d'aquest epígraf és el següent:

MOVIMENT DE PROVISIONS – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	FONS A 31-12-2018	DOTACIONS NETES AMB CÀRREC A RESULTATS	ALTRES DOTACIONS (NOTA 1.6)	(GUANY) / PÈRDUES ACTUARIALS	UTILITZACIÓ DE FONTS	TRASPASSOS I ALTRES	FONS A 30-06-2019
Provisions per a pensions i altres obligacions de prestacions definides postocupació	1.988.802		13.093	245.544	(63.269)	8.287	2.192.457
Provisions per a altres retribucions als empleats a llarg termini	1.072.097	1.336	977.217		(128.985)	(10)	1.921.655
Provisions per a qüestions processals i litigis per impostos pendents	713.993	90.828			(121.983)	40	682.878
Contingències legals	428.747	81.238			(102.065)	(23)	407.897
Provisions per a impostos	285.246	9.590			(19.918)	63	274.981
Provisió per compromisos i garanties concedits	354.662	(45.616)				401	309.447
Cobertura risc de país	23	0					23
Cobertura pèrdues identificades	354.639	(45.616)				401	309.424
Riscos contingents	286.709	(47.332)				108	239.485
Compromisos contingents	67.930	1.716				293	69.939
Resta de provisions	480.841	(1.360)			(64.468)	(37.711)	377.302
TOTAL FONTS	4.610.395	45.188	990.310	245.544	(378.705)	(28.993)	5.483.739

A la Nota 23 dels Comptes anuals consolidats de 2018 es detalla la naturalesa de les provisions registrades.

Fons per a pensions i obligacions similars – Plans postocupació de prestació definida

Les hipòtesis utilitzades en els càlculs referents als negocis a Espanya són les següents

HIPÒTESIS ACTUARIALS A ESPANYA

	2019	2018
Tipus de descompte llarg termini (1)	0,90%	1,64%
Tipus de descompte curt termini (1)	-0,26%	0,05%
Taules de mortalitat	PERM-F/2000 - P	PERM-F/2000 - P
Taxa anual de revisió de pensions (2)	0% - 2%	0% - 2%
IPC anual acumulatiu (3)	1,60%	1,2% 2018, 1,8% 2019 i següents
Taxa de creixement dels salaris	IPC + 0,5%	1,25% 2018; IPC + 0,5% 2019 i següents

(1) Utilització d'una corba de tipus construïda a partir de bons corporatius d'alta qualitat creditícia, de la mateixa moneda i termini que els compromisos assumits.

(2) Depenent de cada compromís.

(3) Utilització el 2019 de la corba d'inflació cupó zero espanyola.

Les hipòtesis utilitzades en els càlculs referents als negocis de BPI a Portugal són les següents:

HIPÒTESIS ACTUARIALS A PORTUGAL

	30-06-2019	31-12-2018
Tipus de descompte (1)	1,45%	1,97%
Taules de mortalitat homes	TV 88/90	TV 88/90
Taules de mortalitat dones	TV 88/90 – 3 anys	TV 88/90 – 3 anys
Taxa anual de revisió de pensions	0,50%	0,50%
Taxa de creixement dels salaris	[1-2]%	[1-2]%

(1) Tipus resultant de la utilització d'una corba de tipus construïda a partir de bons corporatius d'alta qualitat creditícia, de la mateixa moneda i termini que els compromisos assumits.

Provisions per a impostos

La composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços és la següent:

DETALL DE PROVISIONS PER A IMPOSTOS

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2004 a 2006 (1)	33.171	33.171
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2007 a 2009 (2)	11.802	11.713
Actes de la Inspecció de Tributs dels exercicis 2010 a 2012 (3)	13.496	13.496
Impost sobre dipòsits	17.788	17.788
Altres	198.724	209.078
TOTAL	274.981	285.246

(1) Correspon al risc màxim que es pugui derivar de les actes signades en disconformitat relatives a l'Impost sobre Societats i Impost sobre el Valor Afegit derivades de les actuacions de comprovació efectuades per la Inspecció de Tributs que van finalitzar l'exercici 2010. Durant l'exercici 2017, l'Audiència Nacional va dictar Sentències parcialment estimatòries en relació amb ambdós impostos que han estat recorregudes davant el Tribunal Suprem.

(2) Correspon al risc màxim que es pugui derivar de les actes signades en disconformitat relatives a l'Impost sobre Societats i Impost sobre el Valor Afegit derivades de les actuacions de comprovació efectuades per la Inspecció de Tributs que van finalitzar l'exercici 2013. Les Actes relatives a l'impost sobre el valor afegit estan recorregudes davant el Tribunal Suprem, i l'Audiència Nacional ha dictat Sentència parcialment estimatòria en relació amb les Actes de l'impost sobre societats.

(3) Durant l'exercici 2017 van finalitzar les actuacions de comprovació i es van interposar reclamacions economicoadministratives contra les Actes signades en disconformitat en relació amb l'Impost sobre Societats i l'Impost sobre el Valor Afegit. Amb relació a l'impost sobre societats, el Tribunal Economicoadministratiu Central va desestimar les al·legacions presentades. S'ha recorregut davant l'Audiència Nacional.

Resta de Provisions
Tipus de referència per a les hipoteques a Espanya (IRPH)

En relació amb el tipus de referència per a les hipoteques a Espanya, s'ha presentat una qüestió prejudicial davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) que impugna la validesa, a causa de la suposada falta de transparència, dels contractes de préstec hipotecari subjectes al tipus de referència oficial denominat IRPH (Índex de Referència de Préstecs Hipotecaris).

La qüestió jurídica objecte de debat és el control de transparència basat en l'article 4.2 de la Directiva 93/13, en aquells supòsits en què el prestatari és un consumidor. Atès que l'IRPH és el preu del contracte i està comprès en la definició de l'objecte principal del contracte, s'ha de redactar de manera clara i comprensible perquè el consumidor estigui en condicions d'avaluar, sobre la base de criteris clars i entenedors, les conseqüències econòmiques que per a ell es deriven del contracte.

Per bé que la Comissió Europea considera que la transparència requereix una explicació completa de les característiques de l'índex i el seu funcionament, les comparacions d'índexs disponibles o oficials, l'evolució històrica i la previsió dels índexs hipotecaris, etc., Espanya, el Regne Unit i l'entitat bancària que és part en el procediment consideren que un índex oficial és públic, transparent i està supervisat per les autoritats competents i que l'instrument jurídic essencial i obligatori per comparar els preus a Espanya és la TAE (taxa anual equivalent), que comprèn el preu total i la càrrega financera del préstec format per les despeses, comissions, índex i el diferencial aplicable.

La qüestió prejudicial a què es fa menció va ser formulada per un Jutjat de primera instància diversos mesos després que el Tribunal Suprem, el 14 de desembre de 2017, dictés sentència i declarés la validesa d'aquests contractes.

L'existència d'aquesta sentència prèvia del Tribunal Suprem, el fet que l'IRPH és un tipus de referència oficial, publicat i gestionat pel Banc d'Espanya, l'existència de jurisprudència del TJUE que confirma la transparència dels contractes referenciats a altres índexs de referència oficials i l'existència de la TAE (que ha de ser comunicada obligatòriament als consumidors, i que permet la comprensió de la càrrega econòmica i la comparació de les diferents ofertes hipotecàries, sigui quin sigui l'índex de referència aplicable), determina que la probabilitat d'una sentència desfavorable sigui baixa.

En cas que el TJUE emeti una resolució desfavorable, el seu impacte és difícil de quantificar per endavant, ja que depèn d'un conjunt de factors; els més rellevants són: **i)** quina ha de ser la regla per a la substitució d'aquest índex (és a dir, com s'ha de calcular l'interès del préstec), **ii)** si ha de ser aplicada retroactivament o no i fins a quina data (si la resolució del TJUE conclou que s'ha d'aplicar retroactivament), **iii)** així com quantes reclamacions ben fonamentades sobre la manca de transparència s'interposarien. En un escenari tan advers, l'impacte seria material.

A 30 de juny de 2019, l'import total de préstecs hipotecaris al corrent de pagament indexats a IRPH amb persones físiques és d'aproximadament 6.446 milions d'euros (la majoria, però no tots, amb consumidors).

18. Patrimoni net
18.1. Fons propis
Capital Social

A continuació es presenta informació seleccionada sobre les magnituds i naturalesa del capital social:

INFORMACIÓ SOBRE CAPITAL SOCIAL

	30-06-2019	31-12-2018
Nombre d'accions subscrites i desemborsades (unitats) (1)	5.981.438.031	5.981.438.031
Valor nominal per acció (euros)	1	1
Cotització al tancament del període (euros)	2,518	3,164
Capitalització borsària al tancament del període, excloent-ne l'autocartera (milions d'euros) (2)	15.053	18.916

(1) Totes les accions estan representades mitjançant anotacions en compte, i totes són simètriques pel que fa a drets.

(2) Les accions de CaixaBank estan admeses a cotització en el mercat continu i formen part de l'IBEX 35.

Valors Propis

El detall del moviment del saldo d'aquest epígraf és el següent:

MOVIMENT D'AUTOCARTERA – 2019

(Milers d'euros)

	31-12-2018	ADQUISICIÓ I ALTRES	ALIENACIONS I ALTRES	30-06-2019
Nombre d'accions pròpies	2.805.039	2.597.344	(2.230.423)	3.171.960
% del capital social	0,050%	0,043%	(0,037%)	0,053%
Cost/Venda	9.539	7.641	(7.079)	10.101

18.2. Un altre resultat global acumulat

Els principals moviments a «Un altre resultat global acumulat» es detallen a l'estat d'Ingressos i Despeses reconeguts.

19. Situació fiscal
19.1. Consolidació fiscal

El grup de consolidació fiscal de l'Impost sobre Societats inclou CaixaBank, com a societat dominant, i com a dependents aquelles entitats espanyoles del grup mercantil que compleixen els requisits exigits a l'efecte per la normativa, incloent-hi la Fundació Bancària "la Caixa" i Criteriacaixa. La resta de les societats del grup mercantil presenten les seves declaracions d'acord amb la normativa fiscal aplicable.

Així mateix, CaixaBank i algunes de les seves entitats dependents formen part del grup de consolidació fiscal de l'IVA des de l'exercici 2008; CaixaBank n'és l'entitat dominant.

19.2. Actius i passius fiscals diferits

Tot seguit es presenta el moviment del saldo d'aquests epígrafs:

MOVIMENT D'ACTIUS FISCALS DIFERITS – 2019

(Milers d'euros)

	31-12-2018	REGULARITZACIONS	ALTES PER MOVIMENTS DEL PERÍODE	BAIXES PER MOVIMENTS DEL PERÍODE	30-06-2019
Aportacions a plans de pensions	594.042		3.962	(7.800)	590.204
Provisió per a insolvències	4.124.181			(15.091)	4.109.090
Provisió per a insolvències (NIIF 9)	167.310	(1.320)		(41.828)	124.162
Fons per a compromisos per jubilacions	18.226			(3.962)	14.264
Provisió d'immobles adjudicats	943.491			(1.519)	941.972
Comissions d'obertura d'inversions creditícies	6.911				6.911
Deduccions pendents d'aplicació	924.629			(17.004)	907.625
Bases imposables negatives	1.645.391			(1.244)	1.644.147
Actius valorats a valor raonable amb canvis en patrimoni net	104.431			(21.746)	82.685
Altres actius fiscals diferits sorgits en combinacions de negoci	142.216			(9.793)	132.423
Altres*	1.446.141		217.408	(82.484)	1.581.065
TOTAL	10.116.969	(1.320)	221.370	(202.471)	10.134.548
Dels quals: monetitzables (milions d'euros)	5.680				5.656

(*) Inclou, entre d'altres, eliminacions per operacions intragrup, els corresponents als diferents fons de provisió constituïts i altres ajustos per diferències entre la normativa comptable i fiscal.

MOVIMENT DE PASSIUS FISCALS DIFERITS – 2019

(Milers d'euros)

	31-12-2018	REGULARITZACIONS	ALTES PER MOVIMENTS DEL PERÍODE	BAIXES PER MOVIMENTS DEL PERÍODE	30-06-2019
Actualització d'immobles 1a aplicació NIIF	214.846			(1.301)	213.545
Actius valorats a valor raonable amb canvis en patrimoni net	76.450		64.301		140.751
Actius intangibles generats en combinacions de negocis	32.599	(9.317)		(1.874)	21.408
Provisions matemàtiques	203.837				203.837
Altres passius fiscals diferits sorgits combinacions de negoci	233.154	(2.627)		(13.655)	216.872
Altres	272.378		6.324		278.702
TOTAL	1.033.264	(11.944)	70.625	(16.830)	1.075.115

El Grup duu a terme una anàlisi del valor recuperable dels actius per impostos diferits registrat. Per fer-ho, ha desenvolupat un model basat en projeccions de resultats del Grup. Aquest model ha estat elaborat en col·laboració amb un expert independent, i a 30 de juny de 2019 suportava la recuperabilitat dels actius per impostos amb anterioritat a la seva prescripció legal.

El model s'actualitza semestralment, de manera que les hipòtesis es van ajustant a la realitat en cada moment de l'anàlisi, per tal d'incorporar les possibles desviacions de la realitat respecte al model. A 30 de juny de 2019, els resultats del model i els exercicis de *back testing* efectuats suporten la recuperabilitat dels actius fiscals diferits en els terminis legals.

En els actuals entorns de tipus d'interès, el valor nominal dels actius per impostos diferits no difereix significativament del seu valor actual.

20. Transaccions amb parts vinculades

A continuació es detallen els saldos més significatius entre CaixaBank i les empreses dependents, negocis conjunts i associades, així com els mantinguts amb Consellers, Alta Direcció i altres parts vinculades (familiars i empreses vinculades al «personal clau de la direcció») de CaixaBank i els mantinguts amb altres parts vinculades, així com amb el fons de pensions d'empleats. També es detallen els imports registrats en el compte de pèrdues i guanys com a conseqüència de les operacions efectuades. La totalitat dels saldos i operacions efectuats entre parts vinculades formen part del tràfic ordinari i es duen a terme en condicions de mercat.

SALDOS I OPERACIONS AMB PARTS VINCULADES

(Milers d'euros)

	ACCIONISTA SIGNIFICATIU (1)		ENTITATS ASSOCIADES I MULTIGRUP		ADMINISTRADORS I ALTA DIRECCIÓ (2)		ALTRES PARTS VINCULADES (3)		PLA DE PENSIONS D'EMPLEATS	
	30-06-2019	31-12-2018	30-06-2019	31-12-2018	30-06-2019	31-12-2018	30-06-2019	31-12-2018	30-06-2019	31-12-2018
ACTIU										
Préstecs i bestretes	28.049	32.398	590.747	603.125	7.126	7.114	14.267	10.998	0	0
<i>Préstecs hipotecaris</i>	27.986	30.806	1.799	1.785	6.957	7.041	10.656	5.765		
<i>Resta</i>	63	1.592	588.948	601.340	169	73	3.611	5.233		
<i>Dels quals: correcció de valor</i>			(435)	(436)	(5)	(4)	(5)	(9)		
Valors representatius de deute	209	508								
TOTAL	28.258	32.906	590.747	603.125	7.126	7.114	14.267	10.998	0	0
PASSIU										
Dipòsits de clients	438.209	339.403	1.038.129	431.029	43.449	38.787	74.837	96.717	86.429	36.336
TOTAL	438.209	339.403	1.038.129	431.029	43.449	38.787	74.837	96.717	86.429	36.336
PÈRDUES I GUANYS										
Ingressos per interessos	248	1.805	1.666	2.538	21	23	110	187		
Despeses per interessos	(183)	(1)	(8)	(15)	(2)	(2)	(13)	(21)		(155)
Ingressos per comissions	217	245	106.903	210.894	3	(1)	23	8	140	401
Despeses per comissions	(32)		(9)		(1)	(1)	0	(1)		
TOTAL	250	2.049	108.552	213.417	21	19	120	173	140	246
ALTRES										
Riscos contingents	1.506	1.592	37.780	25.127	13		64	237		
Compromisos contingents	407	246	192.840	308.009	1.651	1.293	2.823	11.985		
Actius sota gestió (AUM) i actius sota custòdia (4)	14.341.424	14.552.077	1.641.540	1.699.859	204.066	210.251	388.770	458.144		

(1) «Accionista significatiu» són aquells accionistes que tinguin la condició d'entitat dominant o que exerceixin un control conjunt o una influència significativa sobre el Grup, aquesta última en els termes definits a la NIC 28, independentment dels seus drets econòmics. En aquest sentit, fan referència únicament a aquells saldos i operacions efectuades amb la Fundació Bancària "la Caixa", Criteriacaixa i les seves entitats dependents. A 30 de juny de 2019 i a 31 de desembre de 2018, la participació de Criteriacaixa en CaixaBank és del 40%.

(2) S'informa sobre els Administradors i l'Alta Direcció de CaixaBank.

(3) Familiars i entitats vinculades a membres del Consell d'Administració i l'Alta Direcció de CaixaBank.

(4) Inclou Institucions d'inversió col·lectiva, contractes d'assegurances, fons de pensions i dipositaria de valors.

21. Informació per segments de negoci

La informació per segments de negoci té com a objectiu fer la supervisió i gestió interna de l'activitat i resultats del Grup, i es construeix en funció de les diferents línies de negoci establertes segons l'estructura i organització del Grup. Per definir i segregar els segments es tenen en compte els riscos inherents i particularitats de gestió de cadascun, basant-se en les unitats de negoci bàsiques, sobre les quals es disposa de xifres comptables i de gestió.

En la seva elaboració s'apliquen: i) els mateixos principis de presentació utilitzats en la informació de gestió del Grup i ii) els mateixos principis i polítiques comptables utilitzats en l'elaboració dels comptes anuals.

Després de la venda del 80% del negoci immobiliari el desembre de 2018, a partir de 2019 el negoci immobiliari *non core* es deixa de reportar de forma separada i s'integren en el negoci Bancari i Assegurances la resta d'actius immobiliaris, llevat de la participació en Coral Homes, que s'incorpora al negoci de participacions. A efectes comparatius, la informació de 2018 es presenta agregant ambdós segments.

D'aquesta manera, el Grup queda configurat en els segments de negoci següents:

Negoci bancari i d'assegurances: recull els resultats de l'activitat bancària (banca detallista, corporativa i institucional, tresoreria i mercats), juntament amb la d'assegurances i gestió d'actius, desenvolupada, bàsicament, en el territori espanyol a través de la xarxa d'oficines i de la resta de canals complementaris. Recull tant l'activitat com els resultats generats pels clients del Grup, així com la gestió de la liquiditat i ALCO, els ingressos pel finançament a la resta de negocis i les activitats corporatives. Inclou, també, els negocis adquirits per CaixaBank a BPI durant el 2018 (assegurances, gestió d'actius i targetes).

El negoci bancari i d'assegurances es presenta de forma unificada en consistència amb la gestió comercial i de riscos conjunta, en tractar-se d'un model de negoci integrat i dins un marc regulatori que comparteix objectius de supervisió i comptables similars. El Grup comercialitza els productes d'assegurances, complementàriament a la resta de productes financers, a través de la seva xarxa comercial sobre la mateixa base de clients, a causa del fet que una gran part dels productes d'assegurances ofereixen alternatives d'estalvi (vida estalvi i pensions) als productes bancaris (estalvi i fons d'inversió).

Participacions: inclou els ingressos per dividends i/o els resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació nets del cost de finançament de les participacions, així com els guanys/pèrdues per actius i passius financers a Erste Group Bank, Repsol, Telefónica, BFA i BCI. Des de l'1 de gener de 2019 s'incorpora a aquest segment la participació del 20% en Coral Homes, després de la venda del negoci immobiliari a finals de desembre de 2018. Així mateix, inclou els impactes significatius en resultats d'altres participacions rellevants adquirides en l'àmbit de la diversificació sectorial incorporades en les últimes adquisicions del Grup a Espanya o consolidades a través de BPI.

Inclou la participació de BFA que, després de reestimar la influència significativa al tancament de 2018, es classifica com a Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global i la participació en Repsol, fins a finalitzar la seva venda durant el segon trimestre de 2019.

BPI: recull els resultats del negoci bancari domèstic de BPI, essencialment a Portugal. El compte de resultats inclou la reversió dels ajustos derivats de la posada a valor raonable dels actius i passius en la combinació de negocis i exclou els resultats i les magnituds de balanç associats als actius de BPI assignats al negoci de participacions (essencialment BFA, BCI) esmentats anteriorment.

Les despeses d'explotació dels segments de negoci recullen tant les directes com les indirectes, assignades segons criteris interns d'imputació.

En l'exercici 2019, l'assignació de capital al negoci de Participacions s'ha adaptat al nou objectiu corporatiu de capital del Grup de mantenir una ràtio regulatòria *Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded* del 12%, i considera tant el consum de recursos propis per actius ponderats per risc al 12% (11% el 2018) com les deduccions aplicables.

L'assignació de capital a BPI es correspon amb la visió subconsolidada, és a dir, considerant els recursos propis de la filial. El capital consumit a BPI per les participades assignades al negoci de participacions s'assigna de forma consistent a aquest últim negoci.

La diferència entre el total de fons propis del Grup i el capital assignat a la resta de negocis s'atribueix al negoci bancari i d'assegurances, que engloba les activitats corporatives del Grup.

A continuació es presenten els resultats del Grup per segments de negoci:

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS CONSOLIDATS DEL GRUP CAIXABANK – SEGREGACIÓ PER NEGOCIS

(Milions d'euros)

	NEGOCI BANCARI I D'ASSEGURANCES				PARTICIPACIONS		BPI		GRUP CAIXABANK	
	GENER-JUNY				GENER-JUNY		GENER-JUNY		GENER-JUNY	
	2019		2018		2019	2018	2019	2018	2019	2018
	DEL QUAL: ACTIVITAT ASSEGURANCES		DEL QUAL: ACTIVITAT ASSEGURANCES							
MARGE D'INTERESSOS	2.350	156	2.315	149	(72)	(80)	200	197	2.478	2.432
Ingressos per dividends i resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació (1)	107	83	117	79	252	500	11	7	370	624
Comissions netes	1.121	(39)	1.149	(79)	0	0	127	144	1.248	1.293
Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres	205	57	245	1	50	17	6	31	261	293
Ingressos i despeses emparats per contractes d'assegurances i reassegurances	264	264	282	282	0	0	0	0	264	282
Altres ingressos i despeses d'explotació	(158)	2	(249)	2	0	0	(18)	(21)	(176)	(270)
MARGE BRUT	3.889	523	3.859	434	230	437	326	358	4.445	4.654
Despeses d'administració	(2.925)	(51)	(1.890)	(44)	(2)	(2)	(199)	(220)	(3.126)	(2.112)
Amortització	(227)	(10)	(182)	(11)	0	0	(33)	(18)	(260)	(200)
MARGE D'EXPLOTACIÓ	737	462	1.787	379	228	435	94	120	1.059	2.342
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions	(334)	0	(534)	0	0	0	39	3	(295)	(531)
RESULTAT DE L'ACTIVITAT D'EXPLOTACIÓ	403	462	1.253	379	228	435	133	123	764	1.811
Guanys/(pèrdues) en baixa d'actius i altres	(40)	0	(70)	0	0	0	2	0	(38)	(70)
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS PROCEDENTS DE LES ACTIVITATS CONTINUADES	363	462	1.183	379	228	435	135	123	726	1.741
Impost sobre beneficis	(68)	(111)	(375)	(89)	1	8	(37)	(34)	(104)	(401)
RESULTAT DESPRÉS D'IMPOSTOS PROCEDENTS DE LES ACTIVITATS CONTINUADES	295	351	808	290	229	443	98	89	622	1.340
Resultat atribuït a minoritaris i altres	0	0	1	0	0	28	0	13	0	42
RESULTAT ATRIBUÏT AL GRUP	295	351	807	290	229	415	98	76	622	1.298
Actius totals	369.906	74.342	357.745	66.434	4.919	6.612	31.182	31.760	406.007	396.117

(1) L'activitat d'assegurances inclou la contribució de la participació en SegurCaixa Adeslas.

El negoci bancari i d'assegurances presenta un model de gestió integral bancari i assegurador. Dins un marc regulatori que comparteix objectius de supervisió i comptables similars, la gestió comercial i de riscos es fa de manera conjunta, perquè es tracta d'un model de negoci integrat. A causa d'aquest model de gestió integral bancari i assegurador, en la informació sobre segregació per negocis es presenten els resultats del negoci bancari i assegurador com un únic segment.

A continuació, es presenta informació sobre els ingressos per segments de negoci, àrea geogràfica i distribució d'ingressos ordinaris:

DISTRIBUCIÓ DELS INTERESSOS I RENDIMENTS ASSIMILATS PER ÀREA GEOGRÀFICA

(Milers d'euros)

	GENER-JUNY			
	CAIXABANK		GRUP CAIXABANK	
	2019	2018	2019	2018
Mercat nacional	2.098.327	2.134.386	3.275.951	3.229.143
Mercat internacional	18.221	9.614	248.689	235.086
Unió Europea	16.030	7.878	246.498	233.244
Zona Euro	3.150	91	233.618	225.457
Zona no Euro	12.880	7.787	12.880	7.787
Resta	2.191	1.736	2.191	1.842
TOTAL	2.116.548	2.144.000	3.524.640	3.464.229

DISTRIBUCIÓ DELS INGRESSOS ORDINARIS (*)

(Milers d'euros)

	GENER-JUNY					
	INGRESSOS ORDINARIS PROCEDENTS DE CLIENTS		INGRESSOS ORDINARIS ENTRE SEGMENTS		TOTAL INGRESSOS ORDINARIS	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Negoci bancari i d'assegurances	5.811.900	5.785.966	140.346	163.506	5.952.246	5.949.472
Espanya	5.733.996	5.752.543	140.346	163.506	5.874.342	5.916.049
Resta de països	77.904	33.423		0	77.904	33.423
Participacions	299.709	516.914		0	299.709	516.914
Espanya	103.700	270.840		0	103.700	270.840
Resta de països	196.009	246.074		0	196.009	246.074
BPI	370.402	414.249	30.149	26.607	400.551	440.856
Portugal/Espanya	368.541	409.983	30.149	26.607	398.690	436.590
Resta de països	1.861	4.266		0	1.861	4.266
Ajustos i eliminacions ordinaris entre segments		0	(170.495)	(190.113)	(170.495)	(190.113)
TOTAL	6.482.011	6.717.129	0	0	6.482.011	6.717.129

(*) Corresponen als epígrafs següents del Compte de Pèrdues i Guanys Públic del Grup.

1. Ingressos per interessos
2. Ingressos per dividendes
3. Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació
4. Ingressos per comissions
5. Guanys o (-) pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, nets
6. Guanys o (-) pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar, nets
7. Guanys o (-) pèrdues per actius no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats, nets
8. Guanys o (-) pèrdues per actius i passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats, nets
9. Guanys/pèrdues de la comptabilitat de cobertures, nets
10. Altres ingressos d'explotació
11. Ingressos d'actius emparats per contractes d'assegurances i reassurances

22. Plantilla mitjana i nombre d'oficines

Per als períodes de sis mesos finalitzats el 30 de juny de 2019 i 2018 es facilita la distribució de la plantilla mitjana entre homes i dones.

PLANTILLA MITJANA (*)

(Nombre d'empleats)

	30-06-2019		30-06-2018	
	CAIXABANK	GRUP CAIXABANK	CAIXABANK	GRUP CAIXABANK
Homes	13.620	17.439	13.563	17.495
Dones	15.875	20.071	15.725	19.969
TOTAL	29.495	37.510	29.288	37.464

A 30 de juny de 2019 hi ha 355 empleats amb una discapacitat superior o igual al 33% (284 empleats a 30 de juny de 2018).

Tot seguit es detallen les oficines del Grup:

OFICINES DEL GRUP

(Nombre d'oficines)

	30-06-2019	31-12-2018
Espanya	4.430	4.608
Estranger	493	502
TOTAL	4.923	5.110

23. Garanties i compromisos contingents concedits

La composició del saldo d'aquest capítol dels balanços intermedis resumits consolidats adjunts és la següent:

DETALL D'EXPOSICIONS I COBERTURES SOBRE GARANTIAS I COMPROMISOS CONTINGENTS A 30-06-2019

(Milers d'euros)

	EXPOSICIÓ FORA DE BALANÇ			COBERTURA		
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Garanties financeres concedides	5.283.864	202.821	219.750	(6.628)	(5.115)	(90.939)
Compromisos de préstec concedits	65.007.115	1.674.033	197.575	(37.170)	(3.224)	(29.541)
Altres compromisos concedits	20.236.610	460.742	241.227	(25.384)	(11.620)	(99.826)

DETALL D'EXPOSICIONS I COBERTURES SOBRE GARANTIES I COMPROMISOS CONTINGENTS A 31-12-2018

(Milers d'euros)

	EXPOSICIÓ FORA DE BALANÇ			COBERTURA		
	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3	STAGE 1	STAGE 2	STAGE 3
Garanties financeres concedides	5.328.254	182.132	224.344	(37.822)	(23.962)	(135.317)
Compromisos de préstec concedits	62.004.404	1.690.986	257.583	(23.730)	(2.417)	(17.546)
Altres compromisos concedits	18.596.312	501.589	240.761	(7.117)	(717)	(106.034)

Els fons de provisió referits a riscos i compromisos contingents estan registrats a l'epígraf «Provisions» del balanç consolidat adjunt (vegeu Nota 17).

24. Informació sobre el valor raonable
24.1. Valor raonable d'actius financers

A la Nota 40 dels comptes anuals consolidats del Grup de l'exercici 2018 es descriuen els criteris per a la seva classificació per nivells en funció de la metodologia emprada en l'obtenció del seu valor raonable, així com la metodologia aplicable per a la determinació del valor raonable dels instruments d'acord amb la seva classificació per nivells. No hi ha hagut canvis significatius durant el primer semestre de 2019 en les tècniques de valoració, les variables utilitzades per a la valoració i els resultats de les anàlisis de sensibilitat respecte a les descrites en els comptes anuals consolidats de l'exercici anterior.

El desglossament dels actius financers mantinguts pel Grup, excloent-ne els actius financers afectes al negoci assegurador, en funció del mètode de càlcul és el següent:

VALOR RAONABLE D'ACTIUS FINANCERS (EXCLOENT-NE EL GRUP ASSEGURADOR)

(Milers d'euros)

	30-06-2019					31-12-2018				
	VALOR EN LLIBRES	TOTAL	VALOR RAONABLE			VALOR EN LLIBRES	TOTAL	VALOR RAONABLE		
			NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3			NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
Actius financers mantinguts per negociar	12.806.100	12.806.100	1.965.502	10.830.674	9.924	9.810.096	9.810.096	1.119.384	8.681.351	9.361
Derivats	10.819.432	10.819.432	25.964	10.793.468		8.706.727	8.706.727	31.971	8.674.756	
Instruments de patrimoni	411.748	411.748	411.748			347.933	347.933	347.933		
Valors representatius de deute	1.574.920	1.574.920	1.527.790	37.206	9.924	755.436	755.436	739.480	6.595	9.361
Actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	572.580	572.580	211.961		360.619	703.761	703.761	223.092		480.669
Instruments de patrimoni	212.027	212.027	211.941		86	231.502	231.502	223.092		8.410
Valors representatius de deute	91.791	91.791	20		91.771	144.988	144.988			144.988
Préstecs i bestretes – Clientela	268.762	268.762			268.762	327.271	327.271			327.271
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	1.392	1.392	1.392							
Valors representatius de deute	1.392	1.392	1.392							
Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global	20.358.825	20.358.825	19.364.553	119.000	875.272	21.888.237	21.888.237	20.870.938	144.818	872.481
Instruments de patrimoni	2.750.704	2.750.704	1.867.255	13.210	870.239	3.564.945	3.564.945	2.685.896	11.414	867.635
Valors representatius de deute	17.608.121	17.608.121	17.497.298	105.790	5.033	18.323.292	18.323.292	18.185.042	133.404	4.846
Actius financers a cost amortitzat	251.348.004	270.901.471	11.812.219	1.813.831	257.275.421	242.582.138	259.358.213	11.653.166	637.593	247.067.454
Valors representatius de deute	17.000.386	17.405.158	11.812.219	1.813.831	3.779.108	17.059.634	17.294.807	11.653.166	637.593	5.004.048
Préstecs i bestretes	234.347.618	253.496.313			253.496.313	225.522.504	242.063.406			242.063.406
Bancs centrals	5.000	5.000			5.000	5.000	5.000			5.000
Entitats de crèdit	6.642.182	7.239.136			7.239.136	7.550.115	8.263.031			8.263.031
Clientela	227.700.436	246.252.177			246.252.177	217.967.389	233.795.375			233.795.375
Derivats – Comptabilitat de cobertures	2.034.249	2.034.249		2.034.249		2.056.204	2.056.204		2.056.204	

El moviment que s'ha produït en el saldo del Nivell 3, sobre els instruments registrats a valor raonable, excloent-ne el negoci assegurador, es detalla a continuació:

MOVIMENTS D'INSTRUMENTS FINANCERS DE NIVELL 3 (EXCLOENT-NE EL GRUP ASSEGURADOR) – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	AF NO DESTINATS A NEGOCIACIÓ* – VALORS REPRESENTATIUS DE DEUTE	AF A VALOR RAONABLE AMB CANVIS EN UN ALTRE RESULTAT GLOBAL		TOTAL
		VALORS REPRESENTATIUS DE DEUTE	INSTRUMENTS DE PATRIMONI	
SALDO INICIAL	144.988	4.846	867.635	1.017.469
Reclassificacions a altres nivells	0	188	0	188
Utilitats o pèrdues totals	(53.580)	(1)	(6.410)	(59.991)
A reserves	(53.580)	0	(1.612)	(55.192)
A ajustos de valoració del patrimoni net	0	(1)	(4.798)	(4.799)
Compres	375	0	446	821
Liquidacions i altres	(12)	0	8.568	8.556
SALDO A 30-06-2019	91.771	5.033	870.239	967.043

AF: Actius Financers.

(*) Valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats.

**24.2. Valor raonable de passius
financers**
Valor raonable dels passius financers

A la Nota 40 dels comptes anuals consolidats del Grup de l'exercici 2018 es descriuen les metodologies aplicables per a la determinació del valor raonable dels instruments i els criteris de classificació per nivells. No hi ha hagut canvis significatius durant el primer semestre de l'exercici 2019 en les tècniques de valoració, variables utilitzades per a la valoració i resultats de les anàlisis de sensibilitat respecte a les descrites en els comptes anuals consolidats de l'exercici anterior.

El desglossament dels passius financers mantinguts pel Grup, excloent-ne els passius afectes al negoci assegurador, en funció del mètode de càlcul són els següents:

VALOR RAONABLE DE PASSIUS FINANCERS (EXCLOENT-NE EL GRUP ASSEGURADOR)

(Milers d'euros)

	30-06-2019					31-12-2018				
	VALOR EN LLIBRES	TOTAL	VALOR RAONABLE			VALOR EN LLIBRES	TOTAL	VALOR RAONABLE		
			NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3			NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
Passius financers mantinguts per negociar	11.513.776	11.513.776	620.590	10.893.186		9.014.720	9.014.720	476.350	8.538.370	
Derivats	10.944.368	10.944.368	51.182	10.893.186		8.615.817	8.615.817	77.447	8.538.370	
Posicions curtes	569.408	569.408	569.408			398.903	398.903	398.903		
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats (Nota 1)	1.392	1.392	1.392							
Altres passius financers	1.392	1.392	1.392							
Passius financers a cost amortitzat (Nota 16)	289.772.809	293.394.957	30.259.007		263.135.950	282.459.670	283.016.969	26.940.607		256.076.362
Dipòsits	250.867.745	252.574.667			252.574.667	247.640.182	247.458.083			247.458.083
Bancs centrals	16.732.854	16.866.674			16.866.674	29.406.062	29.669.345			29.669.345
Entitats de crèdit	10.231.640	10.262.796			10.262.796	8.034.212	7.992.642			7.992.642
Clientela	223.903.251	225.445.197			225.445.197	210.199.908	209.796.096			209.796.096
Valors representatius de deute emesos	32.751.010	34.664.866	30.259.007		4.405.859	29.243.307	29.981.924	26.940.607		3.041.317
Altres passius financers	6.154.054	6.155.424			6.155.424	5.576.181	5.576.962			5.576.962
Derivats – Comptabilitat de cobertures (Nota 10)	1.146.276	1.146.276		1.146.276		793.409	793.409		793.409	

24.3. Valor raonable del negoci assegurador

El desglossament dels instruments financers afectes al negoci assegurador, en funció del mètode de càlcul del valor raonable, és el següent:

VALOR RAONABLE D'ACTIUS I PASSIUS FINANCERS AFECTES AL NEGOCI ASSEGURADOR – 30-06-2019

(Milers d'euros)

	VALOR EN LLIBRES	VALOR RAONABLE			
		TOTAL	NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
ACTIUS FINANCERS					
Actius financers mantinguts per negociar	914.410	914.410	913.769		641
Instruments de patrimoni	136	136	136		
Valors representatius de deute	914.274	914.274	913.633		641
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	9.991.340	9.991.340	9.991.340		
Instruments de patrimoni	6.719.403	6.719.403	6.719.403		
Valors representatius de deute	2.781.862	2.781.862	2.781.862		
Préstecs i bestretes – Entitats de crèdit	490.075	490.075	490.075		
Actius financers disponibles per a la venda	58.851.188	58.851.188	58.847.083	2.916	1.189
Instruments de patrimoni	560	560		560	
Valors representatius de deute	58.850.628	58.850.628	58.847.083	2.356	1.189
Préstecs i partides a cobrar	818.689	818.689			818.689
Valors representatius de deute	583.839	583.839			583.839
Préstecs i bestretes – Entitats de crèdit	234.850	234.850			234.850
PASSIUS FINANCERS					
Contractes designats a valor raonable amb canvis en resultats	10.557.273	10.557.273	10.557.273		

VALOR RAONABLE D'ACTIUS I PASSIUS FINANCERS AFECTES AL NEGOCI ASSEGURADOR – 31-12-2018

(Milers d'euros)

	VALOR EN LLIBRES	VALOR RAONABLE			
		TOTAL	NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
ACTIUS FINANCERS					
Actius financers mantinguts per negociar	945.693	945.693	943.751		1.942
Instruments de patrimoni	129	129	129		
Valors representatius de deute	945.564	945.564	943.622		1.942
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	7.990.023	7.990.023	7.990.023		
Instruments de patrimoni	5.265.108	5.265.108	5.265.108		
Valors representatius de deute	2.343.324	2.343.324	2.343.324		
Préstecs i bestretes – Entitats de crèdit	381.591	381.591	381.591		
Actius financers disponibles per a la venda	51.345.090	51.345.090	51.344.295	795	
Instruments de patrimoni	453	453		453	
Valors representatius de deute	51.344.637	51.344.637	51.344.295	342	
Préstecs i partides a cobrar	1.182.739	1.182.739			1.182.739
Valors representatius de deute	654.690	654.690			654.690
Préstecs i bestretes – Entitats de crèdit	528.049	528.049			528.049
PASSIUS FINANCERS					
Contractes designats a valor raonable amb canvis en resultats	9.052.749	9.052.749	9.052.749		

El moviment que s'ha produït en el saldo del Nivell 3 del negoci assegurador es detalla a continuació:

MOVIMENTS D'INSTRUMENTS FINANCERS A VALOR RAONABLE DE NIVELL 3 – 2019 – GRUP ASSEGURADOR

(Milers d'euros)

	ACTIUS FINANCERS DISPONIBLES PER A LA VENDA VALORS REPRESENTATIUS DE DEUTE
SALDO INICIAL A 31-12-2018	0
Utilitats o pèrdues totals	(15)
A pèrdues i guanys	
A ajustos de valoració del patrimoni net	(15)
Compres	1.204
SALDO A 30-06-2019	1.189

A la taula següent es mostra el valor raonable al tancament de l'exercici, diferenciant aquells actius els fluxos de caixa dels quals representarien només pagaments de principal i interessos (SPPI), d'acord amb la NIIF 9, dels que es gestionen en funció del seu valor raonable (no SPPI):

VALOR RAONABLE A 30-06-2019

(Milers d'euros)

	SPPI*	NO SPPI*	TOTAL
Actius financers no mantinguts per negociar ni gestionats en funció del seu valor raonable	58.850.701	487	58.851.188
Actius financers mantinguts per negociar o gestionats en funció del seu valor raonable	No aplica	No aplica	

IMPORT DEL CANVI DEL VALOR RAONABLE DURANT L'EXERCICI 2019

(Milers d'euros)

	SPPI*	NO SPPI*	TOTAL
Actius financers no mantinguts per negociar ni gestionats en funció del seu valor raonable	7.506.064	34	7.506.098
Actius financers mantinguts per negociar o gestionats en funció del seu valor raonable	No aplica	No aplica	

(*) Les companyies asseguradores utilitzen una combinació d'instruments financers en les estratègies d'immunització financera per cobrir els riscos a què es troben exposades les seves activitats. A aquest efecte, en l'operativa inversora del negoci assegurador del Grup diferents títols de renda fixa incorporen permutes financeres que, d'acord amb la pràctica sectorial i els criteris de supervisió aplicables, es comptabilitzen de manera conjunta a «Actius financers disponibles per a la venda» o a la cartera a cost amortitzat. Al quadre superior es mostra el valor raonable.

Aquestes permutes financeres avaluades de manera individual tenint en compte únicament la seva forma legal no compliran el test SPPI previst a la NIIF 9. En aquest sentit, en el marc del projecte d'implementació de la NIIF 9 que continua desenvolupant-se en les companyies asseguradores, el Grup ha analitzat les diferents alternatives comptables previstes en el marc normatiu (incloent-hi la comptabilitat de cobertures) de manera conjunta amb els principals canvis que introduirà la NIIF 17 «Contractes d'assegurança en la valoració de les provisions tècniques»; tot això, amb l'objectiu final d'evitar asimetries en el compte de resultats i patrimoni del Grup.

Respecte als instruments de renda fixa, les companyies asseguradores no han estimat significativa la pèrdua esperada que, en la primera aplicació de NIIF 9, es registraria en reserves.

25. Informació requerida per la Llei del Mercat Hipotecari

Com a emissora de cèdules hipotecàries, a continuació es presenta determinada informació rellevant sobre la totalitat d'emissions de cèdules hipotecàries de CaixaBank, SA d'acord amb els desglossaments requerits per la normativa del mercat hipotecari:

Informació sobre el suport i els privilegis de què disposen els tenidors de títols hipotecaris emesos pel Grup

CaixaBank és l'única entitat del Grup emissora de cèdules hipotecàries en territori espanyol.

Aquestes cèdules hipotecàries són valors en els quals el capital i els interessos estan especialment garantits, sense que calgui inscripció registral, per hipoteca sobre totes les que consten inscrites a favor de l'Entitat, sens perjudici de la responsabilitat patrimonial universal de l'Entitat.

Les cèdules incorporen el dret de crèdit del seu tenidor davant l'Entitat, garantit de la manera indicada en els paràgrafs anteriors, i comporten execució per reclamar-ne de l'emissor el pagament, després del seu venciment. Els tenidors dels títols esmentats tenen el caràcter de creditors amb la preferència especial que assenyala el número 3 de l'article 1.923 del Codi Civil davant qualssevol altres creditors, en relació amb la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris inscrits a favor de l'emissor. Tots els tenidors de cèdules, independentment de la seva data d'emissió, tenen la mateixa prelació sobre els préstecs i crèdits que les garanteixen.

Els membres del Consell d'Administració manifesten que CaixaBank disposa de les polítiques i els procediments expressos que inclouen totes les activitats dutes a terme en l'àmbit de les emissions del mercat hipotecari que efectua i que garanteixen el compliment rigorós de la normativa del mercat hipotecari aplicable a aquestes activitats. Aquestes polítiques i procediments inclouen aspectes com els següents:

- Relació entre l'import de préstecs i crèdits i el valor de la taxació del bé hipotecat.
- Relació entre el deute i els ingressos del prestatari, així com la verificació de la informació facilitada pel prestatari i de la seva solvència.
- Evitar desequilibris entre els fluxos procedents de la cartera de cobertura i els derivats de l'atenció dels pagaments deguts pels títols emesos.
- Procediments adequats sobre la selecció de societats taxadores.

Informació sobre emissions de títols del mercat hipotecari

Tot seguit es presenta el valor nominal de les cèdules hipotecàries, participacions hipotecàries i certificats de transmissió hipotecària emesos per CaixaBank pendents de venciment:

EMISSIONS DE TÍTOLS DEL MERCAT HIPOTECARI

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Cèdules hipotecàries emeses en oferta pública (valors representatius de deute)	0	0
Cèdules hipotecàries no emeses en oferta pública (valors representatius de deute)	46.949.033	50.043.843
Venciment residual fins a 1 any	0	2.600.000
Venciment residual entre 1 i 2 anys	3.850.000	1.175.000
Venciment residual entre 2 i 3 anys	7.750.000	7.425.000
Venciment residual entre 3 i 5 anys	14.040.000	13.140.000
Venciment residual entre 5 i 10 anys	19.324.956	24.221.135
Venciment residual superior a 10 anys	1.984.077	1.482.708
Dipòsits	2.953.044	2.953.044
Venciment residual fins a 1 any	432.617	53.659
Venciment residual entre 1 i 2 anys	675.000	378.958
Venciment residual entre 2 i 3 anys	250.000	675.000
Venciment residual entre 3 i 5 anys	467.222	717.222
Venciment residual entre 5 i 10 anys	678.205	678.205
Venciment residual superior a 10 anys	450.000	450.000
TOTAL CÈDULES HIPOTECÀRIES	49.902.077	52.996.887
<i>De les quals: reconegudes en el passiu del balanç</i>	<i>17.548.127</i>	<i>19.092.237</i>
Participacions hipotecàries emeses en oferta pública		
Participacions hipotecàries no emeses en oferta pública (*)	4.872.973	5.172.609
TOTAL PARTICIPACIONS HIPOTECÀRIES	4.872.973	5.172.609
Certificats de transmissió hipotecària emesos en oferta pública		
Certificats de transmissió hipotecària no emesos en oferta pública (**)	19.780.603	20.676.439
TOTAL CERTIFICATS DE TRANSMISSIÓ HIPOTECÀRIA	19.780.603	20.676.439

(*) El venciment mitjà ponderat a 30 de juny de 2019 és de 141 mesos (144 mesos a 31 de desembre de 2018).

(**) El venciment mitjà ponderat a 30 de juny de 2019 és de 181 mesos (176 mesos a 31 de desembre de 2018).

Informació relativa a préstecs i crèdits hipotecaris

A continuació es presenta el valor nominal del total de préstecs i crèdits hipotecaris de CaixaBank, així com d'aquells que resulten elegibles d'acord amb el que disposa la norma aplicable a l'efecte del càlcul del límit de l'emissió de cèdules hipotecàries.

PRÉSTECOS HIPOTECARIS. ELEGIBILITAT I COMPUTABILITAT A L'EFECTE DEL MERCAT HIPOTECARI

(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Total préstecs	113.829.099	115.923.645
Participacions hipotecàries emeses	4.873.947	5.173.801
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en balanç</i>	<i>4.872.973</i>	<i>5.172.609</i>
Certificats de transmissió d'hipoteca emesos	19.783.605	20.679.781
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en balanç</i>	<i>19.780.603</i>	<i>20.676.439</i>
Préstecs que avalen l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries	89.171.547	90.070.063
Préstecs no elegibles	22.211.808	22.301.943
Compleixen els requisits per ser elegibles, excepte el límit de l'article 5.1 del RD 716/2009, de 24 d'abril	8.633.905	9.168.099
Resta	13.577.903	13.133.844
Préstecs elegibles	66.959.739	67.768.120
Imports no computables	108.304	101.253
Imports computables	66.851.435	67.666.867
Préstecs que cobreixen emissions de bons hipotecaris	0	0
Préstecs aptes per a cobertura de les emissions de cèdules hipotecàries	66.851.435	67.666.867

Adicionalment, es presenta determinada informació sobre la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris pendents i sobre els que resulten elegibles sense considerar els límits al seu còmput que estableix l'article 12 del RD 716/2009, de 24 d'abril:

PRÉSTECES I CRÈDITS HIPOTECARIS

(Milers d'euros)

	30-06-2019		31-12-2018	
	TOTAL CARTERA PRÉSTECES I CRÈDITS	TOTAL CARTERA ELEGIBLE PRÉSTECES I CRÈDITS	TOTAL CARTERA PRÉSTECES I CRÈDITS	TOTAL CARTERA ELEGIBLE PRÉSTECES I CRÈDITS
Segons origen de les operacions	89.171.547	66.959.739	90.070.063	67.768.120
Originades per l'Entitat	88.029.222	66.224.473	89.120.794	67.155.968
Resta	1.142.325	735.266	949.269	612.152
Segons moneda	89.171.547	66.959.739	90.070.063	67.768.120
Euro	88.426.509	66.406.921	89.275.600	67.180.645
Resta	745.038	552.818	794.463	587.475
Segons la situació de pagament	89.171.547	66.959.739	90.070.063	67.768.120
Normalitat	82.652.557	65.538.939	82.927.626	66.279.531
Morosa	6.518.990	1.420.800	7.142.437	1.488.589
Segons el seu venciment mitjà residual	89.171.547	66.959.739	90.070.063	67.768.120
Fins a 10 anys	18.044.642	12.949.103	18.083.850	13.095.414
De 10 a 20 anys	45.904.996	36.605.082	46.671.133	37.327.820
De 20 a 30 anys	22.826.472	16.907.203	22.853.060	16.732.822
Més de 30 anys	2.395.437	498.351	2.462.020	612.064
Segons tipus d'interès	89.171.547	66.959.739	90.070.063	67.768.120
Fix	19.065.078	15.801.359	17.461.882	14.429.927
Variable	70.091.744	51.146.147	72.592.661	53.325.053
Mixt	14.725	12.233	15.520	13.140
Segons els titulars	89.171.547	66.959.739	90.070.063	67.768.120
Persones jurídiques i persones físiques empresaris	18.418.311	8.657.502	18.813.670	9.131.115
<i>Del qual: Promocions immobiliàries</i>	3.935.902	1.670.514	4.051.954	1.792.194
Resta de persones físiques i institucions sense ànim de lucre	70.753.236	58.302.237	71.256.393	58.637.005
Segons les garanties de les operacions	89.171.547	66.959.739	90.070.063	67.768.120
Actius / Edificis acabats	85.388.146	65.597.133	86.339.855	66.398.300
Residencials	73.919.363	60.384.509	74.668.261	60.869.837
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	2.051.576	1.678.545	2.153.799	1.745.411
Comercials	3.563.639	1.907.282	3.781.475	2.042.044
Resta	7.905.144	3.305.342	7.890.119	3.486.419
Actius / Edificis en construcció	2.656.151	887.718	2.494.073	842.403
Residencials	1.955.122	750.192	1.817.424	711.867
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	27.435	8.292	27.579	7.857
Comercials	87.127	28.998	82.316	31.477
Resta	613.902	108.528	594.333	99.059
Terrenys	1.127.250	474.888	1.236.135	527.417
Urbanitzats	832.526	425.898	968.683	519.818
Resta	294.724	48.990	267.452	7.599

Tot seguit es presenta un detall dels préstecs i crèdits hipotecaris elegibles afectes a les emissions de cèdules hipotecàries de CaixaBank segons l'import principal pendent de cobrament dels crèdits i préstecs, dividit per l'últim valor raonable de les garanties afectes (LTV):

PRÉSTECES I CRÈDITS HIPOTECARIS ELEGIBLES
(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Hipoteca sobre habitatge	61.073.497	61.520.957
Operacions amb LTV inferior al 40%	26.162.521	26.099.321
Operacions amb LTV entre el 40% i el 60%	23.698.606	24.388.433
Operacions amb LTV entre el 60% i el 80%	11.212.370	11.033.203
Altres béns rebuts com a garantia	5.886.242	6.247.163
Operacions amb LTV inferior al 40%	3.786.827	4.015.508
Operacions amb LTV entre el 40% i el 60%	2.024.862	2.155.422
Operacions amb LTV superior al 60%	74.553	76.233
TOTAL	66.959.739	67.768.120

Els moviments dels préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a l'emissió de cèdules hipotecàries són els que es detallen a continuació:

PRÉSTECES I CRÈDITS HIPOTECARIS. MOVIMENTS DELS VALORS NOMINALS EN L'EXERCICI
(Milers d'euros)

	30-06-2019	
	PRÉSTECES ELEGIBLES	PRÉSTECES NO ELEGIBLES
Saldo a l'inici de l'exercici	67.768.120	22.301.943
Baixes en l'exercici	4.091.057	2.420.475
Cancel·lacions al venciment	2	2.936
Cancel·lacions anticipades	72.267	241.731
Subrogacions per altres entitats	53.693	27.544
Resta	3.965.095	2.148.264
Altes en l'exercici	3.282.676	2.330.340
Originades per l'Entitat	3.173.683	1.843.734
Subrogacions per altres entitats	578	0
Resta	108.415	486.606
Saldo al final de l'exercici	66.959.739	22.211.808

Els imports disponibles (imports compromesos no disposats) de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris pendents d'amortització són els següents:

DISPONIBLES DE PRÉSTECES I CRÈDITS HIPOTECARIS
(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Potencialment elegible	17.298.523	17.353.427
Resta	4.001.605	3.785.752
TOTAL	21.300.128	21.139.179

A continuació es presenta el càlcul del grau de colateralització i sobrecolateralització de les cèdules hipotecàries emeses per CaixaBank:

GRAU DE COL·LATERALITZACIÓ I SOBRECOL·LATERALITZACIÓ
(Milers d'euros)

	30-06-2019	31-12-2018
Cèdules hipotecàries no nominatives	46.949.033	50.043.843
Cèdules hipotecàries nominatives registrades en dipòsits de la clientela	2.953.044	2.953.044
Cèdules hipotecàries nominatives registrades en entitats de crèdit	0	0
CÈDULES HIPOTECÀRIES EMESES	(A) 49.902.077	52.996.887
Cartera total de préstecs i crèdits hipotecaris pendents d'amortització (*)	113.829.099	115.923.645
Participacions hipotecàries emeses	(4.873.947)	(5.173.801)
Certificats de transmissió hipotecària emesos	(19.783.605)	(20.679.781)
CARTERA DE PRÉSTECES I CRÈDITS COL·LATERAL PER A CÈDULES HIPOTECÀRIES	(B) 89.171.547	90.070.063
COL·LATERALITZACIÓ:	(B)/(A) 179%	170%
SOBRECOL·LATERALITZACIÓ:	[(B)/(A)]-1 79%	70%

(*) Inclou cartera de balanç i fora de balanç.

Informe de Gestió Intermedi Consolidat del Grup CaixaBank

Gener – juny 2019

LA NOSTRA IDENTITAT	3
Comportament responsable i ètic	5
Estructura accionarial	7
ENTORN I ESTRATÈGIA	9
Context econòmic, competitiu i social i regulatori	9
Pla Estratègic 2019-2021	13
FITES DEL PRIMER SEMESTRE DEL 2019	15
Experiència client	15
Innovació i digitalització	15
Gestió de persones	16
Sostenibilitat	16
RESULTATS I INFORMACIÓ FINANCERA	17
Segmentació de negocis	17
Resultats	18
Evolució de l'activitat	23
Liquiditat i estructura de finançament	26
Gestió del capital	27
ALTRA INFORMACIÓ	
Adquisició i alienació d'accions pròpies	28
Fets posteriors	28
Marc de preparació de l'informe de gestió consolidat	29
Glossari – Definició de Mesures Alternatives de Rendiment (MAR)	30

La nostra identitat

CaixaBank (d'ara endavant, CaixaBank, el Grup CaixaBank o l'Entitat) és un grup financer amb un model de banca universal socialment responsable amb visió a llarg termini, basat en la qualitat, la proximitat i l'especialització, que ofereix una proposta de valor de productes i serveis adaptada per a cada segment, que assumeix la innovació com un repte estratègic i un tret diferencial de la seva cultura i que té un posicionament líder en banca detallista a Espanya i Portugal que li permet jugar un paper clau en la contribució al creixement econòmic sostenible.

CaixaBank, SA és l'entitat matriu d'un grup de serveis financers l'acció del qual està admesa a negociació a les borses de Barcelona, Madrid, València i Bilbao i al mercat continu, i forma part de l'IBEX 35 des de 2008, així com de l'Euro Stoxx Bank Price EUR, l'MSCI Europe i l'MSCI Pan-Euro.

La nostra Missió

“Contribuir al benestar financer dels nostres clients i al progrés de tota la societat”

CaixaBank posa a disposició dels seus clients les millors eines i l'assessorament expert per prendre decisions i desenvolupar hàbits que són font de **benestar financer** i que permeten, per exemple, planificar adequadament per poder atendre despeses recurrents, cobrir-se davant d'imprevistos, mantenir el poder adquisitiu durant la jubilació o fer realitat il·lusions i projectes. Ho fem amb:

- assessorament especialitzat,
- eines de simulació i de seguiment de les finances personals,
- mitjans de pagament còmodes i segurs,
- un ventall complet de productes d'estalvi, previsió i assegurances,
- crèdit concedit de manera responsable,
- i cuidant la seguretat de la informació personal dels nostres clients.

A més de contribuir al benestar financer dels nostres clients, el nostre propòsit és **donar suport al progrés de tota la societat**. Som una entitat detallista arrelada allà on treballem i, per això, ens sentim participants del progrés de les comunitats on desenvolupem el nostre negoci. Contribuïm al progrés de la societat:

- canalitzant de forma eficaç i prudent l'estalvi i el finançament i garantint un sistema de pagaments eficient i segur,
- mitjançant la inclusió i l'educació financera, la sostenibilitat mediambiental, el suport a la diversitat, amb els programes d'ajudes a l'habitatge o promovent el voluntariat corporatiu,
- i, per descomptat, a través de la nostra col·laboració amb l'Obra Social de la Fundació Bancària “la Caixa”, el pressupost de la qual s'alimenta en part dels dividends que Criteriacaixa cobra per la seva participació en CaixaBank. Una part significativa d'aquest pressupost es canalitza a necessitats locals identificades des de la xarxa d'oficines de CaixaBank a Espanya i de BPI a Portugal.

LA NOSTRA MISSIÓ

Contribuir al **benestar financer** dels nostres clients i al **progrés de tota la societat**

ELS NOSTRES VALORS

Qualitat

Compromís
social

Confiança

LA NOSTRA CULTURA

Les persones,
primer

L'agilitat, la
nostra actitud

La col·laboració, la
nostra força

LA NOSTRA VISIÓ ESTRATÈGICA

Grup financer **líder i innovador**, amb el millor **servei al client** i referent en **banca socialment responsable**

CLIENTS

- Ser referent
- Relació basada en la proximitat i la confiança
- Excel·lència en el servei
- Proposta de valor per a cada segment
- Aposta per la innovació

ACCIONISTES

- Generació de valor a llarg termini
- Oferir una rendibilitat atractiva
- Relació propera i transparent

SOCIETAT

- Maximitzar l'aportació a l'economia del país
- Establir relacions estables i de confiança amb l'entorn
- Contribuir a la resolució dels reptes socials més urgents
- Transició cap a una economia baixa en carboni

EMPLEATS

- Garantir el seu benestar
- Contribuir al seu desenvolupament professional
- Fomentar la diversitat, igualtat d'oportunitats i conciliació
- Preponderància de criteris meritocràtics

MODEL DE BANCA UNIVERSAL

Socialment responsable, que cobreix totes les necessitats financeres i asseguradores

Comportament responsable i ètic

La **Política de Responsabilitat Social Corporativa** de CaixaBank, aprovada pel Consell d'Administració, el seguiment de la qual seguiment correspon a comitès de primer nivell de CaixaBank amb la involucració directa de l'Alta Direcció, estableix la base de l'actuació responsable i l'eficiència econòmica amb voluntat de compromís amb el desenvolupament socioeconòmic de les persones i el territori. Aquest compromís aporta valor afegit a l'Entitat i als seus grups d'interès i inclou tota la cadena de valor de l'organització: els factors econòmics i financers de l'activitat, la responsabilitat cap al medi ambient, la satisfacció dels clients, la creació de valor per part dels accionistes, les necessitats i aspiracions dels empleats, la relació amb proveïdors i col·laboradors i els seus efectes sobre les comunitats i els entorns en què és present.

En aquest marc, el Pla de Banca Socialment Responsable de CaixaBank, basat en els criteris ASG (Ambient, Societat i Governança) – ESG (per les seves sigles en anglès), té 5 eixos alineats amb el Pla Estratègic 2019-2021 i té com a prioritat estratègica ser referents en gestió responsable i compromís amb la societat.

El respecte als drets humans és part integral dels valors corporatius de CaixaBank i el mínim estàndard d'actuació per desenvolupar l'activitat empresarial de forma legítima. A aquest efecte, CaixaBank disposa d'una **Política de Drets Humans** i un **Codi Ètic i de Principis d'Actuació**, unes normes de nivell màxim dins l'escala jeràrquica de la normativa interna de l'Entitat, que han estat aprovats pel Consell d'Administració, s'inspiren en els principis de la Carta Internacional de Drets Humans de les Nacions Unides i la Declaració de l'Organització Internacional del Treball, entre altres estàndards ètics i de conducta, i estan disponibles al web corporatiu (www.caixabank.com).

CaixaBank treballa per entendre els impactes en els drets humans derivats de la seva activitat i es compromet a prevenir i a evitar contribuir als impactes negatius i, si cal, mitigar-los en la mesura del possible. Per a això fa processos periòdics de *due diligence* en matèria de drets humans (últim cop el 2016) i fa actualitzacions periòdiques de la Política vigent.

Durant el primer semestre del 2019 s'han actualitzat les polítiques següents:

- **Codi Ètic i Principis d'Actuació** (gener 2019).
- **Política Anticorrupció** (gener 2019).
- **Política de Gestió del Risc Mediambiental** (febrer 2019).
- **Principis de Compres i Codi de Conducta de Proveïdors** (maig 2019).

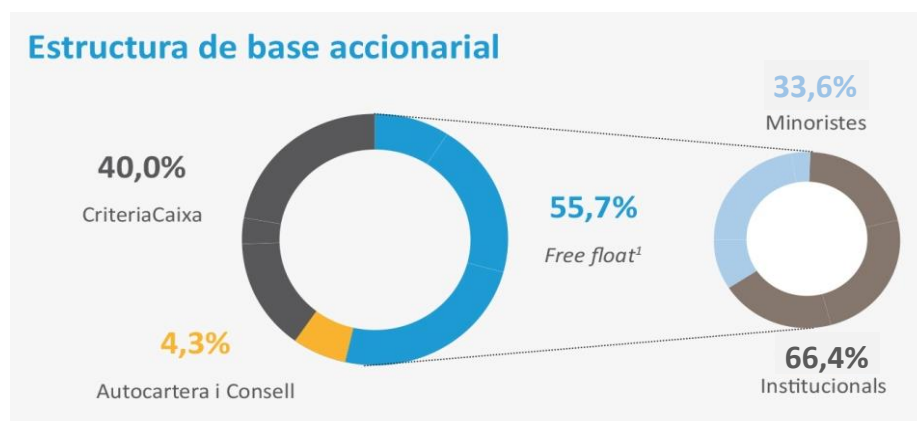
CaixaBank assumeix el **compromís de transparència** per facilitar als seus clients informació precisa, veraç i comprensible de les seves operacions, comissions i procediments per canalitzar reclamacions i resoldre incidències. Així mateix, CaixaBank posa a disposició dels seus accionistes tota la informació financera i corporativa rellevant.

CaixaBank aplica la directiva MiFID (Markets in Financial Instruments Directive), una directiva europea que regula la prestació de serveis d'inversió i, per tant, afecta directament la forma en què l'entitat informa els seus clients o potencials clients, els assessora o els ven productes financers. Així mateix, aplica l'Ordre/ECC/2316/2015, relativa a obligacions d'informació i classificació de productes financers.

Amb la finalitat de vetllar pel manteniment de la confiança dels accionistes, els clients i l'entorn d'operacions de CaixaBank, es configuren al voltant del Consell d'Administració diversos comitès d'alt nivell, les activitats dels quals són clau per garantir que els processos interns contribueixin a reforçar l'actuació íntegra, responsable i transparent de l'Entitat. Sota la seva gestió, s'atorguen les autoritzacions per a la comercialització de productes i serveis nous una vegada conculsa l'anàlisi de les característiques, els riscos associats i l'adequació al públic i a la normativa de transparència i de protecció del client.

Estructura accionarial

El 30 de juny del 2019, el capital social de CaixaBank està representat per 5.981.438.031 accions d'1 euro de valor nominal cadascuna, pertanyents a una sola classe i sèrie, amb drets polítics i econòmics idèntics i representades en anotacions en compte. Aquest capital social es distribueix de la manera següent:

[1] Nombre d'accions disponibles per al públic, calculat com el nombre d'accions emeses menys les accions de l'autocartera, els Consellers i els accionistes amb representació al Consell d'Administració.

Per trams en nombre d'accions, la distribució de l'accionariat i capital social seria la següent:

Tram d'accions	Accionistes ¹	Accions ¹	Capital Social
de 1 a 499	257.127	53.445.007	0,9%
de 500 a 999	115.055	82.153.719	1,4%
de 1.000 a 4.999	172.984	373.176.168	6,2%
de 5.000 a 49.999	43.129	483.662.431	8,1%
de 50.000 a 100.000	817	55.785.414	0,9%
més de 100.000 ²	569	4.933.215.292	82,5%
Total	589.681	5.981.438.031	100%

[1] En relació amb les accions dels inversors que operen a través d'una entitat custòdia situada fora del territori espanyol, es computa com a accionista únicament l'entitat custòdia, que és qui apareix inscrita en el registre d'anotacions en compte corresponent.

[2] Inclou la participació d'autocartera.

Política de dividendes

De conformitat amb l'actualització de la política de dividendes aprovada pel Consell d'Administració el 31 de gener de 2019, la remuneració a l'accionista es farà a partir del 2019 mitjançant el pagament d'un únic dividend en efectiu, que s'abonarà després del tancament de l'exercici, aproximadament el mes d'abril. En línia amb el Pla Estratègic 2019-2021, CaixaBank reitera la seva intenció de remunerar els seus accionistes distribuint un import en efectiu superior al 50% del benefici net consolidat, i fixa l'import màxim que s'ha de distribuir amb càrrec a l'exercici 2019 en el 60% del benefici net consolidat.

La política de dividendes de CaixaBank compleix les condicions establertes pel BCE en la recomanació que va publicar el 10 de gener del 2019, amb la qual cosa no representa cap limitació per a l'Entitat.

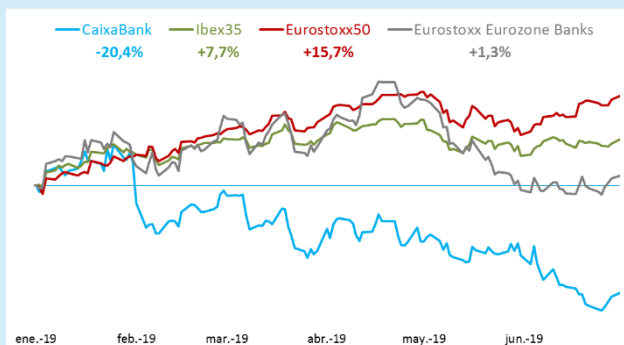
L'import total de la remuneració a l'accionista corresponent al resultat de l'exercici 2018 ha estat de 17 cèntims d'euro per acció, després d'abonar-se l'abril del 2019 un dividend complementari en efectiu per un import de 10 cèntims per acció. L'import total abonat equival al 51% del benefici net consolidat, en línia amb l'objectiu establert en el Pla Estratègic 2015-2018.

Remuneració accionista últims 12 mesos ¹	Capitalització borsària	Cotització a tancament del període	Accions en circulació
0,17 €/acció	15.053 M€, exclouent/ne autocartera	2,518 €/acció	5.978.254 milers d'accions, exclouent-ne autocartera

[1] 0,07 €/acció: dividend en efectiu a compte del 2018 (pagament el 05.11.18); 0,10 €/acció: dividend en efectiu a complementari 2018 (pagament el 15.04.19).

Evolució de l'acció el 2019

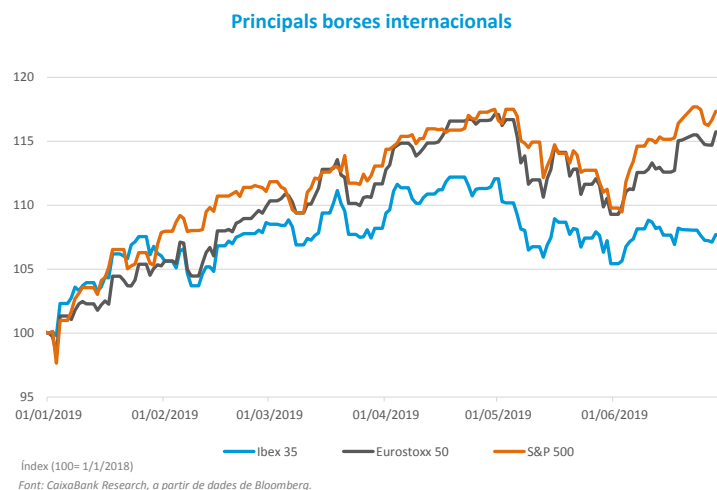
- La cotització de CaixaBank va tancar a 30 de juny de 2019 en 2,518 euros per acció i va cedir un 20,4% durant el semestre, marcat per la volatilitat en els mercats i pel fet que el BCE ha confirmat la prolongació de la seva política monetària acomodaticia. Els valors bancaris han acusat les expectatives de tipus d'interès baixos durant més temps i el selectiu europeu (Eurostoxx Banks) ha avançat un 1,3 % durant el semestre, mentre que l'Ibex 35 bancs ha retrocedit un 2,7 % dins el mateix període. Per la seva banda, els índexs generals han mostrat una millor resistència (Ibex 35 +7,7% i Eurostoxx 50 +15,7%).

Entorn i estratègia

Context econòmic

Després d'un final del 2018 marcat per les turbulències financeres, el primer semestre del 2019 ha comportat una successió de períodes de calma seguits d'episodis de repunt de la volatilitat. Concretament, en el tram inicial de l'any es va imposar un optimisme més gran entre els inversors, sustentat en el que semblava una reconducció de les tensions comercials entre els EUA i la Xina i en el fre en l'enduriment de la política monetària dels principals bancs centrals. No obstant això, el sentiment va virar bruscament amb la ruptura de les negociacions comercials entre els EUA i la Xina i l'amenaça d'imposició de nous aranzels i altres barreres al comerç. Així, en el seu segon tram, el semestre s'ha caracteritzat per un repunt de la volatilitat i l'aversion al risc, fins al punt de portar els principals bancs centrals a apuntar una política monetària més acomodaticia de cara al tram final de l'any per donar suport a l'entorn financer.

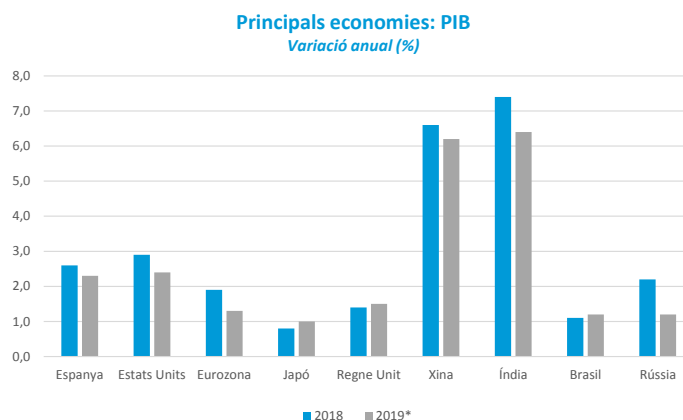

En aquest context, durant el primer semestre l'economia mundial ha avançat a un ritme més suau (3,2% estimat, en comparació amb el 3,5% del segon semestre del 2018), llastada per la volatilitat financera més elevada i el deteriorament de la confiança provocat per les tensions comercials. A això, a més, se li han sumat una sèrie d'elements de caràcter idiosincràtic en economies avançades clau (sobretot a Europa). No obstant això, tot i aquest entorn menys favorable, les xifres de creixement de les principals economies internacionals han estat raonablement bones. Així, entre les economies emergents, la Xina va presentar unes dades de creixement favorables (6,4% durant el primer trimestre del 2019, la mateixa xifra que durant el quart trimestre del 2018). Això contrasta amb diferents indicadors, especialment els relacionats amb exportacions, importacions i producció manufacturera, que suggereixen que el clima de tensions comercials hauria erosionat l'acompliment dels sectors exterior i industrial, tot i que aquest llast s'hauria vist compensat per diferents mesures d'estímul implementades per les autoritats en els camps de la política fiscal i monetària.

Per part seva, entre les economies avançades, ha destacat la robustesa dels EUA, amb un avenç del PIB en el conjunt del semestre que probablement acabarà sent només lleugerament inferior al 2,9% del 2018. Aquesta és una economia que continua combinant un mercat laboral amb plena ocupació amb unes pressions inflacionistes contingudes. En canvi, la zona euro ha ofert una nota més dissonant i ha mantingut un ritme de creixement només moderat (lleugerament per sobre de l'1%), llastada per factors transitoris (moderació del comerç internacional, incertesa política global i interna i disruptcions productives en el sector de l'automòbil). A més, la persistència d'aquests llastos temporals, entre els quals també cal destacar la prolongació de la incertesa al voltant del Brexit al Regne Unit (la data de sortida es va posposar del 31 de març al 31 d'octubre del 2019, davant la incapacitat del Parlament britànic d'aprovar un acord de sortida de la UE), juntament amb la intensificació de les tensions comercials i la volatilitat financera en els trams finals del semestre, van portar el BCE a posposar la data orientativa per a la primera pujada de tipus fins a mitjan 2020. A més, per dotar la zona euro de més resiliència, el BCE també va anunciar una nova ronda d'injeccions de liquiditat al sistema financer (les conegudes com a TLTRO, que començaran el setembre del 2019 i s'emetraran amb un venciment de 2 anys a un cost que fluctuarà entre el tipus d'interès de la facilitat de dipòsits i el de les operacions de refinançament a curt termini).

En canvi, les economies espanyola i portuguesa han esquivat millor que els seus socis la desacceleració de l'economia global. En concret, el PIB d'Espanya va avançar un sòlid 2,4% durant el primer trimestre del 2019 (2,3% durant el quart trimestre del 2018) i els indicadors suggereixen que hauria mantingut un ritme semblant durant el segon trimestre. Així mateix, el PIB de Portugal va registrar un creixement de l'1,8% el primer trimestre del 2019 (1,7% durant el quart trimestre del 2018) i les dades d'activitat disponibles apunten a la continuïtat d'aquests ritmes de creixement. En tots dos casos, tanmateix, aquestes bones xifres són fruit d'un contrast entre el sòlid compliment de la demanda interna, ben recolzada en el dinamisme dels mercats laborals propis i la inversió, i un deteriorament de la contribució del sector exterior al creixement de principis d'any ençà, moderat a Espanya i una mica més accentuat en el cas de Portugal.

Pel que fa a la resta d'any, les projeccions de CaixaBank Research apunten que l'economia mundial continuarà creixent a un ritme una mica superior al 3%, en un entorn marcat per la convergència d'economies clau, com els EUA i la Xina, cap a taxes de creixement més sostenibles. No obstant això, els factors de risc que s'han intensificat durant els últims trimestres, sobretot els de naturalesa geopolítica, possiblement continuaran planejant sobre l'escenari. En aquest sentit, el juny passat els bancs centrals van indicar que, si es prolonga el clima d'incertesa, ajustaran la seva política monetària per reforçar l'entorn financer i econòmic. En particular, aprofitant el marge que li donen unes pressions inflacionistes contingudes, la Fed podria reduir una o dues vegades els seus tipus d'interès de referència durant l'últim tram de l'any, amb l'objectiu de contrarestar l'impacte de les incerteses globals mitjançant un entorn financer més acomodatí.

Nota: *Previsió de CaixaBank Research.
Font: CaixaBank Research.

Així mateix, a Europa el BCE podria respondre a la prolongació de les incerteses amb rebaixes del tipus d'interès de la facilitat de dipòsits i posposant novament la data orientativa per a la primera pujada de tipus. Totes aquestes mesures, sumades a la nova ronda d'injeccions de liquiditat que s'iniciarà el setembre, contribuirien a donar més resiliència a l'entorn econòmic i financer europeu. I és que, encara que s'espera que la zona euro mantingui un ritme d'avenç moderat però sostingut durant el que queda d'any (pròxim a l'1,5%, en línia amb el segon semestre del 2018), es podrien afegir diferents fonts d'incertesa política interna al llarg que les tensions comercials globals ja han exercit sobre el seu escenari econòmic. D'una banda, destaquen les tensions entre la Comissió Europea i Itàlia al voltant de la política fiscal transalpina. Tot i que s'espera que el Govern italià no aplicarà polítiques obertament disruptives que puguin derivar en una crisi financera més greu, les tensions probablement es mantindran latents. D'altra banda, ha quedat clar que al Parlament del Regne Unit hi ha una majoria contrària a una ruptura desordenada amb la UE, però les dificultats per aprovar un acord de sortida mantenen obert un ampli ventall de possibilitats (des d'unes eleccions generals a un segon referèndum, passant per l'aprovació de l'acord de sortida).

En aquest entorn, l'economia espanyola mantindrà ritmes de creixement moderadament per sobre del 2% (clarament superiors a la mitjana europea), encara que en cotes inferiors a les observades els anys anteriors (en gran mesura, perquè han minvat els vents de cua temporals). Davant del fort acompliment que continua exhibint el mercat laboral i la continuïtat d'un entorn de tipus d'interès baixos, la demanda interna es mantindrà com el motor principal del creixement, especialment per les contribucions del consum intern i de la inversió. Per part seva, és probable que la demanda externa, que s'ha vist penalitzada per les tensions comercials i el creixement més baix de la zona euro, mantingui una contribució modesta mentre aquests llastos continuïn pesant sobre l'entorn global.

Finalment, a Portugal es preveu que l'activitat continuï amb taxes de creixement semblants a les de la primera meitat de l'any (pròximes, però una mica inferiors, al 2%). De la mateixa manera que a Espanya, el creixement es basarà en el dinamisme de la demanda interna, mentre que s'espera que el sector exterior mantingui una contribució negativa, en part per l'estrebada importadora que està exercint la inversió durant els últims trimestres (una dinàmica que, tot i que pesa sobre el saldo exterior a curt termini, pot ser positiva per al potencial de creixement de l'economia lusitana a mitjà termini).

Context competitiu i social

L'entorn competitiu i social en què opera l'Entitat està caracteritzat per:

- **Entorn de tipus d'interès baixos**, però que preveiem que s'incrementin de forma gradual a mesura que el Banc Central Europeu vagi retirant els estímuls monetaris.
- **Recuperació dels volums de crèdit**, especialment a les llars.
- **Més demanda de productes d'estalvi a llarg termini**, com les assegurances d'estalvi o els plans de pensions, davant les creixents necessitats de planificació financera.
- **Innovació digital**, que transforma les relacions amb els clients i que ofereix noves oportunitats per ser una organització més ràpida, eficient i flexible. En aquest entorn, sorgeixen noves propostes de valor i nous *players* que cerquen desagregar la cadena de valor i creix la importància de la ciberseguretat i la protecció de dades.
- **Increment de la competència de nous entrants: *fintechs* i *agile Banks***, així com competència des de *global asset managers* i *bigtechs* amb potencial disruptiu en termes de competència o serveis. Possibilitat d'impactes per desagregació i desintermediació de la cadena de valor, impacte en marges i vendes associades i competència amb entitats més àgils, flexibles i amb una estructura de costos molt lleugera; tot això pot quedar agreujat en funció de l'evolució de les exigències regulatòries a les quals es puguin veure subjectes.
- **Sensibilitat creixent per una gestió empresarial responsable** per part dels clients i la societat, que valoren cada vegada més les empreses i entitats amb un compromís social i mediambiental ferm. Per al sector bancari, destaquen també els àmbits d'inclusió i educació financera i la importància d'una cultura de control i de compliment en un context d'elevada litigiositat.

En aquest entorn, CaixaBank treballa per oferir la millor experiència per qualsevol canal i amb un servei d'alt valor afegit. Volem seguir sent el primer banc a Espanya, a la vegada que estenem amb BPI el nostre model de negoci a Portugal, on hi ha un clar recorregut de creixement.

Context regulatori

La participació activa de la indústria en el desenvolupament dels estàndards de regulació i supervisió és summament important per contribuir a un marc regulador sòlid i robust, així com per impulsar la consistència, convergència i harmonització de la regulació i la cultura supervisora tant a escala europea com internacional. En aquest sentit, CaixaBank participa en els processos reguladors i legislatius rellevants per al sector financer i bancari en l'àmbit nacional, europeu i global, amb la involucració activa de l'Alta Direcció en la monitorització de les propostes de regulació i en la definició de l'estratègia i del posicionament de l'Entitat davant d'aquestes.

CaixaBank comparteix amb les autoritats públiques les seves opinions sobre els processos regulatoris a través de papers de posició i documents d'anàlisi d'impacte, bé a petició d'aquestes o per iniciativa pròpia, i comparteix, generalment, les seves opinions a través de diferents associacions després de consensuar la posició del sector. En aquest sentit, CaixaBank és membre d'una gran varietat d'associacions de la indústria, per bé que en l'àmbit bancari bona part de la seva activitat es canalitza a través de la CECA (Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvis) a escala nacional, de l'ESBG (European Savings and Retail Banking Group) a escala europea i de l'IIF (Institute of International Finance) a escala global. Banco BPI, per part seva, és membre de l'APB (Associação Potuguesa de Bancos), que al seu torn és membre de l'EBF (European Banking Federation). En l'àmbit d'assegurances, destaca la participació en l'Insurance Europe (The European insurance and reinsurance federation) i el CFO Forum (The European Insurance CFO Forum).

Durant el primer semestre del 2019, seguint les tendències del 2018, les fites principals de l'agenda regulatòria i el seu impacte per al grup es desenvolupen a escala europea en els àmbits prudencial i de resolució bancària, com a part dels pilars fonamentals de la Unió Bancària, així com en la regulació d'aspectes relacionats amb la protecció del consumidor i l'inversor i amb els reptes que planteja la transformació digital. En el pla nacional, destaca la regulació d'aspectes relacionats amb la protecció del consumidor i l'inversor. En particular, la tramitació de la llei reguladora dels contractes de crèdit immobiliari.

 Protección al consumidor y transparencia	 Estabilidad financiera y fortalecimiento del sector financiero	 Innovación y digitalización	 Fiscalidad
<ul style="list-style-type: none"> • Directiva reguladora de los contratos de crédito inmobiliario (MCD), • Directiva de Cuentas de Pago Básicas (PAD) • Directiva de Servicios de Pago (PSD2) • Reglamento General de Protección de Datos • Directiva de mercados financieros / Reglamento (MiFID 2 / MiFIR) • Reglamento de Benchmarks (BMR) • Normas Internacionales de Contabilidad (IFRS) • Reglamento de privacidad en las comunicaciones electrónicas (ePrivacy) 	<ul style="list-style-type: none"> • Directiva de Recuperación y Resolución Bancarias (BRRD) • Directiva y Reglamento de Requerimientos de Capital (CRD IV / CRR) • Segundo informe de progreso sobre la reducción de los NPLs en Europa • Plan de Acción sobre finanzas Sostenibles • Bonos Garantizados Europeos • Directiva de prevención del blanqueo de capitales • Financiación del terrorismo (AMLD 4) • Reglamento de Benchmarks (BMR) • Normas Internacionales de Contabilidad (IFRS) 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan de Acción FinTech • Sandbox regulatorio español • Directrices de EBA sobre externalización al Cloud • Iniciativas sobre proveedores de servicios de crowdfunding • Reglamento de privacidad en las comunicaciones electrónicas (ePrivacy) 	<ul style="list-style-type: none"> • Anteproyectos de Ley de octubre de 2018 sobre el Impuesto sobre Transacciones Financieras • Impuesto sobre determinados Servicios Digitales • Medidas de prevención y Lucha con el Fraude Fiscal.

Pla Estratègic 2019-2021

CaixaBank ha assolit amb èxit els objectius del Pla Estratègic 2015-2018, entre els quals destaquen les fites següents:

- **el reforç del lideratge comercial a Espanya** partint d'un model de banca de proximitat, amb la millor oferta omnicanal i propostes de valor especialitzades i innovadores que cobreixen tots els segments;
- **l'adquisició de BPI**, el millor banc de Portugal el 2018 segons Euromoney;
- **l'increment de la rendibilitat fins a nivells que ja superen el cost de capital** gràcies a la millora dels ingressos *core*, a la contenció de les despeses d'exploració i al cost més baix del risc;
- **la millora de la qualitat del balanç i la reducció dels actius no estratègics**, fet que permet un focus més gran en el nostre negoci *core* a Espanya i Portugal; i
- **la desconsolidació prudencial del Grup CriteriaCaixa**, un procés que ha estat acompanyat d'un reforç significatiu del govern corporatiu del banc.

Després de concloure el Pla 2015-2018, el Grup inicia un nou Pla Estratègic 2019-2021 amb la visió de **ser un grup financer líder i innovador, amb el millor servei al client i referent en banca socialment responsable**. **Cinc línies estratègiques:**

Oferir la millor experiència al client

El Pla planteja una acceleració ambiciosa de la transformació digital per orientar-nos més al client i adaptar-nos als seus nous comportaments. L'objectiu és oferir la millor experiència per qualsevol canal, conscients de l'actual preferència majoritària per l'omnicanalitat. Per aconseguir-lo, s'estableixen, entre d'altres, les palanques següents:

- **Seguir transformant la xarxa de distribució** per oferir més valor al client: el model d'oficina urbana *Store* es consolida (augment fins a un mínim de 600 sucursals el 2021) i es potencia el model d'AgroBank en l'àmbit rural (més de 1.000 oficines en poblacions de menys de 10.000 habitants). La reconfiguració mantindrà l'Entitat a prop dels clients, alhora que millorarà l'eficiència comercial, la productivitat i el servei.
- **Intensificar el model d'atenció remota i digital:** impuls al model *inTouch* i oportunitat per seguir creixent en *imaginBank* i en els serveis d'alt valor oferts a través dels nostres canals digitals.
- **Continuar estenent la nostra oferta de productes/serveis:** seguirem ampliant el nostre ecosistema per cobrir totes les necessitats financeres i asseguradores dels nostres clients, a través de nous productes i serveis bancaris i no bancaris.
- **Segmentació i revisió dels *customer journeys*:** optimització de processos i usabilitat per oferir la millor experiència de client per qualsevol canal que aquest triï.

Accelerar la transformació digital per ser més eficients i flexibles

L'entorn actual i les noves tecnologies ofereixen noves oportunitats (com ara el *blockchain*, la intel·ligència artificial o l'ús del *cloud*), que ens permetran ser un banc més ràpid, eficient i flexible. Les prioritats principals d'aquesta línia se centren a:

- **Reduir el *time-to-market*** del llançament de nous productes.
- **Potenciar l'eficiència** en processos de *backoffice*.
- Aprofitar el **potencial** que el **Big Data** ofereix a tota l'organització.
- Continuar millorant la **flexibilitat, l'escalabilitat i l'eficiència de les nostres infraestructures**, incloent-hi més ús del *cloud*, l'evolució de l'arquitectura, l'extensió de l'ús de metodologies *agile* i la inversió continuada en ciberseguretat.

Potenciar una cultura centrada en les persones, àgil i col·laborativa

L'objectiu d'aquesta línia estratègica és reforçar la cultura corporativa i mantenir les persones al centre de l'organització. El nou pla continuarà **afavorint el talent** –assegurant que pugui desenvolupar el seu potencial mitjançant meritocràcia, diversitat i *empowerment*–, definirà i desplegarà la millor **proposta de valor per als empleats** –millorant l'experiència de l'empleat– i promourà els atributs d'**agilitat i col·laboració**. Entre altres iniciatives, destaquen:

- La simplificació de processos i estructures per ser més àgils i transversals i ser més a prop del client.
- El foment de la col·laboració i la comunicació horitzontal.
- L'augment dels equips amb metodologia de treball *agile*.
- Premiar i fomentar la innovació.

Generar una rendibilitat atractiva per als accionistes, mantenint la solidesa financera

L'objectiu per al Pla 2019-2021 és **sostenir una rendibilitat elevada** –fins i tot en un entorn de tipus estables– i mantenir un balanç sòlid. S'espera assolir un retorn sobre capital tangible (ROTE) superior al 12% el 2021, partint de les palanques següents:

- Millora dels ingressos *core*, fonamentada en els motors següents:
 - Assegurances i estalvi a llarg termini, negocis amb elevat potencial de creixement.
 - Finançament al consum, oferint al client solucions àgils.
 - Crèdit a empreses, acompanyant les empreses en el seu creixement.
 - Mitjans de pagament: el nostre lideratge genera oportunitats de creixement per l'augment del comerç electrònic.
 - BPI: oportunitat de replicar el model de CaixaBank a Portugal.
- Elevat esforç inversor i de transformació, que permet augmentar el servei prestat i la productivitat.
- Reducció d'actius problemàtics: forta reducció de préstecs dubtosos, que situa la taxa de morositat en <3% el 2021.
- Reforç de la solidesa financera: s'espera que la ràtio de capital CET1 *fully loaded* estigui al voltant de 12% i, a més, es constituirà un *buffer* transitori durant el proper trienni d'uns 100 punts bàsics per absorbir els potencials impactes reguladors futurs.

La rendibilitat més elevada, juntament amb el manteniment de la solidesa financera, permetrà sostenir una política de dividends atractiva per als nostres accionistes (>50% de *payout* en efectiu).

Ser referentes en gestión responsable i compromís amb la societat

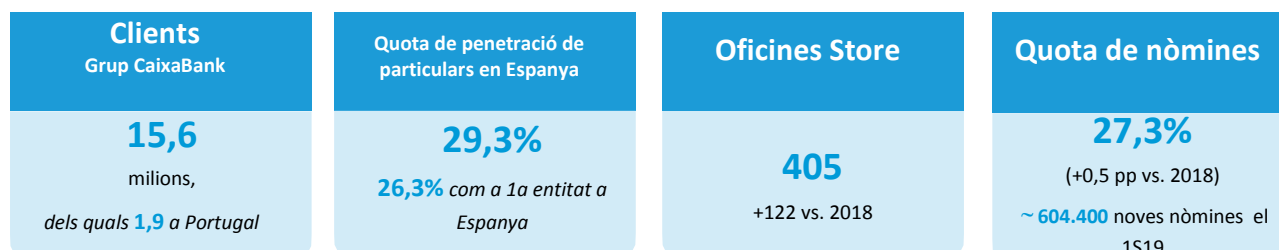
CaixaBank vol ser la referència del sector en banca socialment responsable, **reforçant la gestió responsable del negoci** (amb èmfasi en la transparència amb els clients), **assegurant les millors pràctiques en control intern i govern corporatiu** i mantenint el nostre **compromís amb la societat**. Les prioritats del Pla de Banca Socialment Responsable són:

- Reforçar la cultura de transparència amb els clients.
- Disposar de l'equip més divers i preparat.
- Mantenir el compromís amb la inclusió financera.
- Fomentar el finançament responsable i sostenible.
- Impulsar la cultura financera.

Fites del primer semestre del 2019

Experiència del client

- CaixaBank, escollit **Millor Banc a Espanya 2019** per *Euromoney*. CaixaBank ha rebut aquest guardó per cinquena vegada els últims vuit anys. També ha rebut aquest guardó per part de *Global Finance* per cinquè any consecutiu.
- Global finance* també reconeix CaixaBank com el **Millor banc d'Europa Occidental**, valorant factors com el creixement, la solidesa financera i la innovació dels productes.

Innovació i digitalització

- CaixaBank, escollit **Millor Transformació Bancària a Europa el 2019** per *Euromoney*.
- Global Finance reconeix CaixaBank com el **banc més innovador d'Europa Occidental**.
- El passat 23 de maig del 2019, el Consell d'Administració va acordar **la constitució de la Comissió d'Innovació, Tecnologia i Transformació Digital** com a comissió assessora del Consell d'Administració.

La Comissió assistirà el Consell d'Administració de CaixaBank en tots els assumptes relacionats amb la innovació tecnològica i la transformació digital, així com en el seguiment i l'anàlisi de les tendències i innovacions que, en aquest àmbit, puguin afectar l'estratègia i el model de negoci de CaixaBank.

- Primera entitat financera del món a oferir als seus clients la possibilitat de fer reintegraments als seus caixers automàtics mitjançant reconeixement facial i sense haver d'introduir el PIN. Basat en tecnologia biomètrica, ofereix una millor experiència a l'usuari i més seguretat en les operacions.

Gestió de persones

- CaixaBank va acordar amb els representants sindicals dels treballadors un **pla que comportarà 2.023 extincions indemnitzades**. Els representants dels treballadors també van acordar altres mesures que permeten més flexibilitat laboral, que inclouen un horari d'obertura més ampli, una reorganització geogràfica de la força laboral, un increment de fins a set-cents en el nombre de sucursals "Store" i "Business Bank", un increment de fins a dos mil en el nombre d'empleats assignats al model de servei remot "inTouch" i una reestructuració dels acords laborals relatius a la xarxa rural amb l'objectiu de millorar la seva flexibilitat i eficiència, entre altres mesures de flexibilitat laboral.

L'impacte en el compte de resultats del segon trimestre puja a -978 milions d'euros bruts. Les sortides començaran el juliol i es produiran majoritàriament durant el tercer trimestre del 2019, amb el reflex consegüent en estalvi de costos (estalvi aproximat de 200 milions d'euros anuals). Les dades anteriors són coherents amb els objectius financers establerts en el Pla Estratègic 2019-21.

- CaixaBank entra a formar part de l'**Índex d'Igualtat de Gènere de Bloomberg 2019**, que distingeix aquelles companyies compromeses amb la transparència en els informes sobre gènere i amb el foment de la igualtat entre dones i homes en l'àmbit laboral.

Sostenibilitat

- CaixaBank, escollit **Millor Banca Responsable a Europa el 2019** per *Euromoney*.
- Merco situa CaixaBank com **la primera entitat del sector financer espanyol en responsabilitat empresarial i govern corporatiu el 2018**.
- L'organització internacional CDP (Carbon Disclosure Project) reconeix CaixaBank com una de les empreses líders contra el canvi climàtic**. CaixaBank ha rebut la qualificació A-, cosa que la converteix en l'entitat financera espanyola més ben valorada i l'única inclosa en les categories més altes. Aquest reconeixement consolida CaixaBank com una empresa líder a escala nacional i internacional pel seu ferm compromís amb la prevenció i la mitigació del canvi climàtic.
- MicroBank presenta una **línia de finançament adreçada exclusivament a l'empresa social**. Aquesta línia, que té el suport de la Unió Europea, permetrà oferir préstecs sense necessitat d'aportar garanties a empreses de l'economia social a tot Espanya durant els pròxims dos anys.
- CaixaBank posa a disposició del sector agrari cent milions d'euros per a energies renovables**. La línia de finançament s'adreça a clients del sector que inverteixen en sistemes de renovables per a l'autoconsum.
- CaixaBank emet la primera Carta de Crèdit Verd del mercat europeu** a Acciona Energia per valor de 129 milions de dòlars.
L'operació, articulada com a crèdit documentari d'importació, es va fer servir en la compra de mòduls per al subministrament d'un parc fotovoltaic a Mèxic. Es tracta de la primera qualificació verda i de sostenibilitat que s'emet per a un instrument d'aquestes característiques.
- Colonial signa amb CaixaBank un préstec sostenible**. El préstec, de 75 milions d'euros i amb venciment el juliol del 2024, vincula les seves condicions a l'impacte de les polítiques de sostenibilitat de la companyia, verificat per part d'índexs realitzats per entitats independents.

Resultats i informació financera

La informació inclosa en aquest apartat es presenta amb criteris de gestió i amplia la que contenen les notes dels comptes semestrals consolidats del període gener-juny de 2019.

Segmentació de negocis

En aquest apartat es presenta la informació financera dels diferents segments de negoci del Grup CaixaBank. Després de la venda del 80% del negoci immobiliari el desembre del 2018, a partir del 2019 el negoci immobiliari non core deixa de tenir un informe per separat i s'integren en el negoci Bancari i Assegurances els actius immobiliaris restants, llevat de la participació en Coral Homes, que s'incorpora al negoci de participacions. A efectes comparatius, la informació de 2018 es presenta agregant els dos segments.

D'aquesta manera, el Grup queda configurat en els segments de negoci següents:

- **Bancari i Assegurances:** recull els resultats de l'activitat bancària, d'assegurances i de gestió d'actius efectuada pel Grup essencialment a Espanya, així com la gestió de liquiditat, ALCO, el finançament a la resta de negocis i les activitats corporatives de tot el Grup. Inclou, també, els negocis adquirits per CaixaBank a BPI durant el 2018 (assegurances, gestió d'actius i targetes).
- **Participacions:** el negoci recull essencialment els ingressos per dividendes i/o mètode de la participació nets del cost de finançament de les participacions, així com els resultats d'operacions financeres a Erste Group Bank, Telefónica, Repsol, BFA i BCI. Des de l'1 de gener del 2019, s'incorpora a aquest segment la participació del 20% en Coral Homes després de la venda del negoci immobiliari a finals de desembre del 2018. També inclou impactes significatius en resultats d'altres participacions rellevants en l'àmbit de la diversificació sectorial, incorporades en les últimes adquisicions del Grup a Espanya o consolidades a través de BPI.

Inclou la participació de BFA, la qual, després de reestimar la influència significativa al tancament del 2018, es classifica com a Actius financers a valor raonable amb canvis en un altre resultat global, i la participació en Repsol, fins a finalitzar la seva venda durant el segon trimestre del 2019.

- **BPI:** recull els resultats del negoci bancari intern de BPI. El compte de resultats inclou la reversió dels ajustos derivats de la valoració raonable dels actius i passius en la combinació de negocis i exclou els resultats i les magnituds de balanç associats als actius de BPI assignats al negoci de participacions (essencialment BFA i BCI), esmentats anteriorment.

Les despeses d'explotació dels segments de negoci recullen tant les directes com les indirectes, assignades segons criteris interns d'imputació.

En l'exercici 2019, l'assignació de capital al negoci de Participacions s'ha adaptat al nou objectiu corporatiu de capital del Grup, que és el de mantenir una ràtio regulatòria Common Equity Tier 1 (CET1) del 12%, i té en compte tant el consum de recursos propis per actius ponderats per risc al 12% (11% el 2018) com les deduccions aplicables.

L'assignació de capital a BPI es correspon amb la visió subconsolidada, és a dir, considerant els recursos propis de la filial. El capital consumit a BPI per les participades assignades al negoci de participacions s'assigna de forma consistent a aquest últim negoci.

La diferència entre el total de fons propis del Grup i el capital assignat a la resta de negocis s'atribueix al negoci bancari i d'assegurances, que engloba les activitats corporatives del Grup.

Resultats

en milions d'euros	1S18	1S19 (segmentació per negocis)			
	Grup	Grup	Bancari i assegurances	Participacions	BPI
Marge d'interessos	2.432	2.478	2.350	(72)	200
Ingressos per dividends i resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	624	370	107	252	11
Comissions netes	1.293	1.248	1.121	-	127
Guanyos / pèrdues per actius i passius financers i altres	293	261	205	50	6
Ingressos i despeses emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	282	264	264	-	-
Altres ingressos i despeses d'explotació	(270)	(176)	(158)	-	(18)
Marge brut	4.654	4.445	3.889	230	326
Despeses d'administració i amortització recurrents	(2.304)	(2.408)	(2.174)	(2)	(232)
Despeses extraordinàries	(8)	(978)	(978)	-	-
Marge d'explotació	2.342	1.059	737	228	94
Pèrdues per deteriorament d'actius financers	(248)	(204)	(243)	-	39
Altres dotacions de provisions	(283)	(91)	(91)	-	-
Guanyos / pèrdues en baixa d'actius i altres	(70)	(38)	(40)	-	2
Resultat abans d'impostos	1.741	726	363	228	135
Impost sobre societats	(401)	(104)	(68)	1	(37)
Resultat després d'impostos	1.340	622	295	229	98
Resultat atribuït a interessos minoritaris i a activitats interrompudes	42	-	-	-	-
Resultat atribuït al Grup	1.298	622	295	229	98
<i>Ràtio d'eficiència</i>	53,1%	67,0%			
<i>Ràtio d'eficiència sense despeses extraordinàries</i>	53,0%	55,4%			
<i>ROE</i>	8,6%	4,9%			
<i>ROTE</i>	10,5%	6,0%			
<i>ROA</i>	0,6%	0,3%			
<i>RORWA</i>	1,4%	0,8%			

El resultat atribuït se situa en 622 milions d'euros durant el primer semestre del 2019, un -52,1% respecte al 2018, marcat essencialment perquè el 2019 s'ha registrat l'acord laboral (+0,7% sense aquest efecte).

El marge brut se situa en 4.445 (-4,5%) i la seva evolució es deu essencialment a la reducció dels resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació (-58,4%), com a conseqüència de la no atribució dels resultats de Repsol i BFA, i als resultats extraordinaris més baixos d'operacions financeres el 2019 (-10,9%).

D'altra banda, millora de l'epígraf **Altres ingressos i despeses d'explotació** gràcies a uns costos immobiliaris més baixos com a conseqüència de la venda del negoci immobiliari el 2018.

Les **despeses d'administració i amortització recurrents** creixen un 4,5%.

Les **pèrdues per deteriorament d'actius financers** es redueixen un 17,6% respecte a l'any anterior.

Registre, el 2018, de l'operació de recompra del 51% de ServiHabitat, que va donar lloc a un resultat negatiu de -204 milions d'euros (-152 registrats en Altres dotacions a provisions i -52 en Guanyos / pèrdues en baixa d'actius i d'altres), que expliquen l'evolució interanual d'aquests epígrafs.

Marge d'interessos

El **marge d'interessos** del primer semestre puja a 2.478 milions d'euros (+1,9% respecte al mateix període del 2018), afectat principalment per l'increment dels ingressos del crèdit i els costos més baixos de finançament retail i institucional.

Aquest creixement es deu a:

- Ingressos del crèdit superiors, principalment per un increment del volum i el manteniment dels tipus en un entorn de tipus d'interès negatius.
- Gestió del finançament detallista, que suposa una reducció del cost per la cancel·lació del deute subordinat *retail* el juny del 2018 i la reducció de 4 punts bàsics en el cost de l'estalvi a venciment.
- Estalvi en els costos del finançament institucional pel preu més baix i el volum més gran de la cartera de renda fixa, que compensa la caiguda del tipus.
- Millor aportació del negoci assegurador (productes d'estalvi).

en milions d'euros	1S18		1S19		Variació R/C	
	Saldo mitjà	Tipus %	Saldo mitjà	Tipus %	Per: tipus interès	Per: volum
Intermediaris financers	19.981	0,87%	27.730	0,66%	(20,9)	24,9
Cartera de crèdits (a)	208.228	2,28%	211.798	2,27%	(7,2)	40,2
Valors representatius de deute	33.766	1,09%	37.915	0,97%	(19,8)	19,8
Altres actius amb rendiment	53.770	3,12%	58.341	2,96%	(42,8)	66,8
Resta d'actius	65.426	-	64.498	-	-	-
Total actius mitjans (b)	381.171	1,83%	400.282	1,78%	(90,7)	151,7
Intermediaris financers	44.533	0,42%	42.362	0,63%	(46,6)	6,6
Recursos de l'activitat detallista (c)	194.587	0,04%	210.016	0,03%	6,7	(0,7)
Emprèstits institucionals i valors negociables	27.720	0,98%	27.719	0,90%	10,8	0,2
Passius subordinats	6.763	1,93%	5.400	1,38%	18,6	9,4
Altres passius amb cost	63.404	2,17%	66.862	2,10%	21,9	(35,9)
Resta de passius	44.164	-	47.923	-	-	(6,0)
Total recursos mitjans (d)	381.171	0,54%	400.282	0,53%	11,5	(26,5)
Diferencial de la clientela (a-c)		2,24%		2,24%		
Diferencial del balanç (b-d)		1,29%		1,25%		

Per a la correcta interpretació s'han de tenir en compte els aspectes següents:

- D'acord amb la normativa comptable, els ingressos derivats de l'aplicació de tipus negatius s'imputen segons la seva naturalesa. La rúbrica d'intermediaris financers de l'actiu recull els interessos negatius dels saldos d'intermediaris financers del passiu, els més significatius dels quals són els ingressos de la TLTRO II. De forma simètrica, la rúbrica d'intermediaris financers del passiu recull els interessos negatius dels saldos d'intermediaris financers de l'actiu. Només el net entre ingressos i despeses de les dues rúbriques té significació econòmica.
- Els epígrafs "Altres actius amb rendiment" i "Altres passius amb cost" recullen principalment l'activitat asseguradora de vida estalvi del Grup.
- Els saldos de totes les rúbriques, llevat de "resta d'actius" i "resta de passius", corresponen a saldos amb rendiment/cost. A "resta d'actius" i "resta de passius" s'hi incorporen aquelles partides del balanç que no tenen impacte en el marge d'interessos, així com aquells rendiments i costos que no són assignables a cap altra partida.
- Fins al quart trimestre del 2018, les cobertures de tipus d'interès de BPI es registraven pel net dins l'epígraf "resta de passius". A partir del primer trimestre del 2019, s'ha homogeneïtzat el criteri de presentació amb els de la resta del Grup i s'imputen els impactes dins els epígrafs que recullen els elements coberts. L'impacte net global de les cobertures s'ha mantingut el 1T19 davant el 4T18, però la reclassificació ha tingut un impacte positiu en Estalvi a venciment i Resta de passius i negatiu en valors representatius de deute i crèdit a la clientela amb rendiment.

Comissions

Els **ingressos per comissions** se situen en 1.248 milions d'euros, -3,5% respecte al mateix període de l'exercici anterior.

- Les comissions bancàries, els valors i altres pugen a 719 milions d'euros (-3,0%). Inclouen ingressos d'operacions de valors, transaccionalitat, risc, gestió de dipòsits, mitjans de pagament i banca d'inversió.

L'evolució en relació amb el primer semestre de 2018 es veu afectada, entre d'altres, per un nombre més baix d'operacions singulars en banca d'inversió.

- Les comissions per comercialització d'assegurances disminueixen respecte al mateix període del 2018 (-10,4%) a causa de diferències temporals en el llançament de nous productes i ingressos singulars el 2018.
- Les comissions de fons d'inversió, carteres i SICAV se situen en 257 milions d'euros (-6,2%). En la seva evolució hi incideix, entre d'altres, la reducció del patrimoni mitjà gestionat a causa de l'evolució negativa dels mercats de finals del 2018.
- Les comissions per gestió de plans de pensions se situen en 105 milions d'euros (-2,6%). La seva evolució interanual està marcada, entre d'altres, per l'entrada en vigor a partir del segon trimestre del 2018 de la limitació de comissions en la gestió de plans de pensions.
- Evolució positiva de les comissions d'Unit Link durant l'any (+20,4%).

en milions d'euros	1S18	1S19
Comissions bancàries, valors i altres	742	719
Fons d'inversió, carteres i SICAV	274	257
Plans de pensions	107	105
Comercialització d'assegurances	123	110
Unit Link i d'altres ¹	47	57
Comissions netes	1.293	1.248

[1] Incorpora ingressos corresponents a Unit Link i renda vitalícia inversió flexible.

Ingressos de la cartera de participades

Els **resultats de les entitats valorades pel mètode de la participació** disminueixen 294 milions d'euros (-58,4%) respecte al mateix període de l'exercici anterior a causa, essencialment, de la no atribució el 2019 del resultat de BFA i Repsol (312 milions d'euros atribuïts el 2018). Excloent-ne aquest efecte, l'evolució d'aquest epígraf seria positiva (+9,4%).

en milions d'euros	1S18	1S19
Ingressos per dividendes	121	161
Entitats valorades pel mètode de la participació	503	209
Ingressos de la cartera de participades	624	370

Guanys / pèrdues per actius i passius financers i altres

El **resultat d'operacions financeres** se situa en 261 milions d'euros (-10,9%) i inclou, durant el segon trimestre, entre d'altres, la materialització de plusvàlues en actius de renda fixa.

El 2018 incloïa, a més, el registre de la revaloració de la participació de BPI en Viacer en el context de la seva desinversió i el resultat derivat de l'operativa de cobertures associades a les obligacions subordinades amortitzades anticipadament.

Ingressos i despeses emparats en contractes d'assegurances

Els **ingressos derivats de l'activitat d'assegurances de vida risc** se situen en 264 milions d'euros, un -6,4% durant l'any a causa, entre d'altres, del calendari diferent en el llançament de productes nous.

Altres ingressos i despeses d'explotació

L'evolució de l'epígraf **Altres ingressos i despeses d'explotació** (-34,8%) es veu afectada, essencialment, per les despeses immobiliàries més baixes (impost sobre béns immobles i despeses de manteniment i gestió de la cartera d'adjudicats) com a conseqüència de la venda del negoci immobiliari, formalitzada durant el quart trimestre del 2018.

L'epígraf inclou, entre d'altres, ingressos i càrregues de filials no immobiliàries, ingressos per lloguers, despeses per la gestió dels immobles adjudicats i contribucions, taxes i impostos.

- Inclou la contribució al Fons Únic de Resolució (FUR), per un import de 103 milions d'euros (97 milions d'euros el 2018), que al seu torn inclou la contribució de BPI de 7 milions d'euros al Fundo de Resolução Português.
- Registre d'una estimació de l'impost sobre béns immobles (16 milions d'euros estimats per al 2019 davant els 48 milions d'euros del 2018).

en milions d'euros	1518	1519
Contribució al Fons Únic de Resolució / Fons de Garantia de Dipòsits	(97)	(103)
Altres ingressos i despeses immobiliàries (inclou IBI)	(121)	(12)
Altres	(52)	(61)
Altres ingressos i despeses d'explotació	(270)	(176)

Despeses d'administració i amortització

Les **despeses d'administració i amortització recurrents** se situen en 2.408 milions d'euros (+4,5%). La seva evolució interanual es veu afectada per:

- Les despeses de personal, que augmenten un 4,2% a causa de l'increment orgànic.
- La disminució del 2,6% de les despeses generals, entre d'altres, per l'aplicació d'IFRS16 (75 milions d'euros). Aïllant aquest efecte, en el seu augment hi incideixen les despeses més elevades per la transformació del model de distribució (oficines *Store*, *InTouch*) i una despesa més alta en tecnologia i nous requeriments normatius.
- Les amortitzacions incrementen un 29,6% com a conseqüència, entre d'altres, de l'entrada en vigor d'IFRS16, que implica l'activació i la posterior amortització dels drets d'ús de béns en lloguer, que es compensa, principalment, amb la reducció de les despeses generals.

Les **despeses extraordinàries** inclouen, durant el segon trimestre del 2019, l'acord assolit amb els representants dels treballadors sobre un pla que comportarà 2.023 extincions indemnitzades, així com altres mesures que permetran més flexibilitat laboral (inclou, entre d'altres, horari d'obertura més ampli, reorganització geogràfica de la força laboral, increment del nombre de sucursals "Store" i "Business Bank" i increment del nombre d'empleats assignats al model de servei remot "inTouch").

L'efecte en el compte de resultats del segon trimestre puja a -978 milions d'euros bruts. Les sortides començaran a partir del juliol i es produiran majoritàriament durant el tercer trimestre del 2019, amb el consegüent reflex en estalvi de costos (estalvi aproximat de 200 milions d'euros anuals i 80 milions d'euros durant el segon semestre del 2019).

en milions d'euros	1S18	1S19
Marge brut	4.654	4.445
Despeses de personal	(1.463)	(1.524)
Despeses generals	(641)	(624)
Amortitzacions	(200)	(260)
Despeses d'administració i amortització recurrents	(2.304)	(2.408)
Despeses extraordinàries	(8)	(978)

Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres dotacions a provisions

Les **dotacions per a insolvències** se situen en 204 milions d'euros, un -17,6% respecte al mateix període de l'exercici anterior.

El **cost del risc** (12 mesos) es redueix fins al **0,02%**.

Altres dotacions recull, principalment, la cobertura per a contingències i el deteriorament d'altres actius.

El segon trimestre del 2018 incloïa el registre de -152 milions d'euros, corresponent a la diferència entre el preu de recompra a TPG del 51% del *servicer* immobiliari i el valor raonable estimat de la participació en aquell moment.

en milions d'euros	1S18	1S19
Dotacions per a insolvències	(248)	(204)
Altres dotacions a provisions	(283)	(91)
Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres dotacions a provisions	(531)	(295)

Guanys / pèrdues en la baixa d'actius i d'altres

Guanys/pèrdues en la baixa d'actius i d'altres recull, essencialment, els resultats d'operacions singulars formalitzades i resultats per vendes d'actius i sanejaments, sense aspectes rellevants durant el primer semestre del 2019.

L'evolució interanual (-46,7%) reflecteix, essencialment, el registre del deteriorament del 49% de la participació mantinguda anteriorment en ServiHabitat per adequar el seu valor en llibres al nou valor raonable (-52 milions d'euros).

en milions d'euros	1S18	1S19
Resultats immobiliaris	(51)	(15)
Altres	(19)	(23)
Guanys / pèrdues en baixa d'actius i d'altres	(70)	(38)

Evolució de l'activitat

Els actius totals del Grup se situen en 406.007 milions d'euros a 30 de juny de 2019 (+5,0% respecte al tancament de 2018).

en milions d'euros	31.12.18	30.06.19 (segmentació per negocis)			
	Grup	Grup	Bancari i assegurances	Participacions	BPI
Total actiu	386.622	406.007	369.906	4.919	31.182
Total passiu	362.564	382.023	349.761	3.773	28.489
Patrimoni net ¹	24.058	23.984	20.111	1.146	2.693
Capital assignat	100%	100%	84%	5%	11%

Crèdit a la clientela

El **crèdit brut a la clientela** se situa en els **230.867 milions d'euros**, un +2,7% durant l'any i amb creixement de la **cartera sana** del 3,3%. Si no es té en compte l'efecte estacional de les bestretes a pensionistes del juny (1.684 milions d'euros), l'**evolució de la cartera sana durant l'any** és del +2,5%.

en milions d'euros	31.12.18	30.06.19 (segmentació per negocis)		
	Grup	Grup	del qual: bancari i assegurances	del qual: BPI
Crèdit a particulars	127.046	127.944	115.283	12.661
<i>Adquisició d'habitatge</i>	91.642	90.482	79.371	11.111
<i>Altres finalitats</i>	35.404	37.462	35.912	1.550
Crèdit a empreses	85.817	89.074	79.894	9.180
<i>Sectors productius expromotors</i>	79.515	82.951	73.952	8.999
<i>Promotors²</i>	6.302	6.123	5.942	181
Sector públic	11.830	13.849	12.078	1.771
Crèdit a la clientela, brut	224.693	230.867	207.255	23.612
(Fons per a insolvències)	(5.728)	(5.369)	(4.603)	(766)
Crèdit a la clientela, net	218.965	225.498	202.652	22.846
Riscos contingents	14.588	15.688	14.026	1.662

En l'evolució per segments destaca:

- El **crèdit per a l'adquisició d'habitatge** (-1,3% durant l'any) continua marcat pel despallanquejament de les famílies, per bé que durant els últims trimestres mostra indicadors positius en el creixement de la nova producció.
- El **crèdit a particulars – altres finalitats** augmenta un 5,8% el 2019, impulsat pel **crèdit al consum** (+8,2% durant l'any), així com per l'estacionalitat positiva derivada de la bestreta a pensionistes durant el segon trimestre. Excloent-ne l'efecte estacional, el crèdit a particulars – altres finalitats augmenta un 1,1% durant l'any.
- El finançament a **empreses - sectors productius expromotors** augmenta un 4,3% el 2019.
- El **finançament a promotors** es redueix un 2,8% durant l'any i l'exposició al **sector públic** creix un 17,1%, per bé que en la seva evolució hi incideixen operacions singulars.

[1] Capital assignat a efectes de càlcul del ROTE (fons propis + ajustos per valoració).

[2] Després d'una homogeneïtzació dels criteris de segmentació de BPI a criteris del Grup, a tancament de 2018 s'han resegmentat 527 milions d'euros des de crèdit promotor cap a crèdit a sectors productius expromotors, essencialment. Amb efecte, també, en la morositat per segments.

Recursos de clients

Els recursos de clients puguen a **380.864 milions d'euros**, un +6,2% el 2019, a causa, entre d'altres, de l'estacionalitat positiva habitual del segon trimestre i la recuperació dels mercats, essencialment durant el primer trimestre del 2019.

Els recursos en balanç assoleixen els 276.876 milions d'euros (+6,7%).

- Creixement de l'**estalvi a la vista** fins als 189.951 milions d'euros. En la seva evolució (+9,0% durant l'any) hi incideix, entre d'altres, l'efecte estacional de les pagues dobles i la fortalesa de la franquícia.
- L'**estalvi a termini** se situa en 30.813 milions d'euros. En la seva evolució anual hi incideix l'emissió d'una nota detallista durant el trimestre anterior de 950 milions d'euros amb venciment a 5 anys, que compensa la disminució de dipòsits en un entorn de tipus d'interès en mínims en la renovació de venciments.
- Increment dels **passius per contractes d'assegurances**¹ (+4,0% durant l'any) gràcies a l'evolució de la cartera de productes i a l'adaptació a les necessitats dels clients. Destaca la bona evolució dels *Unit Link*, que creixen un 16,6% durant l'any.

Els **actius sota gestió** creixen fins als 98.199 milions d'euros. En la seva evolució anual (+4,5%) hi incideix, essencialment, el bon comportament dels mercats després de la caiguda a finals del quart trimestre del 2018.

- El patrimoni gestionat en **fons d'inversió, carteres i SICAV** se situa en 66.513 milions d'euros (+3,1% durant l'any).
- Els **plans de pensions** se situen en 31.686 milions d'euros (+7,7% durant l'any).

Altres comptes, sense canvis rellevants, inclou principalment recursos transitoris associats a transferències i recaptació.

en milions d'euros	31.12.18	30.06.19 (segmentació per negocis)		
	Grup	Grup	del qual: bancari i assegurances	del qual: BPI
Recursos de l'activitat de clients	204.980	220.764	197.862	22.902
<i>Estalvi a la vista</i>	174.256	189.951	175.588	14.363
<i>Estalvi a termini</i> ²	30.724	30.813	22.274	8.539
Passius per contractes d'assegurances	52.383	54.497	54.497	-
Cessió temporal d'actius i d'altres	2.060	1.615	1.598	17
Recursos en balanç	259.423	276.876	253.957	22.919
Fons d'inversió, carteres i SICAV	64.542	66.513	61.445	5.068
Plans de pensions	29.409	31.686	31.686	-
Actius sota gestió	93.951	98.199	93.131	5.068
Altres comptes	5.108	5.789	4.017	1.772
Total recursos de clients	358.482	380.864	351.105	29.759

[1] No inclou el pacte de la variació del valor dels actius financers associats, a excepció dels Unit Link i la Renda Vitalícia Inversió Flexible (part gestionada).

[2] Inclou emprèstits retail per import de 1.773 milions d'euros a 30 de juny de 2019, dels que 950 milions d'euros corresponen a la nota minorista emesa al primer trimestre de 2019.

Qualitat de l'actiu

Els saldos dubtosos baixen 793 milions d'euros durant el semestre i se situen en 10.402 milions d'euros, que, a més de la gestió activa de la cartera dubtosa i la normalització dels indicadors de qualitat d'actiu, inclouen vendes de cartera. La ràtio de morositat es redueix fins al 4,2% (-46 punts bàsics durant el semestre).

A 30 de juny de 2019, els fons per a insolvències se situen en 5.608 milions d'euros. En l'evolució dels fons hi influeixen els ajustos del valor recuperable de les exposicions creditícies, la cancel·lació de deute derivat de la compra i l'adjudicació d'immobles i la baixa d'actius i traspassos a fallits. La ràtio de cobertura es manté en el 54% (estable durant l'any).

en %	31.12.18	30.06.19 (segmentació per negocis)		
	Grup	Grup	del qual: bancari i assegurances	del qual: BPI
Crèdit a particulars	4,7%	4,6%		
<i>Adquisició d'habitatge</i>	3,8%	3,7%		
<i>Altres finalitats</i>	7,2%	6,8%		
Crèdit a empreses	5,4%	4,5%		
<i>Sectors productius expromotors</i>	4,7%	4,1%		
<i>Promotors</i>	14,3%	10,1%		
Sector públic	0,4%	0,3%		
Ràtio de morositat (crèdits + avals)	4,7%	4,2%	4,2%	4,0%
Ràtio de cobertura de la morositat	54%	54%	51%	84%

Actius immobiliaris adjudicats

La cartera d'adjudicats nets disponibles per a la venda¹ a Espanya puja a 863 milions d'euros (+123 milions d'euros durant l'any). La ràtio de cobertura és del 39% i la ràtio de cobertura comptable, del 30%.

La cartera de lloguer a Espanya se situa en 2.329 milions d'euros nets de provisions (-150 milions d'euros durant l'any).

[1] No inclouen drets de rematada d'immobles procedents de subhasta (172 M€ nets a 30 de juny de 2019).

Liquiditat i estructura de finançament

en milions d'euros i en %	31.12.18	30.06.19
Actius líquids totals	79.530	87.574
<i>Del qual: saldo disponible en pòlissa ECB</i>	22.437	33.462
<i>Del qual: HQLA</i>	57.093	54.112
Finançament institucional	29.453	31.678
<i>Loan to deposits</i>	105%	100%
<i>Liquidity Coverage Ratio</i>	196%	195%
<i>Net Stable Funding Ratio</i>	124%	117%

Els actius líquids totals se situen en 87.574 milions d'euros a 30 de juny de 2019, amb un creixement de 8.044 milions d'euros durant l'any a causa de l'evolució positiva del gap comercial i gràcies a un volum de noves emissions superior als venciments.

El *Liquidity Coverage Ratio* mitjà del Grup (LCR) a 30 de juny de 2019 és del 195%, molt per sobre del mínim puntual exigint el 100% a partir de l'1 de gener del 2018.

El *Net Stable Funding Ratio* (NSFR) se situa en el 124% a 30 de juny de 2019.

El saldo disposat de la pòlissa del BCE, que a 31 de març de 2019 era de 28.183 milions d'euros, es redueix a 14.773 milions d'euros a 30 de juny de 2019 (-13.410 milions d'euros l'any a causa de la devolució anticipada parcial del TLTROII).

El finançament institucional puja a 31.678 milions d'euros gràcies a l'èxit de CaixaBank en l'accés als mercats durant l'exercici 2019 a través d'emissions de diferents instruments de deute.

La capacitat d'emissió no utilitzada de cèdules hipotecàries i territorials de CaixaBank, S.A. puja a 6.033 milions d'euros a tancament de juny de 2019.

en milions d'euros	Import	Venciment	Yield	Demanda	Emissor
Cèdules hipotecàries ¹	500	15 anys	1,40% (midswap +0,442%)	Privada	CaixaBank
Deute sènior	1.000	7 anys	1,195% (midswap +0,90%)	2.250	CaixaBank
Deute Senior non preferred	1.000	5 anys	2,47% (midswap +2,25%)	2.400	CaixaBank
Deute Senior non preferred	50	10 anys	2,00% (midswap +1,56%)	Privada	CaixaBank
Deute Senior non preferred	1.250	7 anys	1,464% (midswap +1,45%)	4.000	CaixaBank
Obrigaçoes hipotecàries	500	5 anys	0,343% (midswap +0,25%)	3.100	BPI

Després del tancament de juny de 2019, CaixaBank ha fet una col·locació privada en iens, per un import equivalent a 82 milions d'euros, de deute *senior non preferred* amb un cupó en JPY d'1,231%.

[1] Les cèdules hipotecàries corresponen a sis col·locacions privades, amb un cost mitjà ponderat d'1,40%.

Gestió del capital

en milions d'euros i en %	31.12.18	30.06.19
<i>Common Equity Tier 1 (CET1)</i>	11,5%	11,6%
<i>Tier 1</i>	13,0%	13,1%
<i>Capital total</i>	15,3%	15,3%
<i>MREL</i>	18,9%	21,2%
Actius ponderats per risc (APRs)	145.942	147.184
<i>Leverage ratio</i>	5,5%	5,5%

La ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) creix fins l'11,6%¹. Excloent-ne les afectacions extraordinàries del primer trimestre (-11 punts bàsics per la primera aplicació de la normativa IFRS16 i -5 punts bàsics de l'ajust dels requisits de risc de crèdit pel finançament de béns immobles considerat especulatiu segons la normativa aplicable²), l'evolució del semestre ha estat de +14 punts bàsics per generació orgànica de capital (+1 punt bàsic durant el trimestre) i de +7 punts bàsics per l'evolució dels mercats i altres impactes (-5 punts bàsics durant el trimestre).

Aquests nivells de CET1 estableixen les bases per assolir el nou objectiu de capital fixat en el Pla Estratègic 2019-2021, que se situa al voltant del 12%, amb un buffer d'un punt percentual addicional, que s'anirà constituint fins a finals del 2021, per fer front a futurs canvis en la regulació, entre els quals la finalització del marc de Basilea 3.

La ràtio Tier 1 creix fins el 13,1%. El Grup manté des de l'any passat un 1,5% d'instruments AT1, en línia amb el que preveu el Pilar 1 de la normativa de capital.

La ràtio de Capital Total se situa en el 15,3%.

El grau de palanquejament (leverage ratio) assoleix el 5,5%.

En relació amb el requisit de MREL (22,5% dels APR a nivell consolidat a partir de l'1 de gener del 2021), a 30 de juny CaixaBank té una ràtio sobre APR del 21,2% tenint en compte la totalitat dels passius actualment elegibles³ per la Junta Única de Resolució. Aquest trimestre s'ha fet una emissió de 1.250 milions de deute Senior non preferred i dues de privades per 50 i 82⁴ milions. A nivell subordinat, incloent-hi només deute Senior non preferred, la ràtio MREL arriba al 18,5%.

D'altra banda, CaixaBank està subjecte a requisits mínims de capital en base individual. La ràtio CET1 en aquest perímetre assoleix el 13,3%, amb uns actius ponderats per risc de 132.943 milions d'euros.

A més, BPI també compleix els seus requisits mínims de capital. La ràtio CET1 de la companyia a nivell subconsolidat és del 13,4% a 30 de juny de 2019.

Les decisions del Banc Central Europeu (BCE) i del supervisor nacional exigeixen al Grup que mantingui, durant el 2019, uns requisits d'un 8,77% per al CET1⁵, un 10,27% per al Tier 1 i un 12,27% per a Capital Total.

Els graus actuals de solvència del Grup constaten que els requisits aplicables no implicarien cap limitació automàtica de les esmentades en la normativa de solvència sobre les distribucions de dividendes, de retribució variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional (hi ha un marge de 279 punts bàsics, és a dir, de 4.110 milions d'euros, fins al trigger MDA del Grup).

La política de dividendes de CaixaBank compleix les condicions establertes pel BCE en la recomanació que va publicar el 10 de gener del 2019, amb la qual cosa no representa cap limitació per a l'Entitat.

[1] A partir de l'1 de gener del 2019, les ràtios de capital de CaixaBank en visió fully loaded són iguals a les regulatòries.

[2] Vegeu l'article 128 del Reglament 575/2013, "Capital Requirements Regulation (CRR)".

[3] Els passius elegibles inclouen el deute Senior non preferred, el deute Senior preferred i altres passius pari-passu a aquesta, a criteri de la Junta Única de Resolució.

[4] Desemborsada el 3 de juliol de 2019.

[5] Inclou el 0,02% de coixí anticíclic per les exposicions en altres països (principalment el Regne Unit i Noruega).

Adquisició i alienació d'accions pròpies

Les operacions de compra i venda d'accions pròpies, per la Societat o per societats que aquesta domina, s'ajustaran al que preveuen la normativa vigent i els acords de la Junta General d'Accionistes sobre això.

La informació sobre l'adquisició i alienació d'accions pròpies durant l'exercici s'inclou en la Nota 18 "Patrimoni Net" dels Comptes Semestrals adjunts.

Fets posteriors

Des del 30 de juny del 2019 i fins a la data de formulació dels Comptes semestrals adjunts, no s'han produït altres fets, no esmentats anteriorment en les notes als Comptes semestrals adjunts, que afectin de manera significativa els resultats del Grup o a la situació patrimonial d'aquest en la data de la seva formulació.

Marc de preparació de l'informe de gestió consolidat

L'**Informe de gestió intermedi consolidat** del Grup CaixaBank del primer semestre del 2019 s'ha elaborat d'acord amb la "*Guia per a l'Elaboració de l'Informe de Gestió de les Entitats Cotitzades*" de la CNMV.

La **informació prospectiva** que contenen els diferents apartats d'aquest document reflecteix els plans, les previsions o les estimacions dels gestors del Grup en la data de la seva formulació. Aquests es basen en assumpcions que es consideren raonables, sense que aquesta informació prospectiva es pugui interpretar com una garantia d'acompliment futur de l'Entitat, en el sentit que aquests plans, previsions o estimacions estan sotmesos a nombrosos riscos i incerteses, cosa que implica que l'acompliment futur del Grup pot no coincidir amb el que estava previst inicialment.

Aquest informe s'ha de llegir juntament amb els Comptes Semestrals consolidats del període gener-juny del 2019, que han estat objecte d'auditoria independent.

Marc de preparació de la informació financera

El compte de pèrdues i guanys, el balanç consolidat i els diferents desglossaments d'aquests que es mostren en aquest informe financer es presenten amb criteris de gestió, per bé que han estat elaborats d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (NIIF-UE) mitjançant Reglaments Comunitaris. En la seva preparació s'han tingut en compte la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya i les seves successives modificacions.

Aquesta informació s'ha preparat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts per CaixaBank, SA i per les seves societats dependents, i inclou certs ajustos i reclassificacions que tenen per objecte homogeneïtzar els principis i criteris seguits per les societats integrades amb els de CaixaBank. Per això i en concret per a BPI, les dades contingudes en aquest document no coincideixen en alguns aspectes amb la seva publicació d'informació financera. Així mateix, la informació financera relativa a societats participades ha estat elaborada fonamentalment partint d'estimacions efectuades per la companyia.

Les xifres es presenten en milions d'euros, llevat que s'indiqui explícitament la utilització d'una altra unitat monetària, i poden tenir dos formats: milions d'euros o M€, indistintament.

Glossari

Informació no financera

Tot seguit es presenten les definicions dels indicadors i altres termes relacionats amb la informació no financera que es presenten en l'informe de gestió consolidat:

Clients digitals (% i nombre): *Clients particulars d'entre 20 i 74 anys que han fet alguna transacció durant els últims 12 mesos. En percentatge del total de clients.*

Quota de mercat en nòmines domiciliades (%): *quocient entre els clients amb nòmina domiciliada (IGC) i els clients afiliats a la Seguretat Social (sense incloure autònoms i empleats de la llar), multiplicat per un factor corrector del 95%.*

Quota de penetració de clients particulars a Espanya (%): *percentatge del mercat que l'entitat domina en termes de clients. Es considera l'univers com les persones de més de 18 anys bancaritzades i residents en poblacions de més de 2.000 habitants. Font: FRS Inmark.*

Free Float (%): *nombre d'accions disponibles per al públic, calculat com el nombre d'accions emeses menys les accions en mans de l'autocartera, els consellers i els accionistes amb representació en el Consell d'Administració. En l'Informe Anual de Govern Corporatiu es presenta un càlcul del capital flotant diferent de l'emprat en l'efecte de gestió, calculat partint de la reglamentació vigent per a aquest informe.*

Informació financera

A més de la informació financera, elaborada d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera (NIIF), aquest document inclou certes Mesures Alternatives de Rendiment (MAR), segons la definició de les Directrius sobre Mesures Alternatives del Rendiment publicades pel European Securities and Markets Authority el 30 de juny del 2015 (ESMA/2015/1057). CaixaBank utilitza certes MAR, que no han estat auditades, amb l'objectiu que contribueixin a una millor comprensió de l'evolució financera de la companyia. Aquestes mesures s'han de considerar com a informació addicional, i en cap cas no substitueixen la informació financera elaborada d'acord amb les NIIF. Així mateix, la forma en què el Grup defineix i calcula aquestes mesures pot diferir d'altres mesures similars calculades per altres companyies i, per tant, podrien no ser comparables.

Les Directrius ESMA defineixen les MAR com una mesura financera del rendiment financer passat o futur, de la situació financera o dels fluxos d'efectiu, excepte una mesura financera definida o detallada en el marc de la informació financera aplicable.

Seguint les recomanacions de les directrius esmentades, tot seguit adjuntem el detall de les MAR emprades, així com la conciliació de certs indicadors de gestió amb els indicadors presentats en els estats financers consolidats NIIF:

Rendibilitat i eficiència

a) **Diferencial de la clientela:** és la diferència entre:

- Tipus mitjà del rendiment de la cartera de crèdits (que s'obté com el quocient entre els ingressos del trimestre anualitzats de la cartera de crèdit i el saldo mitjà de la cartera de crèdit net del període estanc, trimestral), i
- Tipus mitjà dels recursos de l'activitat minorista (que s'obté com el quocient entre els costos del trimestre anualitzats dels recursos de l'activitat minorista i el seu saldo mitjà del període estanc, trimestral, excloent-ne els passius subordinats).

- b) Diferencial de balanç:** és la diferència entre:
- Tipus mitjà del rendiment dels actius (que s'obté com el quocient entre els ingressos per interessos del trimestre anualitzats i els actius totals mitjans del període estanc, trimestral), i
 - Tipus mitjà del cost dels recursos (que s'obté com el quocient entre les despeses per interessos del trimestre anualitzades i els recursos totals mitjans del període estanc, trimestral).
- c) ROE:** quocient entre el resultat atribuït al Grup (ajustat per l'import del cupó de l'*Additional Tier 1* registrat en fons propis) i els fons propis mitjans dels últims dotze mesos.
- d) ROTE:** quocient entre:
- Resultat atribuït al Grup (ajustat per l'import del cupó de l'*Additional Tier 1* després d'impostos registrat en fons propis), i
 - Fons propis més ajustos de valoració mitjans dels últims dotze mesos deduint-ne els actius intangibles amb criteris de gestió (que s'obté de l'epígraf "Actius intangibles del balanç públic" més els actius intangibles i fons de comerç associats a les participades nets del seu fons de deteriorament, registrats a l'epígraf "Inversions en negocis conjunts i associades" del balanç públic).
- e) ROA:** quocient entre el resultat net (ajustat per l'import del cupó de l'*Additional Tier 1* registrat en fons propis) i els actius totals mitjans dels últims dotze mesos.
- f) RORWA:** quocient entre el resultat net (ajustat per l'import del cupó de l'*Additional Tier 1* registrat en fons propis) i els actius totals mitjans ponderats per risc dels últims dotze mesos.
- g) Ràtio d'eficiència:** quocient entre les despeses d'explotació (despeses d'administració i amortització) i el marge brut dels últims dotze mesos.

Gestió del risc

- a) Cost del risc (CoR):** quocient entre el total de dotacions per a insolvències (dotze mesos) i el saldo mitjà brut de crèdits a la clientela i riscos contingents, amb criteris de gestió.
- b) Ràtio de morositat:** quocient entre els deutors dubtosos del crèdit a la clientela i dels riscos contingents, amb criteris de gestió, i els crèdits a la clientela i riscos contingents bruts, amb criteris de gestió.
- c) Ràtio de cobertura:** quocient entre el total de fons de deteriorament del crèdit a la clientela i dels riscos contingents, amb criteris de gestió, i els deutors dubtosos del crèdit a la clientela i dels riscos contingents, amb criteris de gestió.
- d) Ràtio de cobertura d'immobles disponibles per a la venda:** quocient entre el deute brut cancel·lat en l'execució hipotecària o dació de l'immoble menys el valor comptable net actual de l'actiu immobiliari i el deute brut cancel·lat en l'execució hipotecària o dació de l'immoble.
- e) Ràtio de cobertura comptable d'immobles disponibles per a la venda:** quocient entre la cobertura comptable: provisions comptables dels actius adjudicats, i el valor comptable brut de l'actiu immobiliari: suma del valor comptable net i la cobertura comptable.

Liquiditat

- a) **Actius líquids totals:** suma d'HQLA (*High Quality Liquid Assets*, d'acord amb el que estableix el reglament delegat de la Comissió Europea del 10 d'octubre del 2014) i el disponible en pòlissa al Banc Central Europeu no-HQLA.
- b) **Loan to deposits:** quocient entre el crèdit a la clientela neta amb criteris de gestió minorat pels crèdits de mediació (finançament atorgat per Organismes Públics) i els recursos de l'activitat de clients en balanç.

Altres indicadors rellevants

Buffer MDA (import màxim distribuïble): *nivell de capital per sota del qual existeixen limitacions al pagament de dividendes, a la retribució variable i al pagament d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional. Es defineix com els requeriments de capital de Pilar 1 + Pilar 2 + coixins de capital + possibles dèficits.*

Capitalització borsària: *producte del valor de cotització de l'acció i el nombre d'accions en circulació, excloent-ne l'autocartera a data de tancament del període.*

Nombre mitjà d'accions en circulació: *saldo mitjà d'accions emeses minorades pel nombre mitjà d'accions en autocartera.*

MREL (Minimum Requirement for Eligible Liabilities): *requisit mínim de fons propis i passius elegibles amb capacitat d'absorció de pèrdues, que inclou, a més de les emissions computables per a capital total, el deute Senior non preferred, el deute Senior preferred i altres passius pari-passu a aquest, a criteri de la Junta Única de Resolució.*

Adaptació de l'estructura del compte de pèrdues i guanys públic al format de gestió

Comissions netes. Inclou els epígrafs següents:

- Ingressos per comissions.
- Despeses per comissions.

Guanys/pèrdues per actius i passius financers i altres. Inclou els epígrafs següents:

- Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats (net).
- Guanys o pèrdues per actius financers no destinats a negociació valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats (net).
- Guanys o pèrdues per actius i passius financers mantinguts per negociar (net).
- Guanys o pèrdues resultants de la comptabilitat de cobertures (net).
- Diferències de canvi (net).

Despeses d'explotació. Inclou els epígrafs següents:

- Despeses d'administració.
- Amortització.

Marge d'explotació.

- (+) Marge brut.
- (-) Despeses d'explotació.

Pèrdues per deteriorament d'actius financers i altres provisions. Inclou els epígrafs següents:

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats i pèrdues o guanys nets per modificació.
- Provisions o reversió de provisions.

Del qual: Dotacions per a insolvències.

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats corresponents a préstecs i partides a cobrar a la clientela amb criteris de gestió.
- Provisions o reversió de provisions corresponents a provisions per a riscos contingents amb criteris de gestió.

Del qual: Altres dotacions a provisions.

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvis en resultats, excloent-ne el saldo corresponent a préstecs i avançaments a cobrar a la clientela amb criteris de gestió.
- Provisions o reversió de provisions excloent-ne les provisions corresponents a riscos contingents amb criteris de gestió.

Guanys/pèrdues en baixa d'actius i altres. Inclou els epígrafs següents:

- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'inversions en negocis conjunts o associades.
- Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers.
- Guanys o pèrdues en donar de baixa en comptes actius no financers i participacions (net).
- Fons de comerç negatiu reconegut en resultats.
- Guanys o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes (net).

Resultat atribuït a interessos minoritaris i altres. Inclou els epígrafs següents:

- Resultat del període atribuïble a interessos minoritaris (participacions no dominants).
- Guanyos o pèrdues després d'impostos procedents d'activitats interrompudes.

Conciliació d'indicadors d'activitat amb criteris de gestió

Crèdit a la clientela, brut

Juny 2019	
En milions d'euros	
Actius financers a cost amortitzat - Clientela (Balanç Públic)	227.700
Adquisició temporal d'actius (sector públic i privat)	(520)
Cambres de compensació	(4.264)
Altres actius financers sense naturalesa minorista	(170)
Actius financers no destinats per a negociació valorats obligatoriament a valor raonable amb canvis a resultats - Prèstecs i bestretes (Balanç Públic)	269
Altres actius financers sense naturalesa minorista	(214)
Bons de renda fixa assimilables a crèdit minorista (Actius financers a cost amortitzat - Valors Representatius de Deute del Balanç Públic)	2.113
Bons de renda fixa assimilables a crèdit minorista (Actius afectes al negoci assegurador del Balanç Públic)	584
Fons per a insolvències	5.369
Crèdit a la clientela, brut amb criteris de gestió	230.867

Passius per contractes d'assegurances

Junio 2019	
En millones de euros	
Passivos afectos al negocio asegurador (Balance Público)	68.298
Plusvalías asociadas a los activos afectos al negocio asegurador (excluye unit link y otros)	(13.801)
Passivos amparados por contratos de seguros con criterio de gestión	54.497

Recursos de clients

Juny 2019	
En milions d'euros	
Passius financers a cost amortitzat - Dipòsits de la clientela (Balanç públic)	223.903
Recursos no minoristes (registrats en l'epígraf Passius financers a cost amortitzat - Dipòsits de la clientela)	(3.297)
Cèdules multicedents i dipòsits subordinats	(2.986)
Entitats de contrapartida i altres	(311)
Recursos minoristes (registrats en l'epígraf Passius financers a cost amortitzat - Valors representatius de deute)	1.773
Emissions retail i altres	1.773
Passius per contractes d'assegurances amb criteris de gestió	54.497
Total recursos de balanç	276.876
Actius sota gestió	98.199
Altres comptes¹	5.789
Total recursos de clients	380.864

[1] Inclou, entre d'altres, recursos transitoris associats a transferències i recaptació, i també altres recursos de clients distribuïts pel Grup.

Emissions institucionals a l'efecte de la liquiditat bancària

Juny 2019

en milions d'euros

Passius financers a cost amortitzat - Valors representatius de deute (Balanç Públic)	32.751
Finançament institucional no considerat a efectes de la liquiditat bancària	(4.059)
Bons de titulització	(1.644)
Ajustos per valoració	(759)
Amb naturalesa minorista	(1.773)
Emissions adquirides per empreses del Grup i altres	117
Dipòsits a la clientela a efecte de la liquiditat bancària (balanç públic)²	2.986
Finançament institucional a efectes de la liquiditat bancària	31.678

[2] 2.953 milions d'euros de cèdules multicedents (netes d'emissions retingudes) i 33 milions d'euros de dipòsits subordinats.

Actius adjudicats (disponibles per a la venda i en lloguer)

Juny 2019

En milions d'euros

Actius no corrents i grups alienables classificats com a mantinguts per a la venda (Balanç Públic)	1.285
Altres actius	(485)
Existències registrades a l'epígraf - Altres actius (Balanç Públic)	63
Actius adjudicats disponibles per a la venda	863
Actius tangibles (Balanç Públic)	7.478
Actius tangibles d'ús propi	(4.828)
Altres actius	(321)
Actius adjudicats en lloguer	2.329